MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

Seksenikinci Birleşim

2 . 4 . 1964 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	**280**
2. — Gelen Kağıtlar	**281**
3. — Yoklama	**281**
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	**281,288,315**
1 — Erzincan Milletvekili Zeynel Gündoğdunun, Gelir vergisi üzerindeki sözlerinin bir kısım gazetelere yanlış geçirilerek kendisinin bu verginin karşısında gösterildiğine dair konuşması.	281
2. — 6746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez) hükmünün Anayasaya aykırı olması sebebiyle iptaline dair Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi (3/857)	281:282
3. — Ekselâns Şahabettin Başkanlığı altındaki Pakistan İyi Niyet Kurulunun Meclisi ziyareti.	288
4. — Bina Vergisi, esnaf ve küçük sanatkârlar ve İcra ve İflâs kanunlariyle ilgili tasarıların Pazartesi ve Cuma günleri saat 15 ten başlanılarak ele alınması hususunda verilen karar	315
5. — Görüşülen işler	**282,288**
1. — 31 . 12 . 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir vergisi kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı : 616)	282,288,288:305
2. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625) (S. Sayısı: 617)	305:315

1 — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci oturum

Yozgat Milletvekili İsmail Hakkı Akdoğan, Niğde Milletvekili Oğuzdemir Tüzün'ün, Meclisteki sözlerinin «Radyo Meclis saati» ne aksettirilmemesini, Gümüşane Milletvekili Necmeddin Küçüker de kendi sözlerinin yanlış aksettirilmesini söz konusu ederek Turizm ve Tanıtma Bakanlığının ilgilenmesini temenni ettiler.

Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer, Kıbrıs'ta geçen son olaylardan ve siyasi gelişmelerden Meclisin haberli kılınmamasının doğru olmadığı yolunda bir konuşma yaptı.

Zonguldak Milletvekili Feyzi Fırat'ın, hastalığı dolayısiyle 50 gün izinli sayılmasına ve bu toplantı yılında iki aydan fazla izin aldığı için de ödeneğinin verilmesine karar verilmesi hususundaki Başkanlık tezkeresi okundu kabul edildi.

İzmir Milletvekili Şinasi Osman'ın, Ticaret Bakanlığı teşkilâtı ve vazifelerine dair 4442 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesine dair kanun teklifinin gündeme alınmasına dair önergesi; Ticaret Komisyonu Başkanı ve Ticaret Bakanının açıklamalarından sonra önerge sahibi konunun Komisyonda bir an önce görüşülmesiyle yetineceğini bildirdiğinden, oya sunulmadı.

Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının maddeleri üzerindeki görüşmelere devam olundu.

Bu sırada Federal Almanya Parlâmentosunu temsil etmek üzere memleketimize gelmiş olan Ekselâns Dr. Gerstenmaier Başkanlığındaki kurul, toplantı salonuna girişlerinde alkışlarla karşılanarak kendilerine Başkanlıkça hoş geldiniz denildi ve ayrılışlarında da alkışlarla uğurlandılar.

Birleşime yarım saat ara verildi.

İkinci oturum

Federal Almanya Parlâmento Kurulu Başkanı Ekselâns Dr. Gerstenmaier'in gösterdiği arzu üzerine, bir söylev vermesinin oya sunularak kabulünden sonra Sayın Doktorun ve Millet Meclisi Başkanı Sayın Fuad Sirmen'in mukabil söylevleri dinlenildi.

Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının maddeleri üzerindeki görüşmelere bir süre daha devam olundu.

2 Nisan 1964 Perşembe günü saat 15'00 te toplanılmak üzere (Saat 19 da) Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Yozgat
Nurettin Ok	*İsmet Kapısız*

Kâtip
Siirt
Süreyya Öner

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Çankırı'nın Tepe, Alagöz köyündeki tapulu arâzileri cebren işgal edilen ve mahsulleri ile tarım araçları yağma olunan şahısların durumlarının ne olacağına dair sözlü soru önergesi, İçişleri bakanlığına gönderilmiştir (6/818)

2. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, bir Alman gencinin, yapılan ihbar üzerine, İstanbul Emniyet makamları tarafında nezarete alınıp işkence yapıldığı hakkındaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair sözlü soru önergesi, İçişleri ve adalet bakanlıklarına gönderilmiştir (6/819)

3. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Haymana Savcısının Mihalıççık'a naklinde herhangi bir sebep bulunup bulunmadığına dair sözlü soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir (6/820)

Yazılı Soru

4. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun Burhan Alpsar ve Hafize Kopkop'un Çankırının Tepe Alagöz köyünde bulunan arazilerden tasarruflarını cebren menetmeye kalkanlar ve mallarını yağma edenler hakkında ne gibi adlî takibat yapıldığına dair yazılı soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir (7/468)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Teklif

1. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in Korayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanunun 22 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/696) (Bayındırlık ve Plân komisyonlarına)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Nurettin Ok

KÂTİPLER : İsmet Kapısız, (Yozgat), Süreyya Öner (Siirt)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 82 nci Birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.

Yoklama muamelesi başlamıştır. Sayın üyeler lûtfen beyaz düğmelere bassınlar.

Yoklama muamelesi bitmiştir.

Müzakereler için gerekli çoğunluğumuz mevcuttur. Büzakerelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Erzincan Milletvekili Zeynel Gündoğdu, Gelir Vergisi üzerindeki sözlerinin bir kısım gazetelere yanlış geçirilerek kendisinin bu verginin karşısında gösterildiğine dair demeci.

BAŞKAN — Sayın Zeynel Gündoğdu, gündem dışı söz talebetmişsiniz. Ne hakkında?

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Daha önceki birleşimdeki konuşmamı tavzih yönünden.

BAŞKAN — Buyurunuz, kısa olsun lûtfen.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzurum) — Çok muhterem arkadaşlarım, Meclisimizin 79 ncu toplantısında 193 numaralı Gelir Vergisi üzerindeki konuşmamın mahiyetini beni o gün dinleyen arkadaşlarım bilmektedirler.

Yeni tasarıların bünyeye uygun, son derece âdil olduğunu burada bir saate yakın müdafaa etmeme rağmen; dünkü bir kısım gazeteler bunu tamamen aleyhte göstermişlerdir. Hakikatin hiç de böyle olmadığını, hattâ konuşmamın tasarılara taallûk eden kısmında tek bir tenkid noktası bulunmadığını zabıtları okuyan arkadaşlarım göreceklerdir.

Benim bu vergilerin aleyhinde olabilmem için ya bir hesabın sahibi veya memleketin gerçeklerini bilmemem gerekir.

Sayın basının bir kısım organları tarafından konuşmam yanlış anlaşılmıştır. Tavzih ederim. (Alkışlar.)

2. — 6746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez) hükmünün Anayasaya aykırı olması sebebiyle iptaline dair Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi (2/857)

BAŞKAN — Bir tezkere mevcut, okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu tarafından; 6746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin Anayasaya aykırı olduğundan bahisle iptali hakkında açılan dâva üzerine konu incelenmiş ve sözü geçen kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 misni geçemez) şeklindeki hükmün, Anayasanın 38 nci maddesine aykırı olması sebebiyle iptaline mahkememizce 31 . 3 . 1964 gününde 1963/102 esas ve 1964/25 karar sayısı ile karar verilmiştir.

Bilgileri rica olunur.

Anayasa Mahkemesi
Başkanı
Sünuhi Arsan

BAŞKAN — Yüce Heyetin bilgilerine sunulur.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1 . 12 . 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı : 616)

BAŞKAN — Sayın arkdaşlarım, dünkü birleşimde Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının maddeleri üzerindeki müzakereye devam ediyorduk. Bu arada 10 ncu madde üzerinde yapılan müzakereler devam ediyordu.

Şimdi, 10 ncu madde üzerinde komisyon beyanda bulunmak istiyor.

Sayın Bozbay, kanunun lehinde mi, aleyhinde mi, üzerinde mi?

AHMET BOZBAY (Kütahya) — Üzerinde.

BAŞKAN — Sayın Üstün, lehinde mi, aleyhinde mi?

AHMET ÜSTÜN (Ankara) — Lehinde.

BAŞKAN — Buyurunuz, komisyon adına Sayın Rüştü Özal.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Çok muhterem arkadaşlarım; dünkü konuşmaları sırasında çok muhterem arkadaşım Ahmet Tahtakılıç sözlerini bitirirken «kuru israrlardan vazgeçerek birbirimizi ikna edelim» sözleriyle zamanımızın çok ihtiyacı olan bir hususu tavsiye eylemişlerdir. İtiraf edeyim ve hemen söyliyeyim ki, şayet maddenin aleyhindeki konuşmalar komisyon olarak bizleri ikna etmiş bulunsaydı huzurunuzu fuzuli işgal etmiş olmıyacaktım. Şuna da kaani bulunmaktayım ki, evvelce verilmiş hükümler dışında, bulunmak istiyeceğimiz mâruzatla hiç olmazsa haklılığımızı ve huzurunuzda bulunmanın sebeplerini izah etmeye -mümkün olursa - bir kısım arkadaşlarımızı ikna etmeye çalışmanın ümidini taşımaktayım. Bir kısım arkadaşlarımız söyliyecekleri sözlerin tamamının bitmiş olduğunu ve artık vicdanlara idraklere hitabetmekten başka çare kalmadığını ifade buyurdular. Sözlerime başlarken muhterem arkadaşlarım bir hususa temas etmek istiyorum. «Geri kalmış memleket» tâbirini kullanmıyan insanlar, şimdi «gelişme halinde bulunan, ilerlemekte bulunan» tâbirlerini daha nazik olarak kullanırlarken bu gibi memleketler için yeni iki ölçü bulmuşlardır. Az gelişmiş olmanın bu yeni iki ölçüsünden birisi nüfus başına, adam başına gelir; diğeri de hislerin ve heyecanların akla ve mantığa hâkim olup olmaması meselesidir.

Ben bu madde üzerindeki konuşmaları ve her türlü beyanları heyecanları da haksız bulmamaktayım. Çünkü, üzerinde konuştuğumuz madde çok eski zamanlardan beri, mukavemetler meydana getirmiş, üzerinde çok söz söylenmiş olan vergi mükellefiyetinin bir tedbirini, bir başka çaresini getirmektedir. Tarih boyunca bu mevzu üzerinde hakikaten uzun konuşmalar olmuştur. Özel sektörün neşir organlığını yapmakta olan (Türkiye İktisat) gazetesinde Sayın Feridun Ergin bu hususa temas ederek bir yazı yazmıştır. Burada bir iki paragrafı, fikirlerimin ifadesi için, müsaadenizle arz edeyim: «Mükellef psikolojisi, vergi sistemlerinin başarısında önemli rol oynar. Plânlı ekonominin mucidi olan eski Mısır'da, iptidai vasıtalarla pramitler, sulama tesisleri, maden işletmeleri yapılabilmesi için işgücü seferber edilmiş,

plânlı tedbirler alınmış, halk gücünü öğrenmek üzere nüfus sayımları, arazi yazımları yapılmış, bu suretle iktisadi kaynaklar öğrenilmiş, ücretlere narh konulmuştur. İktisadi tedbirler olarak iş mükellefiyeti ve vergi tahsilâtı konulmuştur. Fakat bütün bunlar, büyük şikâyetlerin karşılığında yapılabilmiştir. Hiyeroliflerden tercüme edilen, biraz da karamsar ruhlu olduğu anlaşılan bir kâtibin, bir vergi mevzuunu nasıl ifade ettiğini bugün bir kere daha konuşmalarla hatırlamış olduk.» Mahsulünün % 10 u nisbetinde vergi tarhedilen bir köylünün âkibetini tasavvur edebilir misiniz? Onun yarı mahsulünü böcekler mahvetmiştir, kalanını su aygırları çiğneyip ezmişlerdir. Tarla yeri fareler ve kuşlarla doludur. Çiftçi bir an için uzaklaşacak olsa tarlayı gözetliyen hırsızlar fırsatı ganimet bileceklerdir. Üstelik adamcağızın çift hayvanları da ölmüştür. O sırada hükümdarın tahsildarı zenci muhafızları ile beraber sandaldan karaya çıkmış ve vergi istemektedir. Verecek bir şey olmıyan köylüyü yere yatırıp bağlıyorlar ve başından nehre daldırıyorlar. Komşu tarladakiler yardıma koşacakları yerde kaçırabildikleri kadar mahsulle uzaklaşmaya bakıyorlar.»

Muhterem arkadaşlar, vergi konusunun görmüş olduğu mukavemet burada bitmiyor. İngiltere'de Napolyon harblerinin finansmanı için 1798 ve 1916 seneleri arasında konulmuş olan, o zamana göre modern vergiler, korkunç ve tehlikeli tecrübeler olarak Robespiyer'in çocuğu olarak adlandırılmıştır. İngilizler Gelir Vergisini ancak 1874 senesinden sonra devamlı olarak koyabilmişlerdir. Biz henüz kalkınmanın başlangıcındayız. Modern vergileri ileri memleket sistemlerine göre kabul etmek istiyoruz. Bu bakımdan halkımızın bir mukavemet göstermesi bir vergi şuurunun teşekkülüne kadar büyük gayretler sarf edilmesi tabiîdir. Bendenizin burada ifade etmek istediğim cihet, vatandaş şuurunda, vatandaşın vergi verme şuurundaki beliren güzel emareleri burada sakatlamaya, onları mukavemete sevk etmeye ve bu yüzden memleketin hayrına olmıyan hareketlerde bulunmamaya dikkat etmemiz konusundadır.

Bendeniz komisyonun sözcüsü olarak teknik çerçeve içerisinde maddeyi ve sebeplerini arza çalışacağım: Konuşan arkadaşlarımı da isimlendirerek değil, ve belki tamamını değil, fakat umumiyet itibariyle maddeye taallûk eden kısımlarında cevaplandırmaya gayret edeceğim. Muhterem arkadaşlarım, dün bu kürsüden çiftçilerin perişanlıklarından, fakirliklerinden çok bahsedildi. Çiftçinin muhtaç durumu gözler önüne serildi. Fakat gözlerden uzak kalan, üzerinde durulmak istenmiyen nokta şudur: Bu madde, bu kanun tasarısındaki değişiklik kaç çiftçiye, hangi ölçülerde hitabetmektedir?

Memleketimizde çiftçi sayısı, asgari bir rakamla aile olarak 3 milyon, denilmektedir. Üç milyon ailenin peşinen % 90 nını kolaylıkla ortalama gelir seviyesinin altında gelir sağladıkları düşüncesi ile bir tarafa bırakmak mümkündür. Bu takdirde üç milyon aileden geriye kalan % 90 ın haricinde kalan % 10 rakamı, üçyüz bin çiftçi ailesini kapsar. Buna mukabil geçen seneki değişiklik ile vergilendirildiğini söylediğimiz, çiftçi sayısı 18 bin adedi civarındadır. Bunu gelir bakımından da tetkik ettiğimiz zaman, millî hâsılanın % 40 - 42 si olarak kıymetlendirilen tarım gelirlerinin rakam olarak, para olarak karşılığını 20 - 25 milyar lira olarak, ifade ettiğimiz zaman 22 milyar liralık tarım gelirlerinin sadece binde yarımından daha aşağısının yani geçen seneki kapsam içerisinde tahsil edilebilmiş olan, alınabilmiş olan 27 - 30 milyon liralık kısmının, binde yarımdan daha aşağı bir gelire tekabül ettiğini kolaylıkla ifade edebiliriz. Burada konuşan arkadaşlarımız ihtimal ki fikirlerini daha kuvvetle kabul ettirebilmek için umumiyetle hububat mahsulü üzerinde durdular. Fakat, tarım çiftçisinin, tarımla meşgul olan ailelerin on binde birleriyle, on binde beşleriyle ifade edilebilen sayıları içinde tütünle, çayla, pamukla, fındıkla, uğraşanları nedense ifade etmek istemediler. Üç seneden beri vergilendirildiğini söylediğimiz, vergi tahsil etmekte olduğumuz çiftçi sayısının 18 000 olduğunu, vermekte oldukları rakamın 27 000 000 lira civarında olduğunu bir kere daha bu şekilde tesbit etmiş oluruz.

Bu takdirde muhterem arkadaşlar, fakir çiftçinin, perişan olduğu söylenen çiftçinin ve yekûnları çok büyük rakama ulaşmakta olduğu sözlerimin, bu ifade ettiğim hakikatler karşısında kıymetini takdirlerinize terk etmek isterim. Biz yapmak istediğimiz, tadil ile, kabulünüze mazhar olmasını dilediğimiz tadil ile bu 18 000 rakamını âzami otuz bine, kırk bine çıkardığımız takdirde dahi, üç milyon çiftçi ailesinden % 90 nını çıkardıktan sonra geriye ka-

lan % 10 nun da ancak onda birini almaktayız. Yani bu şekilde mükelleflerin nisbet olarak, oran olarak binde birini kapsayabilmeye çalışmaktayız.

Diğer sektörlerden vergi ödiyenlerin kazançlariyle mukayese edildiği ve adalet esaslarının aranmak istenmesi halinde gerek fertler ve gerekse sektörler arasında bir vergi adaletinin tesis edilmesi istenildiği takdirde, bu rakamın hakikaten bu ölçülere çok uygun düştüğünü kabul etmek gerekmektedir. Konuşmaların büyük bir kısmını, büyük bir heyecanla bu noktaya teksif etmiş olmalarına mukabil biz yine de arkadaşlarımızın bu hususstaki sözlerine verilecek cevabı burada kestikten sonra, asıl sistemin zedelendiği, Gelir Vergisi sisteminin geriye doğru iteklendiği ve âdil olmıyan esaslara doğru götürüldüğü yolundaki mütalâaları da, anladığımız ölçüde mukabil bir görüşle ifadeye çalışacağız. Muhterem arkadaşlarım, faydalı olmıyacak tartışmalara yol vermemek için, komisyon sözcüsü olarak yine özel sektörün temsilcisi kimselerin rahatlıkla kullanabilmiş oldukları «vergi düzeltmeleri» tabirine dahi, bir kısım arkadaşlarımızın itiraz ettiklerini gördük. Kelimeleri âzami dikkatle seçmeye çalışmamıza rağmen müstahak olmadığımız sistemlere mâruz ve muhatap kaldık. Fakat şu ciheti sarih olarak ifade etmek ihtiyacını hissetmekteyim.

Muhterem arşadaşlar - içerde olsun, dışarda olsun - daima iyi ve zengin bir rezerv olarak tarım sektörü gösterilmektedir. Bu iddia bazan iki milyar liralık bir gelir sağlanacağına kadar bizim için muhal olan rakamlara yükselmektedir. Gösterilen, tarımın bu derece zenginliği içerisinde biz sadece muhakkak olduğuna bir kere daha işaret ederek, en geç 1957 senesine kadar devam etmek üzere Gelir Vergisi içerisinde ve yine Gelir Vergisi esaslarına tamamiyle sadık kalmak şartiyle bir kayıtlama yapıyoruz. Maksat bu kayıtlamalar ile tarım sektöründen mâkul olan, mutedil olan, ödenmesi mümkün olan bir gelirin sağlanabilmesidir. Biz, bu suretle sosyal bir konunun da Yüksek Meclis tarafından ehemmiyetle dikkate alınmış olduğuna kaani bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, bizim gibi memleketlerde, umumi bünyesi zirai olmıyan memleketlerde dahi, tarım gelirleri kolaylıkla kapsanamamaktadır. İleri memleketlerde de tarım kolaylıkla vergilendirilememektedir. Hattâ bize söylenene göre, Amerika'da dahi tarım gelirlerinin ancak % 35 i beyan edilmektedir. Binaenaleyh, çok yeni ihdas edilmiş bulunan Tarım Vergisinin kolaylıkla tatbik edilemiyeceğini elbette takdir etmek lâzımdır. Tarım gelirleri kapsanamamaktadır. Tarım gelirleri izlenememektedir, vesikalandırılamamaktadır. Bir yıllık tatbikat bunun böyle olduğunu açıkca göstermiştir. Maddenin metninde yer almaması belki iktiza ettiği halde sadece bir dikkati göstermiş olması bakımından bu geçici madde âdeta mucip sebepler zikredilmiştir. Gelir Vergisine tabi olan çiftçilerden ancak asgari verginin alınacağı ifade edilmiştir. Yoksa burada söylenmiş olduğu gibi fakirden fukaradan, çalışsın çalışmasın, vergi alınması mevzubahsolmamıştır. Bu tahdit, bu kayıtlama en geç - demin de söylediğim gibi 1967 senesine kadar. Bu müddet içerisinde bir bakımdan mükelleflerin vergiye alıştırılabilmesi bahis mevzuu olduğu gibi bir diğer taraftan da Maliye Bakanlığının bu hususta teçhiz edilmesi, icabederse Gelir Vergisi kanunlarında tadiller yapılması suretiyle tarımın vergilendirilmesini mümkün hale getirmek düşünülmektedir.

Ben yanlış anlamadımsa; muhterem arkadaşlarımdan hiç kimse tarımın vergi dışı bırakılmasını istememiştir. Herkes tarımın vergilendirilmesini istemektedir. Bu nokta hepimizin buluştuğumuz bir noktadır. Fakat mesele benim anladığıma göre, daha ziyade bir şekil meselesi olmaktadır. Gelir Vergisi Kanununun bütünlüğünün, prensiplerinin zedelenmesi, sarsılması meselesi olmaktadır. Fakat benim anlayışıma göre, bir lüzumun, bir zaruretin ve memleket gerçeklerinin icabı olarak, eğer bir muvakkat zaman için bir sistemin zedelenmesi pahasına da bir adalet tahakkuk edebiliyor, bir gerçek yerine getirilebiliyorsa buna katlanmamak için sebepler çok zayıflamış bulunmaktadır. Tarım sektörü ve onun temsilcileri her yerde ve her zaman vergi vermekten şeref duyduklarını ve bu borcu seve seve eda edeceklerini bildirmişlerdir. Bu, dünkü konuşmalarda da, daha evvelki konuşmalarda da kıymetli arkadaşlarımız tarafından açık olarak ortaya konmuştur. Tarım sektörünün temsilcileri «vergi verelim» demektedirler. Yalnız «bize pratik yol gösterin bizi kolaylığa, sevk edin, bizi muamelelere boğmayın» demektedirler. Geçen sene tarımın vergilendiril-

mesi esnasında yine tarımın vergilendirilmesine muhalif olmıyan bütün kimseler, bütün konuşanlar sadece sistemin pratik hale getirilmesi üzerinde çok durmuşlardır.

Bizim yaptığımız, işte bu, muvakkat mahiyette sadece en geç 67 senesine kadar bir tedbir almaktan ibarettir. Bu meyanda verginin bir fiskal neticesinin beklenmediğini inkâr etmek, söylememek haksızlık olur. Elbette ki vergiden beklenen bir netice de mevcudolacaktır.

Gelir Vergisi bakımından, Gelir Vergisinin gayesi bütün mükelleflere tatbik edilmesidir. Ancak yine memleketimizin şartlarına uygun olmadığı için şimdiye kadar tarımın ve birçok sahaların verginin dışında kalmış olmasından dolayı bizzat Gelir Vergisi zedelenmektedir. Ve birçok kere yanlış anlaşmalarla kanunun açık yerlerinin doldurulması lüzumu üzerinde konuşurken sistemin eksikliğinden bahsedilirken, daha doğru bir deyimle, sistem itham edilirken bazan vatandaşların ithamına yer verilmiş, vergi mükelleflerinin topyekûn zan altında bırakıldığı vâki olmuştur, vâridolmuştur. Halbuki bizim iddiamız vergi zıyaının, sadece vergi kaçakçılığı şeklinde anlaşılmaması lâzımgeldiğidir. Vergi zıyaı bizzat vergi kanunlarının eksikliğinden, vergi kanunlarının, mükellefi tamamiyle kapsamamasından, vergi kanunlarının açık yerlerinden geldiğinde söylemek lâzımgelmektedir. Vergi kaçakçılığı ancak bu eksikliklerin bir tanesinden doğmaktadır. Bizim yaptığımız Gelir Vergisi Kanununun şu maddesine kadar, bu maddesi de dâhil olmak üzere yaptığımız, - arkadaşlarımızın dikkatine arz etmek için üzerinde durarak söylüyorum, - hiçbir zam mahiyeti taşımamıştır. Alınmış olan tedbirler, sadece sistemin işler hale getirilebilmesi, sistemin bütünlüğünün temin edilmesi hakikatından ibarettir.

Buraya kadar sadece vergilerin daha uygun bir şekilde, gerçek bir şekilde alınabilmesi gayreti üzerinde olmuştur. Bir tek kuruşluk zam bahis mevzuu olmamıştır. -Vergi kapsamının içine almaya gayret etmek demek; vergilere zam yapmak demek değildir. Her seferinde defaatle arz edilmiştir ki, tarımın vergilendirilmesi güçtür. Tarımın kapsamına alınması kolaylıkla mümkün olmamaktadır. Ondan dolayıdır ki, Yüksek Meclisin bundan evvel kabul buyurmuş olduğu maddelerden biraz farklı olarak, yine Gelir Vergisi sistemi içerisinde mütalâasında güçlük olduğu ileri sürülmek suretiyle, bâzı tedbirler alınmıştır.

Yüzölçümüne hayvan ve ağaç sayısına yer verildiği gibi ayrıca satış ölçüsüne de yer verilmiştir. Bunun maksadı, muradı birkaç yoldan gelirin tahkik edilebilmesi, hataların tashih edilebilmesi, vergicilerin söylediği tâbirle, «bu hataların konpasite edilebilmesidir.» İşte bu tedbir, asgari vergi tedbiri de bu tahkimlerin bir tanesidir. Doğru yolu bulmanın bir tanesidir. Yoksa burada söylendiği gibi bütün ziraatle meşgul olanların topyekûn ödemeye mecbur edilecekleri bir miktarın ifadesi olmaktan çok uzaktır.

Prensiplerin bozulmaması bakımından hassasiyet gösteren arkadaşlarımın elbette ki bilmiş oldukları bir gerçek daha vardır ki, asgari vergiye giderken de Gelir Vergisi sisteminden asla uzak olmamaya, Gelir Vergisi anlayışı içerisinde kalmaya âzami derecede dikkat edilmiştir. Asgari vergiyi ancak bir ölçü olarak kullanmak istediğimizi bir kere daha tesbit etmek istiyoruz. Ancak vergiye tabi olanların bu mükelleftiyete de tabi olacaklarını tekrar ifade etmek istiyoruz.

Bu verginin de; Gelir Vergisi sisteminin esaslarında olduğu gibi, asgari vergi sisteminin mükellefin beyanı üzerinden hesabedilmekte olacağını bir kere daha yeniden söylemeyi lüzumlu sayıyoruz. Şu halde muhterem arkadaşlarım, verenin razı olduğu, verenin şeref saydığı bir vergiyi alabilmek hususunda, alıcı olmak hususunda eksik gördüğümüz husus sadece bir şekilden ibaret kalmaktadır. Ama, öyle bir şekildir ki, esas bünyeyi sarsmadan, Gelir Vergisinin müterakkiliğini, Gelir Vergisinin ileriliğini, Gelir Vergisinin demokratik esaslara uygunluğunu, Gelir Vergisinin şahısların hususiyetlerini dikkate alabilmek hususundaki inceliklerini, üstünlüklerini dikkate alabilmek üzere, bu kayıtlardan uzak kalmamak üzere bir asgari vergi sisteminin zaruri olduğuna, Komisyon inanmış bulunmaktadır.

Ve tekrar etmek istiyoruz ki, üç milyon çiftçi ailesinden tasarısı kabul edildiği takdirde âzami 30 bin kişinin, pek fazla olabildiği takdirde de 40 bin kişinin bu hudutlar içerisinde mütalâası mümkün olacaktır. Ama bunu söylerken bilmek lâzımdır ki, esasen bu rakamın içinde büyük bir kısım gerek deftere tabi olarak, gerek geçen seneki alınmış olan tedbirlerle, getirilmiş

olan kanunlarla esasen bu rakamın içinde mevcuttur.

Muhterem arkadaşlarım, buradaki konuşmalar hakikaten içerisinde beraber çalıştığımız ve bütün arkadaşların olumlu ve yapıcı yardımlarını gördüğümüz, prensipleri ayrı ayrı, siyasi parti görüşleri ayrı, fakat bu tasarıların daha mükemmel hale getirilmesinde hakikaten yapıcı ve olumlu çalışmalarını gördüğümüz Komisyon içindeki bütün üyeleri rencide edecek kelimeler sarfedilmiştir. Bu arada heyecanlarına verebilmemiz mümkün olmıyacak kadar ileri ve yazılı olarak okunduğu için o nisbette ağır ithamlar altında bırakılmış olduk. Yapılan hareketin mükellefin haysiyetine darbe olduğu, yapılan hareketin vergi sadizmi mahiyetinde telâkki edildiği, yapılan hareketin hiçbir vergi zümresine tatbik edilmediği halde çiftçilere reva görülmek istenildiği gibi hakikaten Komisyonun düşüncelerinden uzak, Hükümetin düşüncelerinden çok uzak ve Meclisin düşüncelerinden elbette çok daha uzak bu ithamlara mâruz kalmamamız icabederdi. Bilhassa kendilerinin vergi mevzuundaki yetkileri üzerinde daima durduğumuz arkadaşlarımızın bir vergi düzeltmesi gayretiyle, bir verginin daha verimli bir hale getirilmesi gayretiyle yapılan çalışmaları sadizm ile telâkki etmelerinin bendenizi de Komsiyon olarak gücendirmiş olduğunu ifade etmek isterim.

Bâzı arkadaşlarımız yapılan çalışmaların ilmî mesnetsizliğinden, bilgisizliğinden, vukufsuzluğundan bahsettiler.

Ben isim zikretmiyerek bu arkadaşımıza da şu şekilde cevap arz etmek istiyorum.

Yapılan çalışmaların bir komisyon çalışması içerisinde ilmîliğini iddia edebilmek elbette çok güçtür. Biz de bu bakımdan ilmî bir çalışma yaptık demiyeceğiz. Ama komisyon çalışmaları içinde mümkün olanın yapıldığını, yetkili gördüğümüz bütün kurum ve müesseselerin mütalâalarına müracaat ettiğimizi rahatlıkla söyliyebilirim.

Muhterem arkadaşlarım, Komisyonda mütalâalarını aldığımız yetkililerin şu noktada birleştiklerini görmekteydik, geçici bir zaman için asgari vergi alınması tasarının en olumlu tarafıdır. Hattâ bu sistemin teşmil edilmesi de lâzımdır. Bir arkadaşımız konuşmalarında daha da ileriye giderek, bölgelere göre bir vergilendirme yapılmadığına göre, getirilmiş olan bu asgari vergi sisteminin, Kaldordan daha ileri, daha sert bir tedbir olduğunu da söylemiştir. Bunu arkadaşımın maddeyi ve getirilen tasarının tümünü çok çok iyi tetkik etmediğine vermek istiyorum.

Arkadaşlar, Caldor'un teklifi ile, getirilen teklifin münasebetlerinin, neden ibaret olduğunu şu mukayese ile anlamak mümkündür. Caldor tarımdan 2 milyar gelir hesabetmektedir. Caldor ekilsin, ekilmesin yetiştirilebilecek mahsule göre vergi alınsın demektedir. Yani topraktan âzamî randıman istemekte, azamî randımana göre vergi istemektedir. Biz Gelir Vergisinin kapsamı, sistemi içerisinde itina ile ama bir zaruret tahtında koyduğumuz bu madde ile... (Soldan, anlaşılmıyan müdahaleler)

BAŞKAN — Rica ederim, müdahale etmeyiniz. Komisyon 10 ncu madde ile ilgili beyanda bulunuyor..

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Devamla) — O kadar Gelir Vergisi sistemi esası içerisinde Komisyon çalışmak ve kalmak istemiştir ki, burada yapılmış olan tenkidler Gelir Vergisinin prensiplerini bozduğu iddiasiyle maktu bir vergidir, bir Servet Vergisi şeklindedir diyen arkadaşlarımız, Komisyonun değişikliğini nazarı itibara almamış olacaklar ki, bu şekilde konuşmuşlardır. Biz Gelir Vergisinin müterakkilik sistemini de nazarı itibara almak suretiyle, bu asgari vergiyi kademeli bir hale getirmiş bulunuyoruz.

Bölgeler tesbit edilmediği için haksızlığın büyük olduğunu ve bilhassa kurak yerlerdeki tarım sektörüyle meşgul olanların bu haksızlığa daha fazla duçar olacaklarını da söylemişlerdir. Arkadaşlarım, bu da belki bizim Yüksek Heyetinize konuyu iyi anlatamamış olmamızdan, tasarı iyi tetkik edilmemiş olmasından ileri geldiği kanaatini taşıyorum. Çünkü, ben de hakikaten burada, Arif Hikmet Güner arkadaşımızın ikaz ettiği şekilde fikrimi anlatabilmek için yanlış bir beyanda bulunmuş gibi gözükmekteyim. Dedim ki, 30 bin liradan aşağı kazananlar vergi vermiyeceklerdir. Bunun aslı, elbette böyle değildir. Mesele 30 bin liralık kazancın aslında vergiye tabi olabilecek bir gelir karşılığı olmasından doğmaktadır. Yoksa esas olan, sâfi kazancın vergiye tabi olması ve bu miktarın tarım sahasında 5 bin lira civarında bulunmasıdır. Yani şunu söylemek istiyorum; bir mıntaka tefriki yapılmadı diyen arkadaşlarımız için söylüyorum.

Bir mıntaka meselâ inek yirmi aded civarında bulunsa, kıktan aşağı olsa, elliden aşağı olsa - tasarının getirdiği gibi - fakat satış miktarı 30 bin lirayı geçerse bunun vergiye tabi olacağını elbette zikretmek lâzımdır. 10 bin liralık bir satıştan 5 bin lira gibi bir kazanç sağlamışsa elbette mükellefiyete girmektedir. Benim arz etmek istediğim tarım sahasındaki masraflar nazarı itibara alınırsa 30 bin lira civarındaki bir kazancın umumiyetle vergi sınırını teşkil etmekte olduğu şeklindedir. Demek ki, verimli bölgelerde gelirin de o nisbette artarak verilebileceği ve bu yüzden de haksızlıkların doğmıyacağı tasarının içinde mevcut bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, madde üzerinde konuşurken - arkadaşlarım darılmasınlar - hakikaten bu Gelir Vergisinin tümünü birden kapsamak, değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu tesbit edebilmek oldukça güçtür. Onun içindir ki, bir kısım arkadaşlarımız % 70 masraf haddinin dahi azlığı üzerinde durdular. Halbuki, mevcudolan kanunda da, bizim kabul ettiğimiz şekilde de masrafların hesabında % 70 oranı, mahallî komisyonların yapacakları hesapların tavanını değil, tabanını teşkil etmektedir. Kanunun metni, maddesi demektedir ki; yapacağımız masraflar, mahallî komisyonlar tarafından yapılacak olan masraflar % 70 ten daha düşük olamaz. Hükümetimizin getirdiği bu hususiaki değişikliği dahi komisyonumuz, alışılmış bir rakam olması itibariyle, eski şekilde muhafazasını uygun bulmuş, yüzde 70 i değiştirmemiştir. Tetkik edilmediği için bu hususun dahi aleyhte bir sebep olarak gösterilmiş olması, hakikaten meselenin aydınlanmaya ihtiyacı olduğunu ifade etmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, yine heyecanlı konuşmalar arasında hiçbir zümreye tatbik edilmediği, hiçbir sınıfa, mükellef grupuna tatbik edilmediği halde âdeta çiftçi grupu peşinen itham edilmek, vergi kaçırdığı söylenmek suretiyle bir tedbire gidilmiştir, denilmektedir. Arkadaşlarım, tasarının buraya kadar kabul etmiş olduğunuz maddelerinde Gelir Vergisinin uygulanabilmesini mümkün kılmak için diğer zümreler, vergi grupları üzerinde de, vergi mükellefleri üzerinde de değişmeler olmuştur. Bu değişmelerin mucip sebepleri kısa kısa izah edilmiş olmakla beraber heyeti umumiyesinin yüksek huzurunuza arzı mümkün olmamıştır. İş gruplarına göre alınmakta olan vergilerin bâzı tedbirlere ihtiyacı olduğunu söylerken, burada mükellef gruplarının yüzdeleri itibariyle ne miktar kazanç gösterdikleri ve ne miktar vergi verdikleri ifade edildi. O tedbirlerin alınması sırasında söylenmemiş olan birkaç rakamı ifade edersem, bu geçici maddenin kabulünü zaruri kılan bir sebebi de beraber söylemiş olacağım.

Aziz arkadaşlarım, iş gruplarına göre gösterilen kazançlardan perakende ticaret yapanlardan bakkallar, mezeciler, sucuk ve saire yiyecek maddeleriyle iştigal edenler aylık vasati olarak 312 lira kazanç göstermektedirler.

Et, balık, tavuk ve saire işleri ile iştigal edenler 440 lira; yaş meyve ve sebzeciler 250 lira; manifaturacılar 507 lira; tuhafiyeciler 466 lira; halı, kilim ve saire ile iştigal eden perakendeciler 656 lira; kuyumcular, saatçiler 457 lira; taksi ve otobüs nakliyatı 330 lira; kamyonlar 274 lira; doktorlar 581 lira; dişçiler 472 lira aylık vasati gelir beyan etmektedirler. Bu rakamlar karşısındadır ki, bu grup mükellefler üzerinde tedbir alınmıştır.

Şimdi biz diyoruz ki, tarım gelirlerinin kapsanması ileri memleketlerde dahi mümkün olmamaktadır. Bizim memleketimizde özellikle banka muamelâtına alışılmamıştır. Senetli muameleler yapılmamaktadır. Gelir Vergisinin büyük bir kısmı bu vasıta ile kaçabilmektedir. Gelir Vergisinin bütünlüğünü ve uygulanmasını sağlıyabilmek için, tarımın vergi bakımından mümkün olduğu kadar kapsanabilmesi lâzımdır. Ve deminki ifade ettiğim rakamlara dönersek, millî hâsıladaki gelirine mukabil ödenmiş olan vergi nisbeti ve mükellef sayısı itibariyle de hakikatler ortada durmaktadır. O halde tedbirler alarak tarımı kapsamıya çalışalım, demekteyiz. Ama bunu yaparken bir miktar mevcudolan yumuşaklığı, munisliği muvakkat bir zaman için bir tarafa atabilmeye gönlümüz razı olmaktadır. Çünkü ancak sistem bu suretle kurtulabilmektedir.

Muhterem arkadaşlar, bilhassa tarım için söylenmiş olan sözler şudur :

En mütekâmil, yerine uygulanması kabil olan sistem tatbik edilmelidir. Ve bunun üzerinde hakikaten ilmini yapan, bu mevzu üzerinde çalışanlar demektedirler ki, «tarım; toprak

bir muayyen verginin ağırlığı altında daima bulunmalıdır. Çünkü toprak varlığı, bir başka varlığa benzememektedir. Topraktan âzami randımanın alınması, toprağın işlenebilmesi şarttır.

Muhterem arkadaşlarım, bunun dışında yine zannedersem heyecanlar arasında kaybolmakta olan, fakat çok önemli gördüğüm bir husus daha var. Bizim memleketimizde toprak ürünleri, Hükümetin fiyat politikası teminatı altındadır. Geçen sene yapılmış olan zamla hububatın Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından mubayaa edilmemesi halinde hububat fiyatlarının ne seviyeye düşeceğini akla getirmek lâzımdır. Bir taraftan fiyat politikası ile tütününü, pamuğunu, hububatını, fındığını muayyen bir seviyenin üstünde tutmaya çalışan hükümetlerin, bir taraftan da kazananlardan hakiki kazançları karşılığının alınabilmesi gayretini insaf ile mütalâa edilmek lâzımgelir. Eğer, bundan evvelki devre içerisinde fiyatların mütemadiyen yükselmesine mukabil hububat gibi mahsullerin, toprak mahsulleri ürünlerinin değerlerinin, kıymetlerinin artırılmadığını nazarı itibara alırsak, bu kıymet artmamasının bir nevi vergileme olduğunu, dolayısiyle fakirinin de, zenginin de tabi olduğu bir vergileme olduğunu gözden uzak tutmamak lâzımgelir. Bizim burada yaptığımız topyekûn bir vergileme değil, bilâkis, fiyat politikası ile köylünün emeğini, alınterini değerlendirmek, ama kazananlardan da muayyen bir rakamı vergi olarak tahsil edip sosyal adaleti, vergi adaletini temin edebilmekten ibarettir.

Muhterem arkadaşlarım, konuşmalara sabırların yetmediğini bir kere daha müşahade etmiş bulunuyorum. Bendeniz Komisyon çalışmaları esnasında yapabildiğim gayretle inanmaktayım ve güvenmekteyim ki, uzun bir konuşma, bir yuvarlak masa etrafındaki konuşma bütün şüpheleri ve tereddütleri bertaraf edecek, getirilmiş olan şeklin kabulünü hattâ kolaylıkla mümkün kılabilecektir. Ancak burada maksatların izahı hakikaten kolay olmamaktadır. Sabırlar da tükenmiştir. Bu bakımdan bunları, sadece günlük bir müşahade olarak tesbit edip geçmek isteriz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

3. — Ekselâns Şahabettin Başkanlığı altındaki Pakistan İyi Niyet Kurulunun Meclisi ziyaretti.

BAŞKAN — Sayın Özal; bir dakika lûtfen.

Çok muhterem arkadaşlarım, şu anda Yüce Meclisimizi Ekselâns Şahabettin'in Başkanlığı altında bir Pakistan İyi Niyet Heyeti şereflendirmiştir. (Alkışlar) Kendilerine Yüce Meclis adına hoş geldiniz deriz.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devam)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özal.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Devamla) — Tarım vergisinin dışardan teşvikler gördüğünü bir arkadaşımız yine bu kürsüden ifade etmiştir. Dolayısiyle bizlerin de bu teşvika alet olduğu tabiatiyle bu beyanın altında mündemiçtir. Ben bu şekilde konuşan arkadaşıma aynı sözlerle mukabele etmek istemem.

Efendim, Sayın Ziya Uğur arkadaşımız kendisi tarafından söylendiği zannını taşıyarak söz almıştır.

BAŞKAN — Müdahale etmeye hakkımız yok.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Devamla) — Ben bu şekilde Komisyonun da alet olduğu zannını verebilecek bir ithamı sadece reddettikten sonra, burada bir hususu açıklıkla tesbit etmenin zaruretine kaani bulunuyorum.

Muhterem arkadaşlarım, vergi tadillerine, düzeltmelerine ait yapmış olduğum ilk takdim konuşmasında şu cümleleri hemen aynen ifade etmiştim : Hızla değişmekte olan toplum yapımızdan dolayı doğan ve süratle büyüyen meselelerimiz vardır, bunların halli için plân, bir millî haysiyet ve şeref meselemiz olarak başarıya ulaşmalıdır. Plânın başarıya ulaşması ise gösterdiğimiz müşterek fedakârlıklara ve ulusal çabamızla mümkün olacaktır. Hattâ bu dahi yetmiyecektir. Ulusal çabalarımızın, uluslararası çabalarla bütünlenmesi de gerekmektedir, demiştim. Bu kere yapılan konuşmaların, ve sert ithamların ışığı altında şu sözleri biraz daha açık

olarak ifade etmek mecburiyetini duyuyorum : Gerektiği kadar anlayışla ve beraberce fedakârlıklar edip kalkınmazsak, çok daha ağır şartlara ve mahrumiyetlere katlanmak elimizde olmıyabilir.

(Meclisimizi ziyarete gelmiş olan Ekselâns Şahabettin'in Başkanlığındaki İyi Niyet Heyeti saat 15,58 de alkışlar arasında Meclisimizden ayrıldı.)

Bünyemizde uygulama güçlüğünü açık olarak ispata çalıştığımız bir sistemde bir muvakkat zaman için yapılması istenen bir fedakârlığı göze alalım, fayda budur. Kaldı ki, biz, eksik ve hatalı taraflarını göstermiş olan Mustafa Kemal Karan, Ahmet Üstün, Y.T.P. ve C.K.M.P. nin sayın sözcüleri arkadaşlarımızın işaret ettikleri hususlara da uymak suretiyle maddede bir değişiklik yaparak felâkete mâruz kalan, kazanamıyan vergi mükelleflerinin, tarım mükelleflerinin de bir gadre uğramaması, bir haksızlığa uğramaması cihetini derpiş etmiş, tahkim ve tarsin etmiş bulunuyoruz. Bu şekilde huzurunuza getirdiğimiz tadili de nazarı itibara alarak kanunun bu geçici maddesini kabul etmenizi rica ediyorum.

Orta - Anadolu'nun, mahrumiyetler bölgesinin bir insanı olarak, eğer bunda bir sorumluluk, eğer bunda bir haksızlık var ise, ben, bu sorumluluğun ve haksızlığın tarafıma raci olabilmesini kabul buyurduğunuz takdirde, Komisyonun Sözcüsüne bu işi...

BAŞKAN — Komisyon adına konuşuyorsunuz, hiçbir mesuliyet tarafınıza raci olamaz, o şekilde konuşmayınız.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, Komisyon adına istirhamda bulunduktan sonra şahsan da bir tek cümle ilâve etmiş bulunuyorum. Bunu mâzur görünüz lûtfen. Komisyon olarak mâruzatımı bitirdim. Son olarak da dedim ki : Orta - Anadolu'nun mahrumiyet bölgesinden bir insanım. Eğer bu geçici tedbirler bir mağduriyet varsa bunun ağırlığını ben de bu sıfatla taşımaktayım. Bunu böylece kıymetlendirmenizi rica eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Bir dakika, Komisyon adına beyanda bulunuyorsunuz. Sayın Ruhi Soyer sual sormak istiyorlar.

RUHİ SOYER (Niğde) — Sayın Başkan, çok muhterem arkadaşlarım, Sayın Rüştü Özal Komisyon adına, doktorlarla, dişçilerin çok az gelir beyan ettiklerinden bahsettiler.

Bu, bütün bir ömrünü mustarip insanların hastalıklariyle kucak kucağa geçiren onbinin üstündeki insana tevcih edilmiş bir ithamdır.

Binaenaleyh, bu yönden soruyorum : Bu onbinin içindeki doktorlardan servet sahibi kaç tane insan tanıyorlar ve bunlardan kaç tanesi vergi kaçakçılığı yapmıştır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özal.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, konuşmalarımın içinde çok dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. Muhterem arkadaşlarım, bir hususu çok dikkatle belirtmeye çalıştım. Komisyon olarak biz, vatandaşların hiçbir zümresini, hattâ hiçbir mükellefi itham etmemekteyiz. Biz; mevcut kanunun eksikliklerini tamamlamaya çalışmaktayız. Hattâ, demin'ki ifadelerim arasında dedim ki; biz sistemi itham etmekteyiz, sistemi itham ettiğimiz için, sistemin üzerinde çalışmaktayız. Vatandaşları, önümüze gelen yerde zan altında bulunduracak sözlerden uzak bulunmamız lâzımgeldiğini dikkatle kullandım. Bu meyanda dedim ki, vergi ziyaı birkaç sebepten doğmaktadır. Vergi ziyaını, vergi kaçakçılığı mânasında kullanmıyoruz, dedik. Bunu Sayın Maliye Vekili bilhassa söylediler.

Vergi ziyaı evvelâ kanunun eksikliğinden gelmektedir. Kanunun, bütün mükellefleri kapsamadığından gelmektedir, bünyemizden gelmektedir. Bizim yaptığımız budur. Tedbirler almak mecburiyetindeyiz dedik ve bu meyanda, misaller verdik. Ne misalleri verdik, muhterem arkadaşlarım? Bakkallardan başladık, tenevvü arz edebilmesi, tenevvü ifade edebilmesi için birkaç tane tipik misal söyledik.

Bunlar arasında elbette ki doktorlarımızın, tabiplerimizin memleket sağlığındaki hizmetlerini takdir etmiyecek, dürüstlükle, faziletle hastalarının şifasını aradıklarını kabul etmiyecek bir insan olmaktan elbette uzağım. Benim verdiğim, beyan edilmekte olan miktarlar hakkında sadece misallerdir ve Yüksek Heyetinize bir fikir vermeye matûftur. Ben de kendileri gibi düşünüyor ve bütün zümreleri, bütün grupları topyekûn itham etmekten son derecede uzak bulun-

duğumu ve buna çok dikkatli bulunduğumu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ziya Uğur, sualinizi sorunuz.

ZİYA UĞUR (Bursa) — Sayın Sözsü diyorlar ki, millî hâsılanın 20 milyarı zirai sektöre aittir. Yine ayrıca Sayın Sözcü buyurdular ki, bu memlekette 3 milyon aile ziraatle meşgul olmaktadır, bunun da yüzde 90 ı vasati geçim adedinin altındadır.

Şimdi, bu 20 milyar liralık zirai hâsıla, bu 3 milyon aileye mi mahsustur, yoksa sadece vergiye tabi tutulması talebedilen yüzde 10 na mı mahsustur? Hakiketen bütün Türkiye'de ziraatten vergi alınmamaktadır diye büyük bir propaganda vardır ve zararlı olmaktadır.

Sayın Sözcü buyurdular ki; bu iki milyar liranın yüzde doksanı esasen geçim indirimi içerisinde olanlara aittir, bunun tavzihini rica ediyorum.

RÜŞTÜ ÖZAL (Devamla) — Muhterem arkadaşlar; kendisi ile tamamen aynı düşündüğüm, aynı esaslar içinde bulunduğum Ziya Uğur arkadaşımız takriben 20 milyar lira civarında olan tarım gelirlerinin, benim de söylediğim şekilde üç milyon çiftçi ailesine aidolup olmadığı hususunu sormuşlardır.

Demektedirler ki; bu 20 milyar liralık tarım gelirlerinin topunun birden vergilendirilmemesi şeklinde zanlar, kanaatler vardır. Bu cihet belirtilmelidir, Hakikaten kendileriyle aynı surette düşünüyorum. Yanlış anlaşmalara, anlatmalara imkân vermemek için de, vermemiş oldukları için de teşekkür ederim.

Ben iki türlü hesap yapmaya çalıştım : Bir tanesi çiftçi sayısıdır dedim, üç milyon ailedir. Bu üç milyon ailenin % 90 nını vergi dışı tutmak kolaylıkla mümkündür dedim. Geri kalan üçyüz binin şimdi 18 bini kapsanmaktadır. Kapsanabilirse bu tadiller ile bu rakam 30 bine çıkacaktır, dedim. Diğer bir tahkik metodu olarak, tahkik yolu olarak da gelirleri nazarı itibara aldım. Elbette ki bu gelirler 23 milyon çiftçiye aidolmak lâzımdır ve bunun, 20 milyar liralık gelirin vergisi de düşünülmemektedir. Bizim düşündüğümüz, - kendilerinin Komisyonumuzda yardımcı olarak daima faydalarını gördüğümüz arkadaşımız gibi - sadece bu yüzde 10 lara aidolabilen kısmın, kazancın vergilendirilmesine matûftur. O 300 binin de 18 bini, 20 bini, 30 bini üzerinde olduğumuzu tekrar ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Mehmet Turgut, lûtfen sualinizi sorunuz.

MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — Gerek Komisyon Sözcüsü, gerekse Maliye Vekili arkadaşımız, 20 milyar zirai gelir, ziraatle geçinen arkadaşlara tekabül etmektedir, bundan vergi alınmamaktadır, dediler. Her halde ziraat ile geçinen nüfus ile, ziraat dışı geçinen nüfuslarla yılda millî gelirin nüfus başına tekabül eden miktarı hesabetmişlerdir.

Bu 20 milyarın yüzde yetmişi; millî gelirin yüzde yetmişine tekabül ettiğine göre nüfus başına millî gelir, ziraat içi sektörde ne kadar, ziraat dışı sektörde ne kadardır, Komisyonun bunu açıklamasını rica ederim, bu bir.

İkincisi; bu vergi ile, ziraatle geçinenlerin vergi dilimi içine girenlerin sayısının altıbin olacağını Komisyon Sözcüsü ve Sayın Maliye Vekili arkadaşımız izah etmişlerdir. Şimdi zirai sayım yapıldığına göre, altıbin mükellefin üst limiti, şahıs başına kaç dönüm araziye tekabül etmektedir. Bunu açıklamalarını istirham ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özal.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, Kalkınma Plânımızın hazırlanmasında da çok söylenmiştir, haklı olarak çok söylenmiştir ki memleketimizin çalışmalarının temelini iyi tesis edebilmek, iyi teşkil edebilmek için çok sağlam istatistik bilgilerine ihtiyaç vardır. Bu istatistik bilgilerin mahdutluğunu, sıhhat derecelerini Sayın Mehmet Turgut arkadaşım da benim gibi bilirler. Ben mâruzatım esnasında, alınmakta olan ve bir kısım arkadaşlarımız tarafından sert görülmüş bulunan bir tedbirin, muhtelif suretlerle izahını yapmaya çalıştım. Hiçbir zaman bu sağlam istatistik bilgisine de sahibolunmadığı için, net rakamlar arz etmeye yaklaşmadım dahi. Meselâ demedim ki, bu nisbet 300 dönümlük hububat ziraati yapmış olanlarla, tasarıda kabul edilmiş sayılara göre şu kadar çiftçi vergi mükellefi olacaktır. Bunların gelirlerinin tutarı şu kadardır, demedim.

Bütün bunlar sadece basit tahminler ilerisine gitmemektedir. Öylesine tahminlerdir ki, muhterem arkadaşlarım; hakikatler ortada.

Geçen sene Yüksek Heyetiniz tarafından da Meclislerimiz tarafından da kabul edilmiş olan

tarımın vergilendirilmesi 100 milyondan fazla bir gelir sağlıyacağı esasına istinadettirmişti, mükellef sayısı çok üstün görülmüştü, - ama uygulamaya gittiğimiz zaman bu tahminin üçte biri civarında bir gelirin sağlandığını ve mükellef sayısının da o nisbette düşük olduğunu görüyoruz.

O halde benim beyanlarım arasında 60 bin kişinin mükellef olacağını ve şu miktarda bunlardan gelir alınacağını söylemiş olan kesin bir ifade mevcut değildir.

Fikir vermek için, kanunu getirmiş olan Hükümetimiz bu rakam ile 60 bine yükseleceğini söylemiştir, tahmin etmiştir. Biz, yaptığımız değiştirme ile bunun 35 - 40 bin olabileceğini âdeta aklen, tahminlerle, istidlâller ile istihraç etmekteyiz. Bunun haricinde söyliyebileceğim bir rakam yoktur.

BAŞKAN — Mustafa Kemal Karan, buyurunuz sualinizi sorunuz.

MUSTAFA KEMAL KARAN (Amasya) — Bu 10 ncu madde ziraati ilgilendiren bir madde olduğu halde bunu müdafaa ederken mükellef olan bakkalların, doktorların, et ve balık satanların aylık kazançlarını kürsüden ifade ettiniz. Acaba komisyonca geçen sene zirai vergiye tabi tutulmuş ve beyanname vererek vergi ödemiş çiftçilerin aylık kazanç vasatileri kaçtır? Bunları ifade edebilir misiniz? Bu bir.

İkincisi; bu madde müdafaa edilirken, bu asgari vergiyi veren mükellefin, zarar ettiğini ıspat ettiği müddetçe mahsup maddesinden istifade edeceği beyan edilmişti. Bu mükellefin teftere tabi olan üstün kısmı hariç, ispat etme imkânına maliktir. Fakat 75 dönüm, 80 dönüm mükellefiyet içine giren küçük mükellef, götürü usule göre vergi veren mükellef, geçen sene zarar ettiğini nasıl ispat edecektir?

Şöyleki; meselâ bir elma bahçesi - ilmen ziraatte malûmdur - bir sene meyva verir, bir sene meyva vermez. Ziraatçiler bunun üzerinde ittifak etmişlerdir. Meyva vermediği zaman bu adam zarar eder. Fakat 75 dönümlük bir bahçeye sahiptir. Mükellefiyet içine giriyorsa geçen sene ettiği zararı nasıl telâfi edip ertesi sene bunu mahsubetmek imkânına sahibolacaktır?

KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Muhterem arkadaşlar, 10 ncu madde üzerinde konuşurken diğer vergi mükellef gruplarından misal vermiş olmamı bâzı arkadaşlarım ve bu meyanda soru sahibi Kemal Karan arkadaşım da biraz tenkidkârane ifade ile belirttiler. Bu ciheti peşinen arz ettim. Mamafih bir kere daha arz etmiş olayım: Kürsüde konuşan arkadaşlarımız demişlerdir ki, «Alınmakta olan tedbirler sadece tarıma mı aittir, niçin tarım için böyle tedbirlere gitmekteyiz?» Ben de ifadeye çalıştım ki, diğer vergi grupları içinde de rakamların ifade etmiş dlduğu hakikat muvacehesinde Gelir Vergisi sistemi içinde kalmak üzere tedbirler alınmıştır. O tedbirlerin esbabı mucibeleri bunlardır dedim, misal verdim. Şimdi de tarımın vergilendirilmesinin güçlüğünü ve diğer sebepleri zikretmek suretiyle bunun için de buna muvazi, evvelkilere muvazi tedbirler alıyoruz, dedim. Bunu bir kusur olarak arkadaşlarım lûtfen telâkki etmesinler. Bu, maksadımı izah için fazladan da olsa söylenmiş bir sözdür.

BAŞKAN — Tamam mı Sayın Özal.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Hayır efendim, henüz cevap arz edemedim. «Geçen sene vergilendirilmiş olan tarımın aylık kazanç vasatilerinin ne olduğu kendilerinde var mı?» dedi. Ben de şu anda yoktur, Hükümette olup olmadığını bilmiyorum. Ancak bu işin henüz doğmakta olduğunu, 1963 te uygulanmış olan bir sistemin neticelerinin henüz alınmakta olduğunu, binaenaleyh bir istatistikî bilginin hazır olmaması lâzımgeldiğini ve arkadaşımızı tatmin edecek şekilde mukayeselere yarıyacak malûmatın henüz elde edilmemiş olduğunu sanıyorum. Hükümet bu ciheti, zannediyorum ki, teyidetmiş olacaktır. Zararın ne şekilde nazarı itibara alınacağı üzerinde de duruldu. Müzakereler sırasında birçok kimseler belirttiler. Meselâ zeytin ağacının sayı çokluğunu, küçükbaş hayvan sayısının çokluğunu ifade edenler çok oldu. Yapılan hesaplar bu türlü ihtimalleri öngörmüştür. Bu türlü ihtimaller mümkün olduğu kadar nazarı itibara alınmıştır. Sayın Karan arkadaşımız da bir çiftçi insan olarak bilirler ki; bir sene mahsul verir, bir sene mahsul vermez sözü kesin olarak söylenmez. Bir sene daha iyi mahsul verir, bir sene daha az mahsul verir şeklindeki bir beyan sanırım ki hakikate daha çok yaklaşır. Buna rağmen bir mükellef mükellefiyet hudutlarına girdiği zaman, isterse deftere tabi olabilir, kâr ve zararını tesbit edebilir. O kâr ve zarardan mevcudolan, mer'i olan ahkâm içerisinde 3 sene, beş sene istifade etmek imkânına

sahibolabilir. Bu külfeti göze almıyan, deftere tabi tutulmak istemiyen kimse için de eğer kanunda şimdi söylediğimiz, getirdiğimiz hasar nisbetini aşmamış olduğu takdirde mâkul ve asgari olan bir vergiyi ödemekle mükellef olacaktır.

BAŞKAN — Sayın Mehmet Özbay.

MEHMET ÖZBAY (Adıyaman) — Efendim, geçici 10 ncu maddenin 3 ncü grupunda pamuk ziraati için asgari vergi ölçüleri tadadedilmiştir.

Yalnız memleketimizde pamuk ziraati sulu arazide ve susuz arazide yapılır. Bu sulu arazi ile susuz arazide yapılan pamuk ziraatinde aşağı - yukarı % 200 - 300 gelir farkı vardır. Susuz araziden 15 - 80 kiloya kadar, sulu araziden ise 250 kilodan 400 kiloya kadar mahsul alınır. Bunun ikisini birlikte tutmak nasıl mümkün olur, bunu izah ederler mi?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Sualler soruldukça Komisyon Sözcüsü olarak kendimi daha çok muaheze etmekteyim, maksadımızı iyi anlatamamış olmanın azabını ve sorumluluğunu taşımaktayım. Bu arkadaşımızın pamuk için geçici 10 ncu maddenin 3 ncü grupunda tesbit edilmiş olan miktarı sulu arazide ve susuz arazide yapıldığına verimliliklerinin de farklı bulunduğuna göre nasıl kabul ediyorsunuz? Şeklindeki sorusu iyi anlaşılamamış olduğumuzun yeni bir misalini vermektedir.

Daha evvelki müzakerelerde de yüzölçümlerini tesbit ederken sulu, münbit arazide ayırımlar yapmadık. Fakat esas mühim olanı arkadaşlarımız tarafından dikkatle üzerinde durulması gereken ciheti bütün bu ölçülerin mükellef adayını tesbit etmekte oluşudur. Eğer çok verimli ise, çok mahsul alabiliyorsa, kazancı çok oluyorsa çok verecektir. Az kazanıyorsa, kazanamıyorsa bunun vergisini vermiyecektir. Miktar olarak da bâzı kriterlerin kabulünde zaruret vardır. Hiçbir zaman takdirin bulunduğu yerde katiyet, kesinlik olmaz. Farklar, muhtelif görüşler olacaktır. Bunu kanunu bütünlüğü içerisinde kabul etmenin zaruret olduğunu ifadeye çalıştık.

BAŞKAN — Sayın Şefik İnan komisyon adına mı beyanda bulunacaksınız? Buyurun. (Hep komisyon konuşuyor sesleri.)

Efendim komisyon adına beyanda bulunuyorlar, izahat veriyorlar.

İHSAN GÜRSAN (İzmir) — Sayın Özal'ın kullandığı bâzı tabirler hakkında grupum adına konuşacağım.

BAŞKAN — Komisyon konuşsun, sonra düşünürüz.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım gayet kısa konuşacağım, sabrınızı suiistimal etmiyeceğim. Esasen kendim de rahatsızım, bu bakımdan.

Muhterem arkadaşlarım, bir dâvayı ortaya koymak üzere birkaç rakam sunacağım. Geçen günkü konuşmamda dedim ki, «memleketimiz bir iktisadi kurtuluş savaşına girmiştir.» Bir misal vermek istiyorum. «Bir memleketin medeniyet seviyesinin ölçülerinden birisi nüfus başına istihlâk edilen elektriktir»

Şimdi, camiasına dâhil bulunduğumuz Avrupa memleketlerinin nüfus başına elektrik istihlâk rakamlarını alt alta koyduğumuz zaman Türkiye sondan birincidir.

BAŞKAN — Sayın İnan 10 ncu madde üzerinde, onunla ilgili olarak konuşunuz.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Evet son derece ilgilidir efendim. Bizden bir numara yukarda Yunanistan vardır. 1961 de Türkiye'de adam başına elektrik istihlâki rakamı, 100 kilovat saattir. Yunanistan'da 300 kilovat saattir Şayet, 1980 yılına kadar enerji alanına 40 milyar Türk lirası yatırırsak 1970 yılında Yunanistan'ın 1961 seviyesine ulaşacağız. 1980 yılında Yugoslavya'nın 1961 yılındaki seviyesine ulaşacağız. Durum budur. Yani yatırımı yapmak mecburiyetindeyiz. Meseleyi böylece koyduktan sonra şimdi geliyorum 10 ncu maddeye.

Arkadaşlar, Maliyemiz ne için en asgari vergi maddesini getirmiştir? Maliyeyi buna sevk eden âmil memleketin gerçekleridir. Şimdi okuyacağım. Adana vilâyetinde 2 935 Zirai Gelir Vergisi mükellefi 3 701 000 lira Zirai Gelir Vergisi ödemiştir. Afyon'da 65 mükellef vardır. Bunlar 26 672 lira ödemişlerdir. Bolu'da bir tek mükellef vardır, 1 068 lira ödemiştir. Bursa'da 462 mükellef vardır, 375 622 lira ödemişlerdir. Diyarbakır'da 48 mükellef vardır, 21 357 lira ödemişlerdir. Gaziantep'te 203 mükellef 55 381 lira, Konya'da 490 mükellef 136 070 lira, Sakarya'da 33 mükellef 27 619 lira, Tekirdağ'ında 307 mükellef 173 070 lira, Sivas'ta 2

mükellef sadece 2 502 lira. Bu rakamlar Maliyeyi niçin böyle bir madde getirmek mecburiyetinde bıraktığını ispata kâfidir, sanırım.

Elektrik misalim de koyulduğumuz yola bu vasıtalarla devam etmenin imkânsızlığını zannederim kesin surette belirtir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

EROL YILMAZ AKÇAL (Rize) — Bir sual.

BAŞKAN — Buyurunuz.

EROL YILMAZ AKÇAL (Rize) — Çay ve tütün mahsulünde kaç adam elinde, ne miktar arazi vardır. Yani zirai sektörde gelir dilimlerinin hesabı yapılmış mıdır? Bu bir.

İki; eğer bu rakamlar bilinmiyorsa bu sevk edilen madde ile Hazineye girecek geliri tahmin etmek mümkün müdür? Tahmin ediliyorsa ne miktar gelir geleceği tahmin edilmektedir?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Arz edeyim efendim.

Efendim çaya munhasır olmak üzere şu anda bir malûmat verecek değilim. Yalnız Rize de; çay bölgesidir, dört tane vergi mükellefi vardır. 4 253 lira vergi ödemişlerdir. Şimdi diğer zirai şeye gelince şu anda tahmini rakamlardır, memleketimizde üçbuçuk milyon çiftçi vardır. Üçbuçuk milyon çiftçi. Çünkü 952 ye ait bir rakam vardır. 2 750 000 çiftçi ailesi tesbit edilmiştir. Ondan bu yana artışlar vardır. Üçbuçuk milyon çiftçi ailesi vardır. Bunun geçen yıl 1963 yılında 17 279 u vergi mükellefi olmuştur. 3,5 milyon çiftçi ailesi içinden 17 279 kişi zirai vergi mükellefi olmuş. Ve bu cem'an yekûn 26 724 697 lira Zirai Gelir Vergisi ödemişlerdir. Birkaç vilâyette, topyekûn vilâyetin neler ödediğini de arz ettim. Şimdi, dilimler mevzuunda görüyorsunuz ki 3,5 milyon yanında mahdut miktar oluyor. Getirilen yeni tasarı ve mükellef kapsama meselesini biraz daha genişletiyor. Ama, tahminî olan âzami rakam 60 bine ancak yaklaşacaktır. Maliyenin tahmini eldeki donelere göre odur. 60 bin, belki de 40 bin ile 60 arasında bir rakam. Yani bu derece geniş, vazıh malûmat yok. Yalnız şunu arz edeyim:

193 sayılı Kanun 150 dönümlük bir yüz ölçümünü esas kabul etmişti. O tarihte 193 sayılı Kanuna göre Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde 97 bin zirai gelir vergisi mükellefi tesbit edilmişti. Binaenaleyh, 193 sayılı Kanunun ölçülerine gittiğimiz zaman âzami tavan 97 bin, ondan biraz uzaklaştıkça 60 bin, 40 bin... İşte o civarlara ineceğiz.

BAŞKAN — Çay hakkında sual sorulmuştu efendim.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Evet efendim, çay hakkında başka bilgim yok. Rize'de 4 mükellef vardır.

BAŞKAN — Sayın Ruhi Soyer.

RUHİ SOYER (Niğde) — Affınızı rica ederim Sayın Başkan. Ricam şu; efendim bu dört mükellefin 4 000 lira kadar vergi verdiği ifade buyuruldu. Ben buna göre şunu sormak istiyorum; Rize'de dekar başına çay mahsulü ne kadar verir? Ve bunun para olarak karşılığı ne olabilir? Bu bir.

ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Şu anda böyle bir bilgiye sahip değilim efendim.

RUHİ SOYER (Niğde) — İkinci sualim şu; Rize'de bu kadar vergi getiren çay mahsulünü işlemek için kaç fabrika kurulmuştur; ve bunun için ne miktar para sarf edilmiştir?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Şu anda bu sorularınıza cevap verecek durumda değilim. Takdir buyurursunuz bunlar dokûman karıştırmayı icabeder. Elimde gerekli dokûmanlar mevcut değil. Başka soru yok galiba.

BAŞKAN — Bahri Bahadır'ın da bir sorusu var. Buyurunuz efendim.

BAHRİ BAHADIR (Hatay) — Efendim, Sayın Ekrem Alican'ın, dünkü celsede ifade ettiklerine göre; ortakçılıkla iştigal eden çiftçi ile, muvazaalı şekilde ortakçılık yapanlar ayırdedilebilir mi?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Bunu, müsaade buyururlarsa; Maliye cevaplandırsın. Tatbikata ait bir şey olduğu için, bendeniz şu anda bilemiyorum efendim. Çünkü tatbikat hayatında tamamen Maliyenin karşılaştığı bir meseledir.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, 10 ncu madde üzerinde şu anda 9 arkadaşımız daha söz almış bulunmaktadırlar. Bu arada, Yeni Türkiye Partisi Grupu adına Sayın Ekrem Alican, Millet Partisi Grupu adına Sayın İsmail Hakkı Akdoğan ve Adalet Partisi Grupu adına Sayın İhsan Gürsan da söz istemiş bulunmaktadır. Bu arada de yeterlik önergesi gelmiştir. Yeterlik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmeleri yapılmakta olan Gelir Vergisi Kanunu değişiklik tasarısının 10 ncu maddesi üzerindeki konuşmaların kifayetini arz ve teklif ederim.

Samsun
Fevzi Ceylân

EKREM ALİCAN (Sakarya) — Yeterlik aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ekrem Alican, buyurun, yeterlik aleyhinde.

EKREM ALİCAN (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarım, müzakere konusu olan geçici 10 ncu madde hakikaten fevkalâde önemli ve Meclisteki bütün gruplara mensup bütün arkadaşlarımızın hassasiyetle benimsedikleri birtakım devletin prensipleri bakımından üzerinde önemle durulması gereken hususları ihtiva eden bir konudur.

Bendenizin kanaatime göre, burada gruplar arasında her hangi bir şekilde bir ayrı tutum bahis konusu değildir. Sayın sözcü arkadaşımızı biraz evvel dinlememiş olsaydım söz almak ihtiyacını dahi duymıyacaktım. Ama sözcü arkadaşımızın verdiği bâzı izahlar karşısında, memleketin meseleleri bakımından üzerinde durmaya değer birtakım konular olduğu kanaatine vardım. Yüksek Heyetinizden istirham ediyorum, bu kadar önemli bir meseledir, kifayeti kabul etmiyelim, müsaade edin bu konuşmalarımızı yapalım, üzerinde durulmaya değer hususları tesbit edelim, Benim mâruzatım budur.

BAŞKAN — Yeterlik önergelerini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Yeterlik önergesi reddedilmiştir.

Yeni Türkiye Partisi Grupu adına Sayın Ekrem Alican.

Y. T. P. GRUPU ADINA EKREM ALİCAN (Sakarya) — Aziz arkadaşlarım, şimdi, söz konusu olan meseleyi iyi tesbit etmeye ihtiyaç vardır. Zirai gelirleri vergilendirilsin meselesinde hepimiz müttefikiz.

Zirai gelirleri nasıl vergilendirelim meselesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi daha önceki kanunlarla bir neticeye varmış. Ve bu defa, kabul edilen tadil hükümlerine göre bir neticeye varmış. Gerçek gelirler üzerinden zirai gelirleri de vergilendirelim demişiz. Zirai gelirleri, gerçek gelirler üzerinden vergilendirmek hakikaten güç bir mesele. Yani gerçek gelirleri itibariyle vatandaşları zirai gelirleri bakımından Gelir Vergisi hudutları içine almak güç bir mesele. Bunun için 1 - 2 kıstas koymuşuz. Satış kıstası demişiz, bir de yüzölçümü kıstası demişiz. Bu kıstaslardan her hangi birisi meydana çıktığı takdirde o gelirlerin sahibi vatandaşımız vergiye dâhil edilir demişiz. Şimdi tesbitedilen esas budur. Gelir Vergisi sistemi zirai gelirlere, gerçek gelirler bakımından böylece tatbik edilmiş, getirilen hükümler gayri kâfi midir? Getirilen hükümler bendenizin kanatime göre gayri kâfi değildir. Eğer mükellef olarak şu ölçüler içinde ziraat yapan, şu ölçüler içinde satış yapan vatandaşımızı vergi ile teklif edecek olursak, Türkiye'de zirai gelirlerden yirmi milyon, yirmiyedi milyon vergi tahsil etmek diye bir mesele mevcut olmıyacaktır.

Asgari vergiye gidelim, asgari vergi yolu ile bir garanti sağlıyalım, fikri de mevcut olmıyacak. O halde bize Devlet olarak düşen vazife nedir? Bize Devlet olarak düşen vazife, şu koyduğumuz kıstaslar dâhilinde zirai geliri olan vatandaşı teklif hudutları içerisine sokmaya çalışmak. Yani mükellefin adedini her gün biraz daha artırmaktır. Yoksa, Sivas'ta yakaladığımız iki tane mükellef vatandaşımıza Rize'de yakaladığımız iki tane mükellef vatandaşımıza ben tüm olarak Türkiye'de umumi olarak ziraatten kâfi derecede vergi alamıyorum, o halde bizim vazifemizi sen kazansan da kazanmasan da senden vergi alacağız, demek değil arkadaşlarım.

Meselenin esası budur. Bu noktaya bilhassa Yüksek Meclisin dikkatini çekmek isterim. Ruhi Soyer arkadaşımız gayet enteresan bir sual sordular; Rize'de kaç tane çay fabrikası yapılmıştır, hâlen programda kaç tane çay fabrikası vardır, falan diye. Ondan sonra bu çayı istihsal eden vatandaşlarımızdan kaç kişi vergiye tabidir demişiz. Dört vatandaş çıkmış. Şimdi dikkatinizi bilhassa bir noktaya teksif etmenizi istirham ederim. Bu asgari vergi bu mükelleflerin adedini artıracak mıdır? Hayır. Asgari vergi ile siz diğer kıstaslarımız marifetiyle vergi ile teklif ettiğiniz çiftçilere yeni bir mükellefiyet koyuyorsunuz. Vergi dışında kalanlarla meşgul değilsiniz. Asıl vergi ziyaı hâdisesi oradan doğmakta, olanlarla meşgul değilsiniz. Ama, bunu yakaladık. Madem ki, bunlar kâr etsin etmesin bunlardan asgari vergi diye bir vergi alalım,

plânımızın finansmanını sağlıyalım, bu olmaz. Bu hakikaten Devlete karşı Devletin kendi tatbikatını objektif, âdil esaslara göre yaptığı fikrine karşı vatandaştaki itimadı sarsıcı bir harekettir. Yakaladığım adamdan vergi alayım.

Türkiye'de maalesef vergi sistemimiz bakımından vatandaşta yerleşmiş bir kanaat vardır. Vergiyi ne kadar geçiktirirse affedilmek imkânı, ihtimali o kadar ileridir. Affı edilebilirsiniz, af gelebilir, bu itibarla da vergiyi geciktirmekte hesap vardır, diye bir anlayış hâkim olmuştur. Siz şimdi bu anlayışları büsbütün vatandaşın Devlete karşı olan itimadını sarsıcı bir istikamete asgari vergiye gitmek gibi bir yol tutuyoruz. Bendeniz daha evvel de arz ettiğim gibi bu isabetli bir yol değildir arkadaşlar.

Yalnız, Sözcü arkadaşımız asgari vergiyi müdafaa için, çiftçiler aslında götürü olarak vergi ödemek istemektedirler, diye burada bir mütalâa beyan etmiştir.

Ben de hangi çiftçilerle temas ettiysem hakikaten çiftçilerin umumiyetle bu kanaatte olduklarını müşahade ettim. Yani çiftçi der ki, ben bir sürü beyanname vereceğim; bir ekici beyannamesi, gelir beyannamesi şu beyannameyi, bu beyannameyi vereceğim. Beni Dünya kadar formalitenin içerisine boğacaksınız. Neticede bütün bu müşkülâttan sonra vergiyi vereceğim. Bunu yapacağına Devlet, bana ektiğim araziye göre, şuna göre, buna göre birtakım bir karinelere kıstaslara göre bir götürü vergi tatbik ederse ben daha memnun olurum demektedir. Ama sevgili arkadaşlarım, bu başka şeydir, burada getirilmiş olan asgari vergi başka şeydir. Bunu karıştırmamak icabeder. Bu noktayı bilhassa belirtmek isterim. Şimdi asgari vergi koyduğumuz kıstaslara göre, otuz bin liralık satış bilmem şu kadar dönüm ekilir ölçüsü kabul ettik. Bu, kıstaslara göre kendi gayretimiz hiç dâhil olmadan vergi ödemek vecibesini yerine getirmiş olan vatandaşlarımıza zarar etseler dahi, o vatandaşlara asgari bir vergi yüklemek suretiyle yükü onların omuzlarına intikal ettirmek fikri; halbuki gerçek gelire göre ziraatten vergi alamıyorum. Tatbikatı çok zordur ki, zannediyorum, Avrupa'da birtakım memleketlerde de bu usul gerçek gelirden vergi alınması çok büyük müşkülâtı mucibolduğu için götürü olarak vergilendirme yoluna gitmişlerdir.

Vaktiyle yaptığım bir tetkikte görmüştüm, bu işi bu şekilde vergilendirmeye imkân olmuyor. Götürü yoldan ziraat Gelir Vergisi sistemi koyalım demek başka şeydir. Bu itibarla sözcü arkadaşımızın bu mevzuda buraya getirdiği mucip sebep isabetli bir mucip sebep değildir. Bu maddeyi müdafaa edebilmek için ortaya atılabilecek bir esas değildir. Bu hususu böylece bilmekte fayda vardır.

Sözcü arkadaşımızın bir başka mütalâasına dokunmak isterim. Biraz zor bir meseleyi müdafaa ettiği için bâzı tezatlara düşüyor. Şimdi arkadaşımız diyor ki; «Sistemi zedelemek pahasına da olsa» - dikkat buyurunuz, bir yerde böyle dedi - «sistemi zedelemek pahasına da olsa, âdil olduğu için asgari vergiyi getirdik.» Şu halde bir noktada kendileri ile de mutabıkız. Sistem zedelenmiştir. Ama, âdil olduğu için, diyor. Sureti katiyede gayriâdil olduğunu şimdiye kadar verdiğim izahat açıkça ortaya koyuyor. Yakalanan; zarar da etse dahi vergilendireceğiz, diyoruz. Bu isabetli bir fikir değildir. Elbet adaletle telifi imkânsız bir müessese getirmiş olmaktayız.

Arkadaşımız başka bir yerde de, sureti katiyede biz fiskal gayelerle hareket etmiyoruz, sistemi bu suretle bütünlüyoruz demekte. Biraz evvel arz ettiğim mütalâası karşısında - bu ikinci mütalâası tabiatiyle - tamamiyle zıt bir mütalâa halini almaktadır. Aslında ziraatten vergi almak fikrini, bütçenin ihtiyacını karşılamak fikrini anladım. Zaten bu mevzuda kendileriyle mutabık olduğumuzu; plânın finansmanı konusunda da beyan ettik. Ama lûtfetsinler biz 100 milyon, 150 milyon vergi alacağız diye koyduğumuz bir adaletsiz sistemi kendi vazifelerimizi yerine getirmemekten mütevellit doğan aksaklıkları büsbütün artırmak suretiyle vatandaşları müşkül vaziyete, vatandaşları gayriâdil tatbikata mâruz bırakmıyalım. Dün arz ettiğim mesele burada büsbütün ehemmiyeti kazanmaktadır. Dün arz ettiğimi mesele hakkında bir kısım arkadaşlarımızın izahlarından kâfi derecede aydınlanamadıklarını müşahede ettim.

Arkadaşlar, esas Gelir Vergisinde ortaklıklarda muvazaaları önliyelim diye getirdiğimiz bir hüküm, dün arz ettiğim gibi, küçük çiftçi muafiyetlerini ortadan kaldırıcı tatbikata sebebiyet vermiştir. Bunu arkadaşlarımız bölgele-

rine gittikleri zaman, bilhassa, Mart ayından sonra bölgelerinde müşahede edeceklerdir. Köylerde müşahede edeceklerdir. Köyde münferidolarak, şahsan çiftçilik yapan bir vatandaş için, şu kanunda kabul edilmiş olan 300 dönüm, 200 dönüm v.s. kıstaslar, yüz ölçümleri tatbik edildiği halde, köyde ortaklık yapan vatandaşlar da - ki, Türk zirai bünyesinde ortaklık geniş surette tabik edilen bir sistemdir - ortaklığa dâhil bütün ekilen arazi kıstasları nazarı dikkate alındığı için, bir ortaklığın içerisinde 20 dönüm arazi ekmek suretiyle ziraat yapan vatandaşlarımız da, Gelir Vergisi içerisine girmektedir. Şu halde asgari vergiyi de biz bu gibi vatandaşlara tatbik etmek gibi bir duruma girersek, mesele apayrı, önemli bir mahiyet kazanacaktır. Bu itibarla bendeniz derim ki, bu meseleyi neticeye ulaştırmak için eğer gerçek gelire göre zirai gelirleri vergilendirme meselesini Hükümet olarak tatbik edemiyorsak açıkça geliriz, deriz ki, gerçek gelirle bu işi yürütemiyoruz. Biz küçük çiftçi muafiyeti için şu kıstasları bulduk. Küçük çiftçileri bu kıstaslarla vergi dışında bırakacağız. Onların dışında kalan vergi ödemesi icabeden vatandaşlara götürü usul içinde birtakım karinelere dayanarak şu vergiyi tatbik edeceğiz. O zaman yakalanan değil, vergiyi ödemesi icabeden vatandaşlardan karineye göre tam gerçek kazanca uymıyan Gelir Vergisi sistemine uymıyan, zaten zedelendiği kabul edilen bu sisteme uymıyan fakat adalet hislerini buna nazaran çok daha ileri derecede tatmin eden bir sistemi tatbik etmiş oluruz. Hükümet böyle bir kanaatte ise bunu açıkça getirsin. Şimdi bu maddeyi geri alırlar ve yıl içinde meseleyi tetkik ederler ve öyle bir madde getirirler Yüksek Meclis onu karara bağlar. Meclis kabul eder veya etmez, bunu bilmem fakat karara bağlar. Bu sebeple işi bu esaslar bakımından iyi tetkik etmek karara varırken bunları iyice dikkate almak şarttır.

İkincisi temenni edeceğim bir husus, Maliye Vekâleti eğer bu maddede ısrar edecekse, bırakın asgari vergiyi, şu vergi, bu vergi gibi, bir kısım müesseselerde vergiye tabi olacak vatandaşları tesbit etmenin yollarını bulsun, bu mevzuda teşkilâtlanmasını tamamlasın, bu mevzuda murakabesini lâyıkı vechile yapsın. O suretle, koskoca bir vilâyette iki mükellef, üç mükellef gibi çok mahdut bir rakamla karşılaşmış olmasın. Bu getirilen sistem esas sistemin aksaklıklarını bertaraf edici, bir sistem değildir. Esas sistemin, aksaklıkları büsbütün artırıcı bir sistemdir. Küçük çiftçileri büsbütün vergi hudutları içine sokacak bir sistemdir. Bu itibarla hiçbir suretle kabili kabul bir sistem değildir arkadaşlar.

BAŞKAN — Sayın Maliye Bakanı, acaba zatıâliniz Millet Partisi Grupu adına konuşacak ve Adalet Partisi adına konuşacak olan arkadaşlardan sonra konuşabilir misiniz?.

MALİYE BAKANI FERİD MELEN — Şimdi konuşmak istiyorum, çünkü mevzu dağılmış olur..

BAŞKAN — Şimdi konuşacaksanız buyurunuz efendim.

MALİYE BAKANI FERİD MELEN — Pek muhterem arkadaşlar, Sayın Alican zirai gelirleri vergilendirmede Hükümetle mutabık olduklarını ve bunun nasıl vergilendirileceği hususunda da Meclisin geçen gün bir karara varmış olduğunu, gerçek gelirin esas alındığını tesbit etmiş bulunuyor, birlikte ve bunun için iki kıstas koyduk diyor. İşte bu kıstasları iyice tetkik ederek Gelir Vergisini zirai kazanca tatbik edelim. Eğer bu kıstasları iyice tesbit edemiyorsak bunun kusuru Maliyenindir; Maliye Bakanlığı teşkilâtlansın ve bu kıstasları iyice tetkik etsin, o zaman zirai kazançtan Gelir Vergisi almak mümkün olur.

Muhterem arkadaşlar, mesele sadece bu kıstaslardan ibaret kalsaydı Sayın Alican'a hak verirdim. Bu kıstaslar Gelir Vergisine giren mükellefleri tesbit eden kıstaslardır. Yoksa bizatihi verginin matrahını, kazancı tâyin eden kıstaslar değildir. Burada hangi mükellefler Gelir Vergisi ödemeye muktedir mükelleftir?. Çünkü 3,5 milyon çiftçimiz vardır. Bu 3,5 milyon çiftçimizi toptan Gelir Vergisine tabi tutup, hepsinden beyanname almak mümkündür. Başka memleketler de böyledir. Faraza Amerika'da böyle değildir. Amerika'da muayyen bir gelirin üstünde, faraza 1 000, 2 000 dolârın üstünde bir kazanç sağlıyan her Amerikalı veya Amreika'da ikamet eden kimse hangi işle uğraşırsa uğraşsın Gelir Vergisini öder. Orada böyle bir kıstas, Gelir Vergisi mükelleflerini tesbit etmeye imkân veren kıstastır. Çünkü, orada muameleler bankalar vasıtasiyle cereyan eder, her muamele kayda

tabidir, bir vesikaya bağlanır. Herkez defter tutar. Binaenaleyh herkes sene sonunda defterini tesbit eder. Kazanç kanunun emrettiği miktarın üstünde ise kendisini Gelir Vergisi mükellefi addeder ve beyannamesini verir. Vermediği takdirde bunun Amerika'da kontrolle meydana çıkarılması mümkündür. Fakat bizim memleketimizde şartlar böyle, maalesef basit bir usul ile Gelir Vergisine tabi olanlarla olmıyanları ayırma imkânı vermemiştir. Sadece ziraatte değil, ticarette de öyledir. Ticaret sahasında da esnaf grupu diye bir grup ayırıyoruz. Bunu da mecburen neyle ayırdık. Faraza diyebilirdik, sâfi kazancı 2 bin, 3 bin liranın üstünde olan mükellef Gelir Vergisine tabidir, beyanname verir. Onun altında kalanlar vermez. Fakat bunu maddi bir delile bağladığımız takdirde tesbitine Türkiye'de imkân olmadığı için çaresiz Gelir Vergisine tabi olan ve olmıyan ticari kazanç mükelleflerini esnafı bâzı ölçülerle ayırmaya gayret etmişiz. İşte içinde oturduğu ticarethanenin kirası veyahut cirosu gibi tatbikatla tesbiti az - çok mümkün olan kıstaslar almışız. Tarımda da bunu aldık. Ama dediğim gibi bu kıstaslar sadece ve sadece vergi mevzuuna girenleri girmiyenlerden ayırmak içindir. Yani, bir ayıklamadır. Kalbur üstünde şu vatandaşlar kanunun tesbit ettiği ölçüler içinde nazari olarak Gelir Vergisi ödeme kudretinde olanlardır. Binaenaleyh, Maliyenin meşgul olacağı vatandaşlar bunlardır. Bu kıstaslar nasıl tatbik edilir. Lâyıkiyle tatbik edebiliyor muyuz, edemiyor muyuz?. Satışı kovalıyabiliyor muyuz, kovalıyamıyor muyuz?. Bunlar ayrı mesele zaten. Satışı yalnız başına kovalıyabilseydik ölçü almaya lüzum kalmazdı. Ölçüyü bu sebeple alıyoruz. Ölçü ve satışı kolayca kavrıyabilsek kazançtan istisna alırdık.

Bunlar birbirlerini tamamlıyan bilhassa sert köşeleri yumuşatmak için alınan bütün şeylerdir. Onun için bu arada alınmışlardır.

Muhterem arkadaşlar, arkadaşımızın hakkı vardır. Biz de geçen yıl Gelir Vergisini böyle çıplak olarak getirdik. Yani nazari olarak hakikaten buna götürü usul, şu usul, bu usul gibi bir şey katıp Gelir Vergisinin bünyesini zedelemek istemedik. Doğrudur, ama, tatbikatta gördük ki, bu sistem ile, Gelir Vergisi mükellefiyetinin içerisine girecekleri, belki az veya çok, tesbit etmek mümkündür. Ama zirai kazançları kavramaya imkân yoktur. Zirai kazançları neyle kavrıyacağız? Satışını bize beyan edecek. Sadece Gelir Vergisi mükellefi olmak kâfi değildir. Tesbit ettik, falan zat Gelir Vergisine tabi, beyanname de veriyor bize. Fakat, beyannamede kendisi satışını beyan ediyor. Binaenaleyh, bunun Gelir Vergisini tesbit edebilmemiz bu satışı kovalayıp tesbit etmemize bağlıdır. Ofise mal geliyor, bir de bakıyorsunuz bizim Gelir Vergisi mükellefi kendi tütününü, pamuğunu başka bir adla ofise göndermiş, defter tutmadığı için bu satışı maalesef tesbit etmek imkânı bulamıyoruz. Bir liberal sistem kabul etmeye mecbur olmuşuzdur. Çünkü güç bir mesele, olduğu için hepsine defter de tutmadık. Onun için sadece kendisinin yaptığı satış ile ve sonra açık kapılar, yani erozyon dediğimiz kapılarda kaynamalar olmıya başladı. Ortaklık müessesesi hakikaten yüzlerce adamın bir işletmede ortak olduğunu gördük ve anladık ki, Gelir Vergisini hakikaten ideal olan nizam içinde zirai kazanca tatbik etmeye imkân yoktur.

Bu durumda iki vaziyet var: Gelir Vergisini zirai kazanca tatbik etmekten vazgeçmek ve hakikaten geçen gün birçok arkadaşlarımızın üzerinde durduğu gibi - ki, onlara hak verdiğimiz de olmuştur - zirai kazancı vergilendirmede esas olduğuna göre memleketimizde bunun için bir ayrı usul, bir ayrı metot aramak lâzımdır. Fakat biz daima, dün de izah ettiğim sebeplerle, Gelir Vergisinde ısrar etmeyi başka sebeplerle zaruri görüyoruz. Gelir Vergisinin açık kapısını bu yolla kapatmak, yani maksadımız sadece zirai kazancı vergilendirmek değil. Aynı zamanda başka mükelleflerin, tarım sektörü ile alış - verişte olan ve onlarla münasebette bulunan başka sektörleri, faraza ihracat ticaretini birçok sanayi hammaddesini tarımdan satınalan sanayi veyahut bunlara satan ticaret erbabını, aynı zamanda kazancını da daha rahatlıkla kavrıyabilmek için bütün bu müşküllerine rağmen Gelir Vergisinde ısrar etmeyi tercih ettik. Bununla beraber Gelir Vergisinde sâfi kazancı, hakiki kazancı arz ettiğim klâsik ve daha doğrusu ideal bir metot tesbit edemeğidimizden, biraz geri olmasına, bâzı kusurları olmasına rağmen, ufak tefek haksızlıkları ihtiva etmesine rağmen, yanında bir asgari vergi getirmeyi lüzumlu gördük. Aksi halde bu sahaya Gelir Vergisi tatbikine imkân olmaz. Ama muhterem arkadaşlarım, hemen arz edeyim ki, bu getirmiş olduğu-

muz sistemin kusurlarını, üzedinde biraz durduğumuz takdirde izale etmek de mümkündür.

Faraza arkadaşlarım, bana şimdi hatırlattılar, efendim burada şikâyet nedir? Zarar ettiği halde bir çiftçi Gelir Vergisi ödiyecektir. Teknisyen arkadaşlarımız bunun çaresini de bir fıkra ilâvesiyle hallettiler. «Zarar ettiği inceleme ile sabit olanlara asgari vergiyi iade edelim» Bu, üzerinde ısrarla durulan bir şeyi tamamen ortadan kaldırır. Ama asgari vergiyi tatbik etmediğimiz takdirde muhterem arkadaşlarım, Gelir Vergisini ziraate tatbik etmiş sayılamayız maalesef. Bir yıllık tatbikatta böyle göstermiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bütün bu şeyleri kaldırdığımız takdirde geçen yıl 30 milyon almıştık, bu hüküm kalkarsa ben Maliye Bakanı olarak bu yıl bu 30 milyonun üstünde bir şey taahhüdedemem. Ama netice ne olur? Bu yara kapanmamış olur. Bu mesele halledilmemiş olur, bu mesele Türkiye'de muallâkta kalmış olur ve tarım yine vergilendirilmemiş olur ve herkes bunu böyle görür. Bunu bizzat çiftçiler dahi istememektedir. «Çiftçilerin dönüm başına bir vergi isteyin verelim» demek istemelerinin başlıca sebebi de budur. Bu ithamın altından kurtulmak istiyorlar, vergi verelim diyorlar. Ama lûtfetsin, inayet buyursun Yüksek Meclis bâzı ufak tefek kusurları varsa bunları ortadan kaldıralım. Fakat çiftçiyi vergilendirelim ve çiftçinin vergilendirildiğine bütün memleketin her zümresi inansın, çiftçi de kazancı nisbetinde bu memleketin masraflarına iştirak ediyor densin. Bunu şu veya bu sebepleri ileri sürerek geri bırak tığımız takdirde Türkiye'de bu mesele bugünden itibaren geri kalacak ve muallâkta kalacaktır. Halledilmemiş sayılacaktır ve herkes buna bir tedbir aramaya mecbur olacaktır. arkadaşımız diyor ki, «asgari vergi mükelleflerinin adedi artırılacak mı » Asgari vergi mükelleflerin adedinin artırılması için kullanılmıyor. Arz ettim, mükelleflerin sayısını, adedini tesbit eden öteki ölçülerdir. O ölçüler tatbik edilecek. Onlara göre Gelir Vergisi mükellefiyetine girenler girecek, asgari vergi Gelir Vergisi mükellefiyetine girenden hem de beyan edecek, yani kazanç beyanında bulunacak.

Bir de bunun arasında asgari had var, hangisi fazla ile onu alacağız. Muhterem arkadaşlar bunu biraz da karikatürüze ettiler. Sadece yakaladıklarımızı vergilendirelim, dediler.

Muhterem arkadaşlarım, yakalamak mevzuu yok. Koyduğumuz kıstaslar yılda beş bin liradan fazla kazanç elde etmenin kıstaslarıdır. Binaenaleyh, yılda beşbin liradan fazla kazanç elde edeni Gelir Vergisine tabi tutuyoruz. Bunu yakalamak diye tavsif etmemek lâzımdır. Bunun dışında kalan yakalanmıyan insan değil, kanun vazıının, Yüksek Meclisin, Gelir Vergisi ödemeye muktedir saymadığı kişilerdir. Zaten biz bunlarla meşgul olmıyacağız. Binaenaleyh bu meseleyi böyle karikatürüze etmek için ciddî bir sebep de mevcut değildir.

Muhterem arkadaşım, «Avrupa'da da götürü vergi vardır» diyor. Avrupa'da olduğuna göre, demek ki, bu sahada bu zaruret mevcuttur. Yani Avrupa'da mevcudolması, bu sahada hakikaten bir zaruretin mevcudolduğuna işarettir. Yoksa bu, müessesenin aleyhinde olmaz.

Değerli arkadaşım, sözcüye cevap olarak dediler ki, «Sözcü bunu vergi adaletini sağlamak için getirdik dedi, bunun adeleti neresindedir?»

Muhterem arkadaşlarım, dün de arz etmiştim, vergi adeletinde metodun, usulün aslında ehemmiyeti yoktur. Metot, kıstas geri olabilir, iptidai olabilir ama neticede bizi vergi adaletine yaklaştırmaya müsait bir usul ise, en mütekâmil usul olan daha âdil olduğunu, söyliyebilirim. Bir liberal sistem kabul edin ki, bir vatandaş kazancını tam olarak beyan ediyor, diğer biri etmiyor. Ama sistem aslında liberaldir, moderndir. Ama bunları kontrolla meydana çıkaramadığına göre, binaenaleyh, ne kadar modern olursa olsun, bu beni vergi adaletine götürmediği için iptidai addettiğimiz diğer sistemden daha modern bir sistem olarak saymamak mümkündür.

Ortaklıklara gelince, muhterem arkadaşlarım; ortaklık mevzuu hakikaten üzerinde durulacak bir mevzudur. Bu, maddelerle ilgisi olan bir hüküm değil, yaşıyan hüküm, getirdiğimiz hükümler arasında bu ortaklık mevzuuna temas eden bir kayıt mevcut değildir. Sayın arkadaşımız tatbik edilmekte olan bir hükümden bahsediyorlar. Orada durum şudur : Bir arazi sahibi, bir köy içinde bulunan arazisini muhtelif

ortaklara vermişse hepsini bir işletme sayıyoruz. Bunun sebebi meydandadır. Bunu böylece kabul etmediğimiz takdirde bir işletme sahibi Gelir Vergisinden kurtulmak için ki, tatbikatta bunu kolaylıkla göreceksiniz. Yanyana bulunan tarlaların her birisini bir adama; sen ortağımsın, demekle bunu bir kalemde ayırmak mümkündür. Zaten vergicilikte bütün mesele «erozyon» dediğimiz hâdiselere yani, kanunun bıraktığı açık kapılardan, kanunun verdiği cevazlardan istifade etmek suretiyle vergi kaçırmayı önlemek. Bunu önlerken ufak tefek haksızlık olduğunu arz ederim. Olabilir, mümkündür, ama umumi bir nizam uğruna bunu göze almak da zannederim büyük bir mahzur bulunmaz.

Muhterem arkadaşlarım; başta da arz ettim; hakikaten getirdiğimiz sistem ki, yalnız çiftçiler için getirmedik. Esnaf için, gider esası, ortalama kazanç esası umumiyetle Gelir Vergisinde Büyük Meclisimizin, bütün vatandaşların şikâyet ettiği vergi ziyamı önlemeye mâtuf tedbirler getirdik. Bunlar arasında perakendecilere ortalama kâr haddi esasını kabili tatbik gördük. Diğer mükelleflere giden esasını kabili tatbik gördük. Çiftçilere de bu iki esası tatbik etmek imkânsızlığı karşısında çaresiz bir asgari mükellefiyet getirmiş bulunuyoruz. Bütün bunların hedefi Gelir Vergi ziyamı mümkün olduğu nisbette azaltmak ve vergi adaletine bu yoldan biraz daha yaklaşmaktan ibarettir. Bu sistemde ufak tefek mahzurlar varsa, bu anda aklımıza geldi, ben encümene rica ederim, bu maddeyi geri alıp üzerinde birkaç saat daha çalışmak suretiyle bu mahzurları izale edecek bâzı tedbirler getirebilir. Ama bu maddeyi kaldırırsanız bunun mânası Gelir Vergisini zirai kazanca tatbik etmek teşebbüsü bir kere daha akamete uğramış olur ve bu mesele memleketimizde bir yara olarak kalacaktır, mânasına gelir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sual mi soracaksınız Sayın Sezgin, buyurun.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Sayın Bakan, asgari vergi mükellefiyeti esasının bir kıstas olarak kabul edildiği üzerinde durdular. Kıstas olarak kabul edildiği takdirde işletmenin büyüklük ölçüsü ve satış tutarı dışında üçüncü bir ölçü mü getiriliyor?

MALİYE BAKANI FERİD MELEN (Devamla) — Kıstas değil, belki kelimeyi yanlış kullandım. Bir vergiye girenleri, girmiyenlerden ayıracak ölçülerdir, onlara kıstastır. Bu da asgari bir mükellefiyettir.

BAŞKAN — Sayın Güner sual soracaksanız buyurun.

ARİF HİKMET GÜNER (Rize) — Sayın Vekilin ifadesinden anladığıma göre zarar edildiği takdirde komisyona vereceği izahat mukabilinde asgari vergi alınmıyacaktır. Eğer anladığım böyle ise, zarar etmeyip de, kâr da etmiyen yahut da ettiği kâr miktarı geçim indiriminin hudutları içinde bulunursa bu durumda vergi alınacak mıdır?

MALİYE BAKANI FERİD MELEN (Devamla) — Ben ilâve edeyim, kazancı asgari vergiye tekâbül eden bir nisbette değil ise, vergi alınmıyacaktır, Sadece zarar değil, asgari vergiye tekâbül edecek nisbette değilse terkin. Hürmetlerimle..

BAŞKAN — M. P. si Grupu adına buyurun Sayın Akdoğan... Sayın arkadaşlarım, biraz sonra açık oylama vardır. Dikkatinize arz ederim.

M. P. GRUPU ADINA İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Muhterem arkadaşlar, zirai kazançların vergilendirilmesi mevzuunda Grupumuzun görüşünü Grup Sözcüsü arkadaşımız mütaaddit konuşmalarla Yüksek Meclise açıklamış bulunmaktadır. Ancak, bugün sabah Komisyon Sözcüsünün burada bâzı beyanları dolayısiyle Grupumuz adına tekrar söz almak ihtiyacını hissettik.

Muhterem arkadaşlar, bu vergi kanunları münasebetiyle görüşler arasındaki münakaşa bütçe müzakeresi sırasında başlamış, bu vergilerin bir reform olduğu veya zammolduğu yolunda münakaşalar cereyan etmiş, uzun münakaşalardan sonra bu kanunların reform kanunu mu, yoksa zam kanunu mu olduğu, içinden çıkılmaz bir mesele haline gelmiştir. Ve neticede taraflar görüşlerinde inadetmişlerdir. Bu zirai kazançlar kısmındaki münakaşalar, görüşler arasındaki fikir ayrılıkları ise 10 ncu madde ile alınmak istenen verginin bir Gelir Vergisi mahiyetinde mi olduğu, yoksa bir sermaye vergisi veya Arazi Vergisi mahiyetinde mi olduğudur? Yine görüşler arasında iki günden beri bu mevzuda münakaşalar devam etmiş. Bir taraf

bunun Gelir Vergisi mahiyetinde olduğunda ısrar etmiş, diğer taraf ise haklı olarak bunun bir sermaye vergisi mahiyetinde olduğunu, bir birim vergisi olduğunu ileri sürmüştür. Mamafih, iyi bir netice olarak kabul etmek lâzımdır ki, bugün gerek Sayın Komisyon Sözcüsü ve gerekse Sayın Maliye Bakanı çekingen bir ifade ile de olsa 10 ncu madde ile alınmak istenen verginin bir sermaye vergisi mahiyetinde olduğunu, bir Arazi Vergisi mahiyetinde olduğunu kabul etmiş durumdadır. Bu bakımdan bu verginin Gelir Vergisi mahiyetinde olmadığı yolundaki görüşlerimizi tekrar etmekte fayda mütalâa etmekteyiz.

Sözcü arkadaşımız çiftçilerin perişan olduğu yolundaki beyanlar karşısında üç milyon çiftçi ailesinin ancak onda biri olan üç yüz bin ailenin vergi mevzuuna gireceği yolunda beyanda bulundular, veya bu yolda tahmin yaptıklarını ileri sürdüler.

Muhterem arkadaşlarım; bu vergilerden zarar görecek vatandaşların az veya çok olması birinci derecede önem taşımaz. Mesele verginin muhatabı kaç kişi olursa olsun âdil bir vergi olması, varlığı ile mütenasibolması, bugüne kadar olan usul ve kanunlara, teamüllere göre uygun bulunması ile ölçülür.

O halde karşıda üç milyon, beş milyon mükellefin bulunması ile 300 bin mükellefin bulunması belki siyasi mânada bir kıymet ifade eder ama, vergi adaleti bakımından bir kıymet ifade etmez.

Muhterem arkadaşlarım; Sayın Sözcü, burada yapılan tenkidlerin, sadece ziraat ürünlerinden zahire, buğday kısmına dokunulduğunu, çay, bağ ve bahçe gibi diğer gene miktarla mecburi ölçüye, tabi tutulan hususların tenkid edilmediğini ileri sürdüler ve yine ikinci sefer konuşurken de, bâzı arkadaşların, sözcünün ikazı üzerine bu konular üzerinde sual sormaya kalkıştıklarını beyan ettiler.

Muhterem arkadaşlarım, asıl vergi birinci grupta toplanmaktadır. Diğerleri aşağı - yukarı vergi kanununda yer almış, fakat mevcudu olmıyan hususlardır. Bakalım bu rakamlara. Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 150 dönüm; Tütün, çay ve sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü 50 dönüm. Bendeniz Karadeniz mıntakasına gitmediğim için oraları bilmiyorum, arkadaşlara sordum; 50 dönüm yüzölçümünde çay bahçesi olan mükellefin olduğunu zannetmiyorum dedi. Bilmiyorum var mı, yok mu? Bu hususta tam salâhiyetli konuşamıyorum, ama olmadığını söylüyorlar. Yine öbür tarafta büyükbaş hayvan 50 adet. mandıra bulunan kısımlarda, fennî bir şekilde çalışma yapan yerlerde büyük sermaye bağlıyan kimselerin, elli aded büyükbaş hayvanı olabilecektir. Ben Orta - Anadolunun bir çok vilâyetlerini, köylerini gezdim, elli aded büyükbaş hayvan sahibi olan bir veya iki kişiye rasladım, yani bunlar mevcut değildir hemen hemen böyle bir vergiyi almak mümkün değildir. Esasen varsa dahi bunlar verginin miktar ile tahdidedilen kısmına dâhil olacaktır, meselâ 30 bin liralık gelir kısmına dâhil olacaktır, yüzölçümü ile ilgili olan kısımlarına dâhil edilemiyecektir.

Muhterem arkadaşlarım, hepinizin malûmu olduğu üzere; vergide iki esas kabul edilmiştir, birisi gelir miktarı ile, birisi de yüzölçümü veya aded ile.

Şimdi, zirai kazançlardan bilhassa buğday ve arpa bedellerinden veya fasulye, nohut gibi zirai bedellerden elde edilecek miktarların üzerinde Yüksek Heyetinizin fazla durmasının sebebi diğer ürünler tasarıda yer alan yüzölçümü veya adedî miktarın da elde bulunduğu takdirde yıllık gayrisâfi iradı esasen 30 bin liranın üzerine çıkar. 30 bin lira gayrisafi irattan fazlasından vergi alınacağına göre, bu maddenin içine zaten girecek. Ama buğday mahsulü hiçbir zaman için burada kabul edilen yüzölçümünün içinde - gayrisafi irad 30 bin liranın üzerine çıkan bâzı bölgeler hariç - akla getirilmemelidir.

Muhterem arkadaşlarım, tasarının espirisi 30 bin liralık bir mahsulün 300 dönüm araziden elde edileceği esasına dayanmaktadır. Bir çok bölgelerde belki bu mümkündür. (Benim bizzat içerisinde bulunduğum ve hattâ ufak bir kısmını da bizzat ekip biçtiğim o benim arazimin tamamı burada kabul edilen miktardan çok çok düşüktür. Yani hiçbir suretle vergi mevzuuna girmiyor, o bakımdan arz etmek isterim.) Şimdi bizzat ekip biçtiğim ufak bir araziden edindiğim tecrübeler şunu göstermektedir:

Bizim Orta - Anadolu'da sulu kısma onaltı kilo, yani bizim o tarafın ölçüsüyle bir şinik sekiz kilo hesabı ile bir dönüme iki şinik buğ-

day ekilir. Bundan âzami olarak elde edilen mahsulât tohumu içerisinde dâhil, iyi verim yapıldığı senelerde on şinik ile 20 şinik yani bire sekize kadar mahsul alınır. Bire beş, ile bire sekiz arasında tohum da dâhilse bire 10 arasında mahsul alınır. Şimdi bir dönüm araziye 8 ilâ 10 dönümlük tohum atıldığına göre âzami miktarda 1 e 10 verse - ki, bunu hiçbir zaman vermez, ben yirmi senedir bu işle uğraşırım 1 e 8 den fazla almadım. 1 e 10 verdiği takdirde tohum dâhil, bir dönümden 100 lira gayrisâfi irat elde edilir. Ama bu belki on senede bir defa vukubulur. Bu suretle senelerin tecrübeleri göstermiştir ki, devamlı olarak gayrisâfi iradın mahsulü bunun altındadır. O halde bir dönüm bin liralık mahsul getirir esası, bu tasarıda tamamen yanlıştır. Bunu bir kere sureti katiyede reddetmek lâzımdır. Bir dönümden yüz lira getirilemiyeceğine göre, 300 dönümün karşılığının da 30 bin lira olarak kabul edilmesi doğru değildir. O halde sayın sözcünün diğer bir görüşüne burada itiraz etmek isterim.

Dediler ki, bölgeler arasında ufak tefek değişiklikler olacaktır, ama Orta - Anadolunun bir evlâdı olarak buna katlanmak zorundayız. Belki Ege bölgesinde işitiyoruz, buğday bire kır, kırkbeş, arpa bire doksan, doksanbeş veriniş, ama bizim bahtı kara köylümüzün yaşadığı yerlerde çilesi dolmıyan köylünün yaşadığı yerlerde âzami mahsul bire sekizdir. Bire sekiz mahsul alan yerde de hiçbir zaman bir dönümden 100 lira elde edilemiyeceğine göre bir tarafta 30 bin lira yıllık gayrisâfi irat vergilendirilirken, bunun karşısında 300 dönümlük bir arazi sahibini bir mecburi vergi altına sokmak hiçbir zaman hak ve adalete uygu olmaz.

Muhterem arkadaşlarım, bir de bu miktardan fazla olanların mecburi vergi vermesi ileri sürüldüğü zaman aklıma, üzülerek ifade etmek isterim, İkinci Cihan Harbinde takdir edilerek alınan vergiler gelmiştir. Bizim oralarda yeşil ekinden vergi aldılar tabiri; zamanında ehli vukuflar tarlaları geze geze buradan ne kadar mahsül çıkar diye bir vergi tarh etmişler ve zamanı geldiğinde de o miktarda aynî buğday veya aynî vergiyi talebetmişler, köylü vatandaş bunu bulamadığı için öküzünü satmak suretiyle, kab kacağını satmak suretiyle, hattâ yufkasını satmak sudetiyle bu boreu ödemek mecburiyetinde kalmıştır. Ve hâlâ o günden bugüne kadar yeşil ekinden vergi alma mevzuu devam edip gitmiştir. O günkü iktidarın tatbikatının yaptığı bir hatayı bugün biz de Büyük Millet Meclisi olarak yapmaktayız. T. B. M. Meclisi olarak kafamızdaki bir hesaba göre, mahsulü de görmeden, en az bire on, bire onbeş vereceğini kabul etmek suretiyle bir vergi alınabileceğini tahmin etmek ve bunu da kanuni hale getirmek, evvelce bir kısım görüş sahiplerinin yapmış olduğu hatayı bugün bir kanun halinde Büyük Meclise yaptırmak demektir. Bu itibarla arkadaşlar bu mecburi vergi sisteminden sureti katiyede, sarfınazar edilmesi lâzımgeldiği kanaatindeyiz.

Muhterem arkadaşlar, bu şekilde yüzölçümüyle tahdidedilmiş olan ve mecburi vergilendirmenin istihsalede tesir edeceği ve onu azaltacağı kanaatindeyiz. Bir misal olarak 350 dönüm bir sahayı ekebilecek olan bir vatandaşımız 350 dönümlük yeri ektiği zaman, asgari 375 liralık bir vergi ödemek mecburiyetinde kaldığına göre, elindeki arazinin 50 dönümlük kısmına ekmiyecektir. Bu kısım ekilmeyince de istihsal az olacaktır. Halbuki koymuş bulunduğumuz vergi kanunları istihsali artırıcı mahiyette olmalıdırlar. Vatandaşlarımızın gerek teksifi ziraat yapmak suretiyle verimi artırmaları, gerekse ellerinde ekilmeye müsait bulunan araziyi ekmek suretiyle istihsali artırma yoluna gitmelerini teşvik edici kanunların yapılması lâzımgelmektedir.

Bu bakımdan kanaatimizce, her bakımdan bu geçici onuncu maddenin tasarıdan çıkarılması lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım; Sayın Maliye Bakanımız mecburi vergi hususunda geçici onuncu maddenin taşıdığı sert mânayı tahfif eder mahiyette teknik arkadaşların bir çare bulduklarını ve bu maddeye bir fıkra eklenmek suretiyle zarar edildiği takdirde mecburi vergi alınması yoluna gidilmesinin önlenebileceğini burada beyan ettiler. Sayın bir milletvekili arkadaşımızın haklı sorusu üzerine de şayet vergi matrahı kadar bir kazanç elde edilememişse ve yahut da vergi miktarı kadar bir kazanç elde edilememişse vergiyi tamamen kaldıracak bir fıkranın eklenebileceğinin de mümkün olduğunu söylediler. Bu şekilde konacak bir fıkra ile vatandaşlarımızın mağduriyetten tamamen kurtulacağına kaani değiliz.

Şayet konacak bu fıkralar, bu geçici 10 ncu maddenin mecburi vergi ödeme yolundaki hükmünü tadil edici mahiyette ise maddenin tasarıdan çıkarılmasiyle, bu şekilde bir fıkra ile tadil edilmesi arasında hiçbir fark kalmaz. Ama kanaatimce, konulacak bu fıkra maddenin mahzurlarının tamamını ortadan kaldırmıyacaktır. Sadece pek cüzi olarak, kâr yapmamış veya zarar yapmış olan vatandaşların vergi ödeme yükünden kurtarılmasını temin edecektir, uzunboylu bir fayda sağlıyacağı kanaatinde değiliz.

Bu bakımdan grup adına vermiş bulunduğumuz ve Geçici Onuncu maddenin tasarıdan çıkarılması yolundaki takririmizin kabulü ve bu maddenin tasarıdan çıkarılması yerinde olur kanaatindeyiz.

Yüksek Meclisinizin de bu görüşe iştirak edeceğine emin bulunmaktayız.

Hürmetlerimle.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Komisyon adına bir teklifim var, arz edeyim.

BAŞKAN — Grupları adına konuşacakları dinlemek istemez misiniz? Arkadaşlarımız beyanda bulunacaklardır.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Maddeyi geri alma teklifimiz var.

BAŞKAN — Maddeyi geri mi alıyorsunuz?..

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Takrirlerle beraber, maddeyi geri istiyorum.

BAŞKAN — Madde komisyonun talebi üzerine geriverilmiştir.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Takrirlerle beraber.

BAŞKAN — Bütün değişiklik önergeleriyle birlikte madde komisyona iade edilmiştir.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Müsaade buyurursanız bir ciheti açıklamak istiyorum. Bundan sonraki maddelerle beraber iki madde var, bunu arz edecektim.

BAŞKAN — Maddeyi okutalım, Sayın Özal işimizi zorlaştırmayın. Geçici madde 1 i okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun;

a) 1, 2, 3 ve 10 ncu maddeleri 1963 takvim yılı,

b) 4 ve 5 nci maddeleri 1964 takvim yılı başından;

c) Diğer maddeleri 1 . 3 . 1964 tarihinden; itibaren uygulanır.

BAŞKAN — Geçici birinci madde üzerinde söz istiyen? Komisyon adına Sayın Rüştü Özal.

MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — 10 ncu madde görüşülmeden bu görüşülmez.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Efendim, yapılan müzakerelerin ışığı tahtında 10 ncu maddenin yeniden tedvin edilebilmesi için, komisyona geriverilmesini istirham etmiş idik, kabul buyuruldu. Bu esas dâhilinde geçici birinci maddede bâzı değişiklikler yapılması mümkün olduğu için bu maddeyi de istemekteyiz.

Aynı vechile geçici ikinci maddeyi de, onuncu madde ile ilgili olması dolayısiyle istirham edeceğiz.

Huzurunuza bir kere daha çıkmamak için bu ciheti de arz edeyim.

Geçici ikinci maddenin de komisyona verilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Birinci ve ikinci maddeyi istiyorsunuz değil mi?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Evet.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, geçici birinci ve ikinci madde komisyonun talebi üzerine yine komisyona geriverilmiştir.

KEMALÎ BAYAZIT (Maraş) — Başkanım, geçici birinci madde üzerinde bir takrir var. Lûtfen bu takrirle beraber iade edin.

BAŞKAN — Bütün takrirlerle beraber ne kadar takrir varsa hepsini veriyorum, tabiî.

Geçici maddeler üzerinde daha önce arkadaşlarımız tarafından verilmiş olan önergeler de komisyona gönderilmektedir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 4936, 5017, 5027, 6564, 6995 sayılı kanunlarla 5 . 7 . 1962 tarih ve 60 sayılı Kanunla ve diğer özel kanunlarda veya bu kanunlarla ilgili tefsir kararlarında vergilendirme bakımından aylıklarla birleştirilmiyeceği açıklanmış olan ödemeler hakkında bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden ayın başından itibaren 7 nci madde hükmüne göre işlem yapılır.

BAŞKAN — Geçici 3 ncü madde üzerinde söz istiyenler? Sayın Sabri Keskin geçici 3 ncü madde üzerinde konuşmak için isminizi yazdırmışsınız.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Vazgeçtim.

BAŞKAN — Geçici 3 ncü madde üzerinde söz istiyen yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Geçici 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Gelir Vergisi Kanununun bu kanunun 8 nci maddesiyle değiştirilmiş olan 111 nci maddesinde sözü edilen komisyon, ticaret odaları veya belediyelerce ilk uygulama yılında iştirak ettirilecek üye, mahallin en büyük mülkiye âmirinin yazılı talebi üzerine bu idarelerce, en geç 15 gün içinde tefrik edilerek bildirilir.

BAŞKAN — Geçici 4 ncü madde üzerinde söz istiyen yok. Olmadığına göre 4 ncü maddeyi oyunuza sunuyorum: Geçici 4 ncü maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Geçici 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun 6, 8 ve 9 ncu maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununun 91, 111 ve 113 ncü maddelerinde yapılmış olan değişiklikler 1963 takvim yılı gelirleri için verilen beyannameler hakkında da uygulanır. Sözü edilen hükümlerle ilgili değişikliklerin ne suretle yerine getirileceği Maliye Bakanlığınca tâyin ve tesbit olunur.

BAŞKAN — Geçici beşinci madde üzerinde söz istiyenlerden Sayın Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım, Komisyonca geri alınan geçici 2 nci maddede belirtilen bu kanun tadilâtının makable şümul dereceleri hakkındaki hükümle ilgili olduğu için geçici beşinci maddenin de komisyona verilmesi gerekir kanaatindeyim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Arif Hikmet Güner, buyurun.

ARİF HİKMET GÜNER (Rize) — Sayın arkadaşlarım, geçici 5 nci maddede «6, 8 ve 9 ncu maddelerle, Gelir Vergisi Kanununun 91, 111, 113 ncü maddelerinde yapılmış olan değişiklikler 1963 takvim yılı gelirleri için verilen beyannameler hakkında da uygulanır. Sözü edilen hükümlerle ilgili değişikliklerin ne suretle yerine getirileceği Maliye Bakanlığınca tâyin ve tesbit edilir» denmektedir.

Şimdi, bundan evvelki maddelerde bilhassa 6 ncı maddede beyannamede yazılması lâzımgelen hususlar sayılmış ve eski kanunda olmıyan bir takım hususların bildirilmesi istenmiştir. Halbuki, Nisan ayına gelmiş ve vatandaşların çoğu verecekleri beyannameleri vermişlerdir. Yeniden bu madde ile bu vatandaşlardan bu hususların bildirilmesini istemek hem güç olacaktır, hem de birçok vatandaş bu hükmü çıkaracağını ve kendilerine tatbik edileceğini bilmediği için meselâ ne kadar geçim masrafı yaptığını, ne kadar ısıtma ve aydınlatma ve saire masraflar yaptığını unutmuştur, tesbit etmemiştir. Takriben tesbit ettiği takdirde ve bunlarla bildirdiği gelir arasında hele 1 000 lira fark olduğu takdirde, biliyorsunuz, ikmalen tarh cihetine gidilecektir. Filhakika bu husûsta ilgili komisyona izahat vermek suretiyle bu farkların sebebini izah edebilir. Ama böyle bir şeyle karşı karşıya kalacağını bilmediği için bu hususlarda vereceği malûmat yanlış olacak veya ezbere olacaktır. Hakikate dayanmıyan bir takım bilgiler vermek suretiyle, hani uydurma bir takım bilgilerle maliyeyi işgal etmektense, bu hükmün 1963 değil, 1963 ten sonraki yıllara tatbikının uygun olacağı mütalâasındayım, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Nihat Diler, beşinci madde üzerinde buyurunuz.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, geçici beşinci maddede aynen geçici birinci madde gibi mükellefleri makable şamil kılacak şekilde mükellefiyet altına almaktadır. Bu bakımdan bu geçici maddenin de yine komisyon tarafından, mademki, birinci ve ikinci maddeleri geri almıştır. Bunun da aynı şekilde geri alınması lâzımdır. Bunun esbabı mucibesini şu şekilde ifade etmek isterim:

1. Her hâdisenin hukukkî hükümleri hâdisenin vukubulduğuna müteallik tarihte meri olan kanuna tabidir. (Medeni Kanunun, meriyete vaz'ına mütaalik kanun.)

2. Usul hükümleri müktesep hakları ihlâl etmemek şartiyle makable teşmil edilebilir. (H. U. M. K. 578)

3. İşlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden fark-

lı ise failin lehinde olna kanun tatbik ve infaz olunur. (T. C. K. 2).

4. Bir kimse işlediği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı fiilden dolayı cezalandırılamaz. (Anayasa Madde 33).

5. 1950 takvim yılından evvelki zamanlarda vukubulan faaliyetlere ait vergiler eski hükümlere göre alınır (5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, geçici madde 1).

6. 1961 takvim yılından evvelki zamanlarda vukubulan faaliyetlerin vergilendirilmesinde eski hükümler uygulanır (193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, geçici madde 1)

7. Yeni Anayasamız cezanın makabline teşmil edilmemesi prensibini kabul etmiştir. (Kişi güvenliği, hak arama hürriyeti, tabiî yargı yolu, ispat hakkı) gibi hakların korunması ile ilgili hükümleri gösteren I - III ncü bölümde yer aldığı için vatandaş aleyhine sonuç doğuracaktır. Bu sebeple Anayasa bakımından yersizdir. Kişinin temel hak ve hürriyetleri Anayasanın ruh ve maksadına uygun şekilde sınırlanabilir.

Muhterem arkadaşlar ceza hukukunda olan sistem aynen vergi sisteminde de caridir. Kanunsuz suç ve ceza olmaz prensibi Ceza Hukukunun temel prensiplerinden biridir. Verginin alınış şekli de kanunen olabilir, kanunla vergi alınabilir ve salınabilir. Bu vaziyete göre bu hüküm geçici beşinci madde vatandaşları makable teşmil edilmek suretiyle mükellefiyet altına almaktadır. Bunun da yine komisyon tarafından bütün bu saydığım nazari ve amelî prensipler muvacehesinde geri alınmasını arz ve rica ederim.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Geçici beşinci madde üzerinde başka söz istiyen var mı? Yok. Olmadığına göre bir önerge var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

5 nci maddenin makable şumülle ilgili diğer maddeler gibi komisyona iadesini arz ve teklif ederim.

Arif Hikmet Güner
Rize

BAŞKAN — Komisyon, Sayın Özal, bir önerge okunmuştur.

Bu önergeyi oyunuza sunuyorum. (Soldan «Komisyon katılıyor mu, katılmıyor mu?» sesleri) .

Riyaset Komisyona sual sormaya mecbur değildir. Komisyon Riyasetten söz talebedebilir.

Katılıyor musunuz efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmiyenler?... Önerge reddedilmiştir. (Soldan, «Nasıl olur, hatalı, olmadı» sesleri)

Oylama sonucuna itiraz mı ediyorsunuz?.. («Yeniden, yeniden» sesleri) Peki.

Lûtfen ayağa kalkarak oylıyalım efendim. Kabul edenler lûtfen ayağa kalksınlar efendim.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Önergem var Başkanım.

BAŞKAN — Oylama sırasında önerge verilir mi efendim? Oturunuz lûtfen, rica ederim Sayın Diler.

Çok fark olduğu için dikkate almamıştık arkadaşlar. Kabul etmiyenler lûtfen ayağa kalksınlar... Önerge 126 oya mukabil 150 oyla reddedilmiştir.

Geçici 5 nci maddeyi tekrar okutuyorum:

(Geçici 5 nci mdade tekrar okundu)

BAKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın arkadaşlarım, bu kanunun 10 ncu maddesi ve diğer geçici iki maddesi Komisyon tarafından geri alındığı için yürürlük maddelerini okutmam ve oya koymam mümkün olamıyacaktır, o bakımdan Komisyondan gelecek maddelere intizaren bu şekliyle geçiyorum.

Gündemin diğer maddesine geçmeden evvel bir önerge var Maliye Bakanı tarafından verilmiş, onu okutuyorum:

Millet Meclisi Başkanlığına

Bugünkü gündemin 19 sıra numarasında yer alan 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının 1964 malî yılı ile ilgili olması sebebiyle gündemde bulunan diğer tasarılara takdimen görüşülmesini saygılarımla arz ve teklif ederim.

Maliye Bakanı
Ferid Melen

BAŞKAN Önergeyi okutmuş bulunmaktayım. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Yani bugün gündemde bulunan diğer maddelere takdimen Vergi Usul Kanununun görüşülmesini kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

2. — 4 . 1 . 1961 ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625) (S. Sayısı : 617) (1)

BAŞKAN — Komisyon tarafından Yüce Heyete takdim edilen raporda öncelik mevcuttur. Öncelik hususunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Öncelikle görüşülmesi teklifi kabul edilmiştir. Tümü üzerinde söz istiyenler... Sayın Gürsan buyurunuz. Adalet Partisi Grupu adına mı efendim?

İHSAN GÜRSAN (İzmir) Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz.

A. P. GRUPU ADINA İHSAN GÜRSAN (İzmir) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; Öncelik ve ivedilikle müzakeresini kabul ettiğiniz Vergi Usul Kanununda bâzı değişiklikler yapılmasına dair olan kanun tasarısının A. P. Meclis Grupu olarak tek bir maddesi üzerinde duracağız. Bu da vergi güvenliği sağlamak maksadiyle vergilerin mükelleflere ait kazanç ve zararları ilânı hususundaki birinci maddesidir.

Muhterem arkadaşlar, vergi güvenliğini sağlamak maksat ve amaciyle bir otokontrol müessesesi olarak ihdas edildiği ileri sürülen bu tatbikat şeklinin dayandığı mucip sebepler zararlı neticelerinden çok, zayıftır.

Vergi tasarılarının tümü üzerinde belirttiğimiz gibi, ısrarla üzerinde durduğumuz gibi ticari hayat güven ister, huzur ister, gizliliğe, itibar ve itimada dayanır. Bunları ilân eden bir tasarruf da netice itibariyle memleketin iktisadi düzenine tesir eder. Beyan ve iddia edildiğinin aksine, ticari faaliyet neticelerinin bir aksi olan verginin ve bilhassa zararın afişe edilmesi ticaret erbabı vatandaş zümrelerinde huzursuzluklar, endişeler yaratacaktır. Kaldı ki, her Türk vatandaşı aksi sabit olmadıkça temizdir, insanlık haysiyetine sahiptir, ticari haysiyet ve itibar da bunların en başında gelir. Devlet, vatandaşların maddi ve mânevi gelişmelerinde onların adalete, tam çalışma esasına ve insanlık haysiyetine yaraşır bir seviyeye erişmelerinde, sosyal ve iktisadi hayatın düzenlenmesinde ve korunmasında Anayasa ile vazife ve sorumluluk almış olduğuna göre, böylesine bu esasları çiğniyen bir tatbikata gidilmesi hiçbir suretle tecviz edilemez. Beyan ve iddia edildiğinin aksine, ticari faaliyet neticelerinin bir aksi olan zararların afişe edilmesi mevzuunda sadece iki memleket misal gösterilmektedir. Bu da Finlândiya ve İsveç'tir. Ancak muhterem arkadaşlarım bu memleketlerin iktisadi seviyeleri, sosyal seviyeleri, erişmiş oldukları tekâmül merhaleleri ve nihayet siyasi rejimlerini dikkat nazarımıza arz etmek isterim. Bunların dışında bu hususta bir tatbikatı olmıyan yüzlerce memleketin neden misal olarak ele alınmamış olduğunu da kendilerinden bilhassa sormak isterim. Bu mevzuda biz, bu maddenin tasarıdan çıkarılması konusunda bir takririmizi Yüksek Başkanlığa, tasvibinize sunulmak üzere takdim etmiş bulunuyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Kâmil İnal, Millet Partisi Grupu adına. (Yok, sesleri.)

Sayın İrfan Baran, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Grupu adına. (Yok, sesleri.)

Sayın Arif Hikmet Güner, şahsı adına. Buyurun.

ARİF HİKMET GÜNER (Rize) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Vergi Usul Kanununun tadil tasarısı üzerindeki görüşlerimi arz edeceğim. Bu tasarı ile vergicileğimiz üzerinde vergi ziyaını önlemek gayesiyle getirilen vergilerin ilânı, hükmü, varidat kaynağını zedeleyici, lüzumsuz ve fazdasız, zararlı haksız birtakım içtimai mahzurlar doğurucu bulunmaktadır. Arkadaşlarımın malûmları bulunduğu üzere oto - kontrol bakımından servet beyannamelerine büyük ümitler bağlanmıştır. Görülüyor ki, bu, vazifesini lâyıkiyle yapamamış, yeni tedbirlere tevessül etme zaruretini doğurmuştur. Bundan sonra ortalama kâr hadleri, gi-

(1) 617 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

der beyanname müessesesi vaz'edilmiştir. Yine anlaşılıyor ki, istenen netice alınamamış, bu kanunla kâr ve zararların, daha doğrusu ne kadar kâr edildiğinin veya zararın ne kadar olduğunun ilân edilmesi suretiyle vatandaşlar üzerinde, daha doğrusu mükellefler üzerinde bir tazyik yapmak suretiyle doğru beyana zorlamak istenmektedir.

Aziz arkadaşlarım, ticaret âlemi içinde yaşamamış olanlar için böyle bir teklifi getirmek, böyle bir şeyi istemek kolaydır. Fakat, bu âlem içinde yaşıyanlar bunun ne demek olduğunu çok iyi bilirler. Bugün duraklama devrinde olduğunu gördüğümüz iktisadi hayatımız yalnız bu kanundaki bu madde, bu ilân hükmüyle daha çok yavaşlıyacaktır. Biliyorsunuz, kredi müessesesi bu hükümle büyük zarar görecektir. Denecektir. ki «efendim, bu adamlar bankadan kredi alıyorlarsa, bankalar bu adamların hakiki durumunu bilsinler.» Bu fikre fazla itiraz etmiyeceğim. Ama arkadaşlar, birçok şartlar altında namuslu, dirayetli, iktisadi güçleri olan vatandaşların zarar etmeleri mümkündür. Hattâ haysiyetleri uğruna borçlarını zamanında ödemek için maliyetin çok dûnunda satış yapıp, zarar etmeleri mümkündür. Böyle zarar eden bir vatandaşın bu zararının ilânı, bu zararına haksız olarak, bu müesseseye karşı, bu vatandaşa karşı kredisini kullandığı gerek bankalar, gerekse ticari münasebette bulunduğu, açık hesabı bulunan imâlâtçılar veya diğer ticaret erbabı nezdinde olan münasebetlerinin sekteye uğrıyacağı âşikârdır. Bundan ne beklenmektedir? Ne netice alınacaktır? Esasen bu ilân hiçbir mâna ifade etmemektedir.

Şimdi, düşününüz Gelir Vergisi beyannamesinde kazançlarının yekûnunu bildirecek ve bu yekûn kâr veya zararsa ilân edilecektir. Halbuki, bir adamın yaşayışını bu beyannamenin neticesi hiçbir zaman göstermiyecek ve onun aynası olmıyacaktır. Meselâ milyonlarını Hazinenin tahvillerine yatıran vatandaş, yüzbinlerce lira irat temin ettiği halde, bu bunları vergiden muaf olacağı için Gelir Vergisi beyannamesinde gösterilmiyecek. Eğer başka bir ticari işi varsa bundan mütevellit de zarar etmişse veya az kâr göstermişse, bu kâra göre vatandaş bu mükellef hakkında hüküm verecektir. Elbetteki bu hüküm isabetli olmıyacaktır. Ayrıca bunu ilân etmek suretiyle, bu ilân ile hangi vatandaşlar alâkanacaktır? Ticaretle uğraşan arkadaşlarımız bilirlerki, bu ilânlarla meşgul olacakları şöylece sıralamak mümkündür. Birincisi; o firma ile münasebette bulunan diğer ticari müesseseler. Ve bilhassa o firmaya açık hesap, cari hesap şeklinde mal gönderen, mal münasebetinde bulunan firmalar.

İkincisi; şantaj yapmak suretiyle birtakım menfaatler temin etmek istiyen kötü niyetliler ve nihayet bu durumu istismar etmek istiyen son zamanların modası olan sosyalistlerdir, arkadaşlar. Bunun içtimai hayatımızda doğuracağı kötü neticeler, vatandaşlar arasında doğuracağı husumetler karşısında birhiç mesabesinde olan faydası karşılığında bu hükmün buraya getirilmesi, iktisadi hayatımız için, içtimai hayatımız için bir darbedir, arkadaşlar .

Yine arkadaşlarım, ben yalnız Hazine bonosu almak suretiyle vergiden muaf olan vatandaşların bu kârlarının, bu kazançlarının, bu gelirlerinin beyannameye intikal etmediğini söylemiştim. Ayrıca malûmunuzdur ki, limitet şirketlerde, anonim şirketlerde kârlar tevzi edilmediği zaman, bu kârlar beyannamelere de intikal etmiyeceği için, vatandaşın çok iyi şartları karşısında beyannamesinde görünen kârı çok az olacak; böylece bu vatandaşlara karşı husumet beslenecek, şantajlar yapılacak ve sosyalistlerin istismar vesilesi olacaktır.

Arkadaşlar; bu kanunun en mühim maddesi budur. Buna bu kadar temas ettikten sonra bir iki küçük noktaya daha temas etmek istiyorum.

Bu kanunun diğer maddelerinde iyi taraflar vardır. Bu iyi taraflar daha tekâmül ettirilebilirdi. Nitekim Veraset vergileri için iyi bir hüküm getirilmiştir. Gönül arzu ederdi ki, kusur gibi, vergi cezaları içinde yer almış olan müessesesinde bu kanunla beraber düzeltilmesi yoluna gidilseydi. Çünkü biliyorsunuz ki, kusur, maksatlı bir vergi ziyaı değildir; kusurdan doğmaktadır. Suiniyetin eseri değildir. Fakat burada ödenen ceza, ziyaa uğrayan cezanın yarısıdır, arkadaşlar.

Sözlerimi bağlamadan evvel şu noktayı belirtmek suretiyle sözlerime nihayet vereceğim. O da kanunun gerekçesinde, «Vergi Usul Kanunu mucibince ikmalen veya re'sen alınan

vergilerin ilânında bir fayda umulmamaktadır» denmektedir.

Arkadaşlar, eğer hakikaten bir tazyık mevzuubahisse asıl vergi kaçakçılığı yapmış ikmalen veye re'sen üzerinde vergi alınan vatandaşların ilânı düşünülebilir. Ama beyannamesinde şu veya bu sebeple tamamen hüsnüniyetle zarar etmiş veya az kâr etmiş vatandaşların ilânı - demin de arz etmiş olduğum gibi - ticarî hayatımıza, içtimai hayatımıza darbedir ve memlekette huzurun bozulmasına daha çok yardım edecektir. Hürmetlerimle. (Soldan alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın İhsan Ataöv, yok. Sayın Halûk Nur Bâki, yok. Sayın İsmet Kapısız,

İSMET KAPISIZ (Yozgat) — Maddeler üzerinde konuşacağım, efendim.

BAŞKAN — Daha evvel söz istemiştiniz, dosyada isminiz mevcut.

Sayın Yusuf Aktimur, söz istemişsiniz .

YUSUF AKTİMUR (Adana) — Vazgeçtim.

BAŞKAN — Sayın Diler, lehinde mi, aleyhinde mi?

NİHAT DİLER (Erzurum) — Tümü üzerinde.

BAŞKAN — Buyurunuz.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Hikmet Güner, bu kanunun 5 nci maddesi üzerinde kendi kanaatlerini zikrettiler. Ben de aynı maddeye temas edeceğim : Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesi, tasarıda birçok mahsurları intacedecektir. Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesi mükellefin, mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine mütaallik olmak üzere bir vergi mahremiyeti koymuştur. Tasarı bundan inhiraf ederek âlenilik prensibini kabul etmiş, sebebolarak da âmme menfaati düşüncesini ve vergi ziyaını önleme fikrini göstermiştir.

Muhterem arkadaşlar; tasarının buna mütaallik maddesinde açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında Türk Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır, demektedir. Âleniyete durumu intikal eden mükelleflerin eğer kazançlariyle mütenasip bir verği vermedikleri, onu gören kimselerde bir zehap hâsıl olursa bu takdirde keyfiyeti ihbar edeceklerdir. Bu suretle neticede eğer vergi zıyaı mevzuubahis ise Devlet vergesini alacaktir. Bu suretle vergi zıyaının önüne geçilebilir. Başka türlü aleniyetin mânası anlaşılmaz :Bu halde de çeşitli menfi propagandalarla servet sahibi ve vergi veren ve fakat huzursuz edilen mükellefler bu defa da ihbar ve tezvir çarkları içinde huzursuz edileceklerdir.

Muhterem arkadaşlar, esasen bugün Hükümetin yüksek huzurlarınıza getirmiş olduğu vergilerin hakikaten vatandaşlar tarafından bir ölüm kalım vaziyeti mevzuubahsedilerek seve seve ödemeleri icabeder. Nasıl ki, bu milletin hayatı ve istikbali tehlikeye düştüğü zaman her fert teker teker cephede düşman karşısında canını feda etmekten çekinmezse, iktisadi hayatın var oluşu ile yok oluşunda da yine kendisine düşen fedakârlığı yapacaktır. Fakat bugün esefle ifade etmek isterim ki, sosyalizm nikabı altında bu vergiyi vermekle mükellef olan vatandaşların, hayat ve geçimlerine mesnedolan servetlerine zaman zaman menfi propaganda yapılmak suretiyle diğer vatandaşların husumet ve kinleri tahrik edilmektedir. İşte bu edebiyat altında eğer bu alenilik prensibi de ortaya konulursa, menfi vaziyetteki kimselerin üzerinde, yani vergi vermemekte ısrar eden kimselerin üzerinde belki az bir tesiri olabilir. Fakat hakikaten dürüst, şerefli, namuslu ve memleketini seven ve bu memleketin kalkınmasında, kendi hissesi olduğunu düşünen vatandaş, kendi vergisini ödiyecek. Fakat bu menfi propagandaların tesiri altında kalarak hasetleri ve kinleri kabarmış olan vatandaşların ihbar ve jurnallarının tesiri altından kendini kurtaramıyacak, nefesi mahkemelerde alacaktır. İşte bu madde bu bakımdan mahzurludur. Eski maddenin aynen ibkasını, bu yeni konulan prensibin kaldırılmasını arz ve istirham ederim. Hürmetlerimle.

Madenin görüşülmesi esnasında zaten fikirlerimi arz edeceğim; bu maddenin mahzurları bunlardır.

BAŞKAN — Sayın Zeyyat Kocamemi, bu kanunun tümü üzerinde söz almıştınız.

ZEYYAT KOCAMEMİ (Tokat) — Vaz geçtim.

BAŞKAN — Vazgeçtiniz; Sayın Necmettin Küçüker?.. Yok. Sayın Reşit Ülker, buyurunuz.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, bu getirilmiş olan kanun hakikaten memleketimiz için faydalı olabileceğine inandığım bir kanundur. Zaman içerisinde elbetteki tatbikatı görülerek üzerinde gerekli değişiklikler yapılıp Türkiye'nin millî bünyesine uygun bir hale getirilebilir. Ama bugün vatandaşta vergi ödeme şuurunu ve bu verilen verginin her vatandaşın verdiği verginin diğer vatandaşı da doğrudan doğruya ilgilendirdiğinin vatandaşlar tarafından bilinmesi ve bu şuur içinde hareket edilmesi lâzımdır. Son birkaç sene içerisinde, gerek basının yaptığı yayın sayesinde, gerekse toplantılar, konferanslar ve vergi tadil tasarılarının Meclisteki müzakereleri sayesinde vatandaş diğer bir vatandaşın vermiş olduğu verginin doğrudan doğruya kendisini ilgilendirdiğini anlamış bulunmaktadır.

Geçen gün bir takside, bir dolmuşta gidiyorduk. Şöför bize şunu söyledi: «Beyefendi, tabiî bizi ilgilendiriyor, bu. Eğer her şöfö, her vatandaş kendisine düşen vergiyi verirse ben daha az vergi vereceğim.» dedi.

İşte bu kanunun espirisi bu. Bu kanun, bu ruhu temin edecek mahiyettedir. Şimdi burada vatandaşın mahrem olan bilgilerinin neşrinden bahsedilmektedir. Yani, bunun aleyhinde konuşanlar vatandaşa ait mahrem bilgilerin ifşa edilmiş olmasından ve birtakım dedikoduların içine düşüleceğinden bahsetmektedirler.

Muhterem arkadaşlar, bir vatandaşın verdiği verginin sonuç rakamı mahrem bir bilgi değildir; mahrem bir bilgi olarak kabul edilemez. Vatandaş vergi vermekle şeref duyar ve tarihî tekâmül içinde pek çok memleketlerde seçme hakkı ancak muayyen vergiyi verenlere tanınmıştır. Son senelere kadar bu yolda mücadeleler olmuş, ancak seçmenliğin genelliği prensibi kabul edilmekle kalkmıştır..

Bir sayın arkadaşım ifade ediyordu: Amerika'da vatandaş tâbiri yerine, vergi ödiyen tâbirinin kullanıldığını çok güzel olarak ifade etti. Vergi ödiyen vatandaş kelimesini kullanmıyor da, vergi ödiyen kelimesi kullanılıyor.

Şimdi burada tehlike nedir? Biz zenginı düşünelim. Zenginin mahallesindeki insanlar onun etrafındakiler onun bütün yaşayışını, girdisini çıktısını bilirler. Bu yalnız bizde değil, bütün dünyada böyledir tecessüs sayesinde biribirlerinin hakkında malûmat alırlar ve ufak tefek yahut geniş mikyasta dedikodu yaparlar. Bu bir defa hakikattir.

Şimdi ne oluyor onun yaşayışını, otomobilini, yatını, kotrasını, ve sairesini bildiği bir adamın günün birinde zarar ettiğini öğreniyor vatandaş. Vatandaşın bunda hakkı yok mu? O vatandaşa çatır çatır vergi memuru geliyor, haciz yapıyor, mallarını satıyor. Devletin hizmetine iştirak payı zorla alınıyor. Diğer taraftan bütün imkânları içerisinde olan diğer bir vatandaş da zarar ediyor, bunun üzerinde diğer vatandaşın açık bir hakkı vardır.

Şimdi burada konuşan arkadaşlar, maddenin altındaki kısımdan hiç bahsetmediler. Bu madde bir bütün halinde ve altında da bir kısım vardır. Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin şeref, haysiyet ve haklarına tecavüz edilemez.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Şikâyet ederlerse?

REŞİT ÜLKER (Devamla) — Aksine hareket edenler hakkında Türk Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır. «Şimdi tabiîdir ki, bunu burada konuşurken bu maddenin altında böyle bir hüküm olduğunu da ifade etmek lâzım. Yani bu konudan dolayı Türk Ceza Kanununda kabul edilen şekilde bir dedikodu yapılmasına imkân yoktur. Bir arkadaşım, Sayın Nihat Diler buyurdular ki, ihbar yaparsa vatandaş?

Arkadaşlar, ihbar hakkı vatandaşların tabiî haklarındandır. İftira da bütün medeni memleketlerde ceza görür. Yani bir kimse vergi dairesinin astığı beyannameden dolayı gelişi güzel bir ihbar yaparsa, bunun karşısında iftira dâvası ile muhatabolabilir. Ve hele böyle hali vakti yerinde olan insanlar için bahis konusu olursa, bu iftira dâvaları ile beraber tazminat ve hakaret dâvaları da beraber açılır. Yani o sistem işlediği takdirde.

Şimdi bâzı kıymetli arkadaşlarımız ve efkârı umumiyede şunlar söylenmektedir : Öyle bir mükellef vardır ki, - bu mükellef Türkiye'de vardır - büyük miktarda tasarruf bonosu almıştır. Bundan para kazanmaktadır; 50 000 lira,

100 000 lira, 200 000 lira kazanmıştır. Vergiye tabi olmadığı için, Gelir Vergisi, yani bu tasarruf bonolarından gelen kazanç vergiye tabi olmadığı için ilân beyannamesinde bunu göstermiyecek. Hakikatte tasarruf bonosundan o sene yüzbin lira kazanmıştır. Altında güzel bir otomobili vardır, hanımına kürk almıştır, seyahate çıkmaktadır. Fakat beyannamesinde bu gözükmemektedir. Bunun gibi Kurumlar Vergisinde 5-6 milyon lira, ortak olduğu şirket para kazanmıştır, kendi hissesine yüzde 30 düşmektedir. Fakat bunu sermayeye ilâve etmiştir, beyanında gözükmiyecektir. Yine bunun gibi tekaüt maaşı almaktadır, tekaüt maaşından vergi kesilmemektedir, dâhil edilmiyecektir, bu gözükmemektedir. Telif kazancı vardır, senede 10 bin lira telif kazancı istisnası vardır, bu gözükmiyecektir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım; burada bu tenkidleri yapan arkadaşlara hak vermemeye imkân yoktur. Bendeniz tamamen metnin taraftarıyım. Ve biraz evvel de ifade ettim ki, bu metin tatbikatta kendi millî bünyemize uygun bir şekilde, bir hal alacaktır. Fakat bu aksaklıkları burada görüyoruz. Bendeniz şu teklifte bulunuyorum : Bu gibi durumların ifade edilebilmesi için, bu beyanın yanında kısa bir izahat hakkı mükellefe tanınmalıdır, yani bir satırlık bir izahat hakkı tanınmalıdır. «Ben bonodan şu kadar kazandım» demek isterse mecbur tutulmamalıdır. Eğer dedikodudan kaçmak istiyorsa, etrafındakilerin düşüncelerine ehemmiyet veriyorsa, basının düşüncelerine ehemmiyet veriyorsa bunun üzerinde kim duracaksa «böyle» benim ayrıca telif kazancımdan muafiyetim vardır, tekaüt maaşım vergiye tabi değildir, Kurumlar Vergisinden şirketim şu kadar kazanmıştır. Fakat şuraya sermaye olarak yatırmıştır ve daha bunun gibi bendenizin şu anda hatırıma gelmiyen durumları bir kısa izahat verme hakkı tanınmalıdır.

Bunun ötesinde bugün bütün dünyada mükellef, - bizim Gelir Vergimiz esas beyana dayanır - beyana dayanan bir sistem içinde maliyenin beyanları vardır. Biz bütün beyannameleri teker teker kontrol edemiyoruz. Nasıl bir kontrol yapılacaktır? İşte diğer kanunlarla getirilen, biraz evvel kabul edilen, dün kabul edilen maddelerle de yıllık gider beyanları esası için bu madde de getirildiği takdirde, ileride mahzurları görüldüğü takdirde, bunların da düzeltilmesini hesaba katarak bu madde hakikaten Türkiye'de Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi bakımından çok faydalı olacaktır.

Hiçbir tehlikesi yoktur. Eğer, iftira ve saire tehlikelerini düşünürsek bu tehlikeler her zaman mevcuttur, vardır. Bu tehlikelerin karşı tedbirleri de ceza kanunlarında vardır. Türkiye bir hukuk devletidir. Bu yola tevessül etmek istiyenler de adaletin karşısında cezalandırılacaklardır. Bu bakımdan kanunu bütün kalbimle iyi bir kanun olarak karşılıyorum ve Encümen de şu görüşümde kendilerine göre bir mahzur görmezler de yanına «kısa bir izahat verebilir» diye bir hak tanırlarsa zannederim ki, daha mükemmel olacaktır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Savacı.

SABAHATTİN SAVACI (Gümüşane) — Bu beyan keyfiyeti üzerinde bendeniz de söz aldım.

Muhterem arkadaşlarım, bu kere yine Cumhuriyet Hükümetinin vergi tahsilinde, vergi almaktaki bir za'fını ortaya dökmek maksadiyle bu tasarının bendeki intıbaı getirilmiş bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Maliyesi vergi almaktan âciz değildir.

Aziz arkadaşlarım, bundan evvelki meselelerde de benden daha kuvvetli arkadaşlarım bu konuya temas ettiler. Hükümetin, Maliyenin vergi almakta, - halk tâbiri ile söylüyorum; - kolu uzundur. Başka tedbirler vardır. Bu tedbirleri bir kenara itip arkasından birçok mahzurları davet edecek bir beyan keyfiyetine gitmek hiç de doğru bir davranış, doğru bir tasarruf değildir, arkadaşlarım. Daha evvel bir servet beyanı mevzuu vardı, aziz arkadaşlarım. Ben zannetmiyorum ki, servet beyanı ile kasdedilen otokontrol gayesi sağlanmış olsun.

CELÂL SUNGUR (Yozgat) — Çok güzel yapılıyor.

SABAHATTİN SAVACI (Devamla) — Size göre öyle.

Şimdi bir nisbete otokontrol sağlıyacağım diye servet beyanına doğru gidilirken onun ürküttüğü teşebbüs ve sermayeyi de aziz arkadaşlarımın nazarı itibara aldığına kaani bulunmaktayım. Bir defa bu suretle bir beyan ticari mahremiyeti tamamiyle sarsacaktır. Arkadaşlarım, ticaret demek, teşebbüs demek, haddizatında bir tertiptir, bu ticareti yapan müteşebbisin ihdasıdır, onun ihtirasıdır, onun zekâsının ortaya

koyduğu - belki muvaffak olacağı, belki olamıyacağı - bir tertiptir. Bunu şu veya bu vesile ile ortaya dökmek, onun bu tertibini fahretmek hiçbir zaman ticari mahremiyete riayet etmeyi prensibolarak alan sistemler ve ticaret ortamları için kabule şayan bir tasavvur ve bir tertip değildir.

Muhterem arkadaşlarım, bu beyanlar, afişe edilecek, bunlar gerek rekabet hırsı ile, gerek her hangi bir menfaat hırsı ile bunlar istismar edilecek ve memleketimizde bilhassa ticari hayatla, sanayi hayatına menfi tesir edecek, tezviratı kemaliyle tahrik edecektir. Bunun neticesi; namuslu ticaret yapacak, namuslu sanayi ile iştigal edecek kimseler bu ifşaların, bu afişe edilmelerin korkusu altında belki de teşebbüslerinden, sermaye vâz'ından vazgeçecek ve daha ileri giderek işletmekte olduğu ve Türk ekonomisi için her biri birer kıymet olan işletme birimlerinin anahtarlarını terk etmek zorunda kalacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, biz burada ne istiyoruz? Vergi gelirini, vergi varidatını artırmak. Bir taraftan teşebbüsü ürkütürsek, sermayeyi ürkütürsek ve bunun neticesi verginin asıl kaynağı olan bu unsurlar piyasadan çekilirlerse ve teşebbüs vüsatlarını, hacımlarını daraltırlarsa bunun zararı Türk ekonomisine olacaktır, bu cemiyete olacaktır. Faydadan ziyade zararı ortada olan bir teşebbüsten, bir tasavvurdan ne beklenir? İhbar edilecek, Devlet vergilerini ihbarla mı tahsil edecek, aziz arkadaşlarım? Devlet malî idaresini ihbarla mı yürütecektir? Bendeniz yine aynı itimadı Türkiye Cumhuriyetine ve onun maliyesine olan itimadını muhafaza eden bir insan olarak bu kabîl beyanlara, bu kabîl ihbarlara ihtiyacolmadan Türkiye Cumhuriyetinin malî idaresi - ki, arkadaşlarımın şu noktaya dikkatini çekmek isterim - Türkiye maliyesi birçok noktalarda Garp memleketlerinden geridir ama, Türkiye'nin malî idaresi, Türkiye'nin malî sistemi - geri değildir. Ancak bunun tertiplerini bulmak, bunun çarelerini bulmak lâzımgelir. Ve şu iddiayı da kemaliyle arz edebilirim ki; Türkiye maliyesini idare edenler de büyük bir kısmı itibariyle bu teşebbüsün aleyhindedir ve Türkiye'nin maliyesini idare edenler ve Türkiye'nin vergi reformunda sözü olan kimseler hiçbir surette bu teşebbüslere gitmeden başka çareleri düşünecek kabiliyette, liyakatte insanlardır. Kendileriyle iftihar ettiğimiz bu kimseler Devleti, Devlet maliyesini ihbarlarla, tezviratla idare edecek bir yola tevessülü katiyen kabul etmiyeceklerdir.

Aziz arkadaşlarım, Anayasanın 15 nci maddesi «Özel hayatın gizliliğine dokunulamaz» demektedir. Bu teşebbüs ve bu tasavvur, bu tasarıda getirilen bu madde özel hayatın gizliliğini ihlâl ettiği gibi, özel hayatta en ziyade gizliliği icabettiren ticaret hayatının gizliliğini de selb etmektedir. Bu bakımdan Anayasa ile de kabili telif görmemekteyim.

Aziz arkadaşlarım, vergi zıyaı bütün dünyada vardır. Dünyanın en iyi vergi veren mükellefleri dahi vergi hataları yapmaktadırlar. Vergi zıyaına sebebiyet vermektedirler. Almanya'da yapılan bir hesapta, Almanya'da vergi mükelleflerinin tetkik edilen hesaplarında ancak, yüzde onu doğru çıkmış, yüzde onunda da muhtelif derecelerde hatalar bulunmuş ve vergi ziyaı şu safhada şu derecede müşahede edilmiştir.

Binaenaleyh, vergi ziyaı vardır, diye bizim içinde bulunduğumuz, benimsediğimiz sistemle kabili telif olmıyan tasavvur ve teklifleri kanunlaştırma teşebbüsü hiçbir zaman doğru karşılanamaz.

Arkadaşlar, sözlerimin başında arz ettiğim gibi, Türk mükellefi, Türk vatandaşı vergi vermekle ancak vatandaş olma haysiyeti ile, şeref duyar. Ancak, hakikaten vergi vermek öteden beri demokratik tâbirlerle müteradif kullanılır, vatandaş tâbiriyle müteradif kullanılır ama vergi zıyaını önliyecek basit bir tedbir için ben kaani değilim ki, vergi varidatını ümidedildiği nisbette artıracak, belki bu teşebbüsün demin arz ettiğim veçhile faydasından çok zararı olacak ve şerefle, namusla vergi veren vatandaşları da belki piyasadan bertaraf etmek, itmek tehlikesini beraber getirecektir, bu tasarı. Bu bakımdan bu tasarının, bilhassa bu maddesinin tasarıdan çıkarılmasının çok isabetli olacağını arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Tahsin Demiray, buyurunuz.

TAHSİN DEMİRAY (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, ben de aynen benden evvel konuşan arkadaşlarımın temas ettiği madde

üzerinde konuşacağım . Bu madde üzerinde bir arkadaşımız diğer dünya devletleri arasında bu teşhir maddesinin, ilân maddesinin, sadece Finlândiya, İsveç ve Norveç'te olduğunu, fakat buna mukabil dünyanın diğer memleketlerinden misal verilmediğini söyledi.

Hakkiaten gerekçede de misal olarak bu üç memleket verilmiştir. Şimdi, misal olarak bu üç memleket verildiğine göre, bendeniz Türkiye denilen memlekete, örnek alınan bu memleketler hakkında birkaç şey söylemek isterim. Bu örnek Beyaz Zambaklar mmeleketinden alınmıştır, muhterem arkadaşlarım.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — İsveç'ten alındı.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Beyaz Zambaklar memleketinden alımıştır. Evvelâ. Beyaz Zambaklar memleketi tâbiri terbiye ilminde, sosyolojide bir ıstılahtır, arkadaşlar. Gerçi büyük bir muharrir, bir trebiyeci Beyaz Zambaklar memleketi diye Finlândiya hakkında bir kitap yazmıştır. Fakat mütekâmil insan nümunesi bahis mvezuu edildiği zaman, mütekâmil insan cemiyeti örnek gösterildiği zaman (Beyaz Zambaklar) terimi kullanılır. Dünyada Beyaz Zambaklar, insanlar için ideal olan cemiyete bir örnek olarak gösterilir. Beyaz Zambaklar, dedim.

Şimdi, bizim maliyecilerimiz ne yapmışlar? Beyaz Zambaklar memleketinden misal getirmişler. İyi mi yapmışlar, fena mı, şimdi söyliyeceğim.

Burada, bu kürsüde bir defa daha plân münasebetiyle söyledim. Türkiye'nin millî eğitimin veriminin ibresi nerede ve hangi şeyde sallanır?..

Bunun dedim, bence örneği Türkiye'de bir yıl içinde neşredilen kitaptır.

Senin İstatistik Umum Müdürlüğünün şu kadar talebesi, şu kadar mektebi, şu kadar öğretmeni beni pek fazla doldurmaz, tatmin etmez, ben randımana, neticeye bakarım.

O Maariften aldığın netice nedir, onu görmek isterim. Bunu da görmek isterseniz, kocaman kocaman devletlere bakmayın, bu kürsüden dönünüz Finlândiya'ya bakınız diyen de ben idim o zaman. Ve o zaman Türkiye'de neşredilen kitapların, bütün propagandalarımıza, övünmelerimize, gerinmelerimize rağmen 1928 inkılâbından bu yana % 100 den fazla artmadığını da ispat ettim. Evet talebelerimiz 225 binden, 250 binden iki milyonu aştı ama Türkiye'de kitap sayısı olduğu yerde saydı dedim. Bilhassa nüfusun artışiyle de kıyaslanırsa geri gitti, dedim. Şimdi ona mukabil de Finlândiya'yı gösterdim. Finlândiya'nın bir sene zarfında tabettiği kitabın adedi Türkiye'de basılan kitap adedinin bir mislinden fazladır dedim. Nüfusu ise Türkiyen'in beşte biridir, dedim.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Adana) — Gelelim, vergiye.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Tabiî geleceğiz.

ORTADAN BİR MİLLETVEKİLİ — Finlândiya'da var mı?

BAŞKAN — Karşılıklı müdahale etmeyin efendim.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Finlândiya'da var. Şu halde bizimkiler işlerine gelirse nerde ne örnek dünyada var, onlardan işlerine geleni ele alıyorlar.

ETEM AĞVA (Antalya) — Hoca tasrih et bize; Fenlândiya mı, Finlândiya mı? Anlıyamadık yani.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Demiray.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Gelelim diğer iki komşu Devlete. Hemhudut olduğu Şarkı'ndakine değil. Onunla arasında okyanuslar var. O komşu bize yakın.

BAŞKAN — Sayın Demiray, biraz da Usul Kanununun tümü üzerinde lûtfedin.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Örnek aldığımız memleketlerin kritiğini yapıyorum.

BAŞKAN — Âdeta bir coğrafya dersi oluyor.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — İçtimai bünyeler meselesi üzerinde duruyorum, çünkü bundan evvelki kanunda; Gelir Vergisi, modern bir vergidir, fakat bunca çalışmalarımıza rağmen bizim içtimai bünyemize estek, köstek uyduramadığımızdan, yine estek köstek şu geri usullere gittik diyenler kendileridir.

Binaenaleyh içtimai mesele mevzuu üzerinde, bu kanunları tatbik edeceğiniz neresi efendiler? Bu içtimai bünye değil mi? bu iktisadi bünye değil mi?.. O halde coğrafyadan bahsediyorsun demek... Rica ederim, Sayın Reis.

BAŞKAN — Efendim saded dışına çıkıyorsunuz. O kadar uzatıyorsunuz ki...

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — İsterseniz keserim. («Devam etsin» sesleri.)

BAŞKAN — Vergi Kanunu olduğu için Sayın Demiray.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Fakat biraz bu gibi bilgilere de zannederim ihtiyaç var. («Var» sesleri.)

Gelelim bu iki Şimal komşuya. Orada da vardır bu vergi. İçtimai ilimlerde, tecrübeli sosyolojide insan cemiyeti ünitelerinin bilhassa tetkikinde monografilerde, bilhassa onun reperlüsionlarında Şimal memleketlerinden ısrarla bahsedilir. Şimal memleketleri içtimai ilimler bakımından enteresandır. Karekter bir teşekkül etmiş insan cemiyeti olarak gösterilir ve insanları formasyonlarda adam olarak teşkil etmiş adamlar memleketi olarak gösterilir ve bunun nasıl yapıldığı da gösterilir. Karaborsada, nerede, şimdi onu anlatacağım.

O nasıl şarklı memleket, onu anlatacağım. İşte ondan dolayı bu örnek nasıl olmuş onu anlatacağım. Daha girizgâh. Bâzı mûtalara, bilgilere, temellere ihtiyaç var ki, o bilgilerin üzerinde binayı yükselteceğim.

HASAN TAHSİN UZUN (Kırklareli) — Bir de çıkışını göster.

BAŞKAN — Sayın Uzun, karşılıklı tahrik etmeyiniz. O zaman daha çok uzuyor. Buyurun Sayın Demiray.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Şimdi, yani bir de ordan söz attılar, dediler ki; İsviçre'de de var. Bakın bize hep hangi memleketler misal alınıyor; Finlândiya, İsveç, Norveç. (Gürültüler.)

BAŞKAN — Müdahale etmeyn.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Şimdi gelelim Türkiye'ye. Bir kere de burada toplantı ve gösteri yürüyüşleri münasebetiyle bu toplum mevzuuna temas ettiğimi hatırlıyorum. Ve o zaman da demiştim ki; bu, bizim toplumumuzun hususiyetlerine göre şu şu gibi tadillerin yapılması icabeder. Sizin, İsviçre'den aldığınız Medeni Kanunu, nasıl bütün zorlamalarınıza rağmen pek uyduramadınız ise böyle tercüme kanunlarla olmaz, dedim. Tercüme profesör beye de birtakım sözler söyledim. Tercüme profesör, tercüme konur, dedim. Binaenaleyh, bu da tercüme örnek. Gelelim bizim bünyeye : Şimdi bizim bünye muhterem arkadaşlarım, nedir? Türk içtimai bünyesi ve Türk ahlâkı nedir? (Gülüşmeler)

BAŞKAN — Sayın Dermancı, lûtfen müdahale etmeyin.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Henüz Türkiye'deki içtimai bünye ve buna mütenidolan ahlâk bir tipik kapalı cemiyet ahlâkıdır. İçtimai ilimlerde tarifi budur.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Adana) — İyi mi, kötü mü?

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Kapalı ve geri bir cemiyet ahlâkı. Türkiye'deki ahlâk buhranlarının en mühim sebeplerden bir tanesi de, yer yer kapalı cemiyet nizamından çıkıp, içtimai bünyenin açık ve müşterek bir hususiyet almasına doğru gitmesi ve bu kırılmalar neticesinde meydana gelen ahlâki buhranlardır.

Şimdi, bu kapalı cemiyet dediğimiz, o peçe ile kapalı demek değil, içtimai ilimlerdeki kapalı cemiyet ahlâkı. (Orta sıralardan gülüşmeler)

Şimdi, Türkiye bir kapalı cemiyetten bir açık cemiyete ve müşterek bir ahlâki nizama doğru gitme buhranları içerisinde iken, siz o cemiyete, bütün bütün buhranlara sevk edecek, birbirine karıştıracak birtakım kanuni şeyler de soktunuz mu kendi tabiî buhranlar: yetmiyormuş gibi, ârızi ve tabiî buhranları da inzımam ettirdiniz mi, o buhranları teşdidedersiniz. Cemiyet onu kendisi tabiî bir şekilde, tabiî kanunlarla; içtimai kanunlarına uygun olarak ıslah eder, tekâmül eyler. Siz ona müdahale ettikçe bozarsınız. Günde 200 gramlık mama alacak çocuğa bilmem yarım kilo verdiğiniz zaman çocuğu hasta edersiniz. Binaenaleyh, birtakım ukalâlar bu ciheti anlamadan mıncıklamaya kalktığı için, cemiyette buhranlar üzerine buhranlar yaratırlar. («Nasıl susar?» sesleri) Yer de kusar...

Burada yine söyledim; biliyorsunuz Amerikalılar açık saçıktırlar. Amerika çıplaklar kampı olan bir memlekettir. Fakat buraya, bu memlekete geldi mi, evlerinin etrafına tahta perde çekiyorlar, dedim. Niçin? «Edepsizden ırzını satın al» tâbiri Amerika'da yok ama Türkiye'de var. («Ne alâkası var?» sesleri) Alâkası şu : Dünya edepsiz oldu, olması dolayısiyle erbabı ırz ve namus, Türkiye'de kapalı

cemiyetlerden gelen bir ahlâki ve tehaşi halindedir. Zaten halindedir zaten.

HASAN TAHSİN UZUN (Kırklareli) — Boyuna kapalı cemiyet diyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Uzun çok rica ediyorum. Sayın Demiray lûtfen sadetle ilgili beyanda bulununuz.

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Bu itibarla esasen bir memlekettesiniz ki görmüyor musunuz, kömür parçaları bulmak için birtakım insanlar çörçöpleri karıştırıyorlar; Ankara'da bile birtakım çöplükleri karıştırarak içinde acaba Amerikalıların attığı ve yalnız bir defa kullanılan tabak, çanak gibi şeyler var mıdır diye araştırıyorlar. Bu şimdi hâlâ devam etmektedir. Görmiyenleriniz varsa ben size göstereyim. Binaenaleyh karaborsa zamanı nasıl doğdu izah edeceğim. Karaborsa şöyle doğdu, ithal birliklerinde asılan listeleri sabahleyin gidip karıştırıyorlardı, kimlere ne mal geldiğini evvelden tesbit edip, gidip kuyruğa o malla hiç alâkası olmıyan adamlar alıyorlardı ve sonra da Türkiye'de karaborsa olarak satıyorlardı. Bunun esnafı teşekkül etti, bunun piyasası teşekkül etti, bundan dolayı da yeni zenginler teşekkül etti.

Binaenaleyh, bu gösteriyor ki, Türkiye'de henüz Gelir Vergisini doğru dürüst, nizamına uygun bir şekilde tatbik edemediğimizi itiraf edegeldiğimiz şu sırada ve henüz bu modern sistemin yarı yolunda bulunduğumuz bir zamanda henüz mükellefle maliyenin arasını düzeltecek, maliye ile mükellefin münasebetlerini ancak tanzim edecek takatımız yeterken, bir de araya fırsat kollayıcıları katmak, yeni esnafın teşekkül etmesine yol açmak, bu içtimai bünyeyi bir kere daha buhrana sokmak demektir arkadaşlar.

Binaenaleyh, bu terhin müessesesi bir gelir temin etmez. Yalnız huzursuzluk tevlideder. Bunu niye koydular o halde? Bilmezler mi bu arkadaşlar o kadar işi? Bu bizim arkadaşlar, - yani komisyon değil, burada Bakan arkadaşlarımız değil - yani bunları böyle hazırlıyan zevat bilmezler mi bunları? Bilirler, âlâsını bilirler. O halde niçin yaparlar?

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Babasını bilmedikleri için..

TAHSİN DEMİRAY (Devamla) — Niçin yaparlar? İşte bu niçin yaparlar sualinin cevabını size verirsem siz bana hücum edersiniz. («Etmeyiz» sesleri, «hatibe hürmetimiz var» sesleri)

Yalnız, bu hakikatler, bu tatbikler - kürsüde ifade edeyim - yanyana konuldukça değil benim gibi 40 yılın ötesinden beri gelen adamlar için, birçok erbabı gafletin dahi gözlerini açmaktadır. («Yengeç misali» sesleri) Bu kadarcık dokunmak da zannederim kâfidir. Eğer böyle değil de.. («Anlıyamadık» sesleri) Ben anlıyacak bir söz söyledim. Yani bendeniz 1928 senesinde de şu kıtayı yazmıştım;

Küremizin Şarkındayız,
Hem felâğin çarkındayız,
Bizi gafil zannetmeyin,
Biz her şeyin farkındayız.

Hürmetlerimle. (Soldan alkışlar)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, bâzı arkadaşlarımız kanunun tümü üzerinde, bâzıları birinci madde üzerinde söz istemiştir. O bakımdan birinci madde üzerinde söz istiyene tümü üzerinde söz vermiyeceğim.

Sayın Maliye Bakanı, buyurun.

MALİYE BAKANI FERİD MELEN — Muhterem arkadaşlar, umumi tenkidlere cevap arz edeceğim. Ancak biraz evvel konuşan arkadaşımız, memur arkadaşlarımı kasdetmiş olsa gerek.. Onlara imâ tarikiyle bâzı şeyler söylemek istedi, ama söylemek istediğini de açıkça burada ifade etmeye cesaret edemedi. Neler söylediği hissediliyordu. Ben de ona karşı, arkadaşlarımı yakinen tanıdığım için, onun sandığı insanlar olmadığı için ona karşı şunu söyliyeceğim: İçinden geçeni arkadaşıma iade ediyorum.

BAŞKAN — C. H. P. Grupu adına Sayın Sağlam, buyurun.

C. H. P. GRUPU ADINA MEHMET SAĞLAM (Kayseri) — Pek muhterem arkadaşlarım; Gelir Vergisi Usul Kanununda yapılmak istenilen yeni değişiklikler üzerinde arkadaşımız mevzuu cidden dağıttılar. Yeni bir sistem geliyor. Bu sistem nedir? Gelir Vergisine tabi gerçek ve tüzel kişilerin yıllık beyannameye tabi olanların, bir senede ödedikleri vergilerin Maliye Dairelerinde cetveller halinde ilân edilip edilmiyeceği hususudur. Bir kere mesele bu.

Arkadaşlarımın bir kısmı, «Bu ihbar müessesesini teşvik edecektir» diye iddia ettiler, Bir cemiyette ihbar müessesesi o cemiyetin ahlâkı ile alâkalı bir konudur. Böyle bir müessese, Gelir Vergisi Usul Kanununda kabul edilip edilmemesi ile ihbarın zerrece alâkası yoktur. Ayrıca servetin, kazancın, sermayenin mahremiyetini haleldar edeceği iddiası da kanaatimce varit değildir. Bir kere Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesi şahısların servetlerinin, kazançlarının gizli kalmasını derpiş etmiştir; emretmiştir. Ama bu müessese bir istisna teşkil ediyor. Neye karşı istisna teşkil ediyor, kim için istisna teşkil ediyor? Kurumlar vergisine tabi olan mükellefler için ve bir de Gelir Vergisine tabi olan gerçek kişiler için..

Şimdi arkadaşlar, hepiniz bilirsiniz, Yüce Meclisin sayın üyeleri bilirler; Ticaret Kanunu hükümlerine ve diğer kanun hükümlerine göre, şirketlerin senelik kârları, kazançları gazetelerde ilân edilir ve bu konuda mahremiyet gibi birşey yoktur. Bütün anonim şirketlerin Türkiye inşallah sermaye kristalizasyonu, sermaye terakkümü olarak bir memleket haline gelecektir ve inşallah büyük şirketler halinde ticaret hayatımız inkişaf edecektir. Anonim şirketler de sermaye şirketleri olduğuna göre ve bugünkü cari mevzuata göre cemiyet de bunu kabul etmiştir.

Anonim şirketin ortakları duysunlar, bilsinler vesair birtakım gerçekler içerisinde ve kârları, kazançları, yıllık gelirinin hepsi gazetelerde ilân edilmektedir. Şu halde sermayenin kârın, kazancın ilânı gibi bir mahremiyetin zaten mevzuubahsolmadığı bir ortam içinde, bir vasat içindeyiz. Şimdi bundan ne elde edilmek isteniyor? Arkadaşlar, cemiyetimizde türlü cereyanlar vardır. Hasedin, kötülüğün birçok zamanlarda, türlü maksatlarla sermayeye karşı olduğu bir gerçektir. Gizli gizli cereyanlar kapalı şekilde ve gizlilik içinde memleketimizde maalesef bir sermaye ve servet düşmanlığı yaratmak çabasını göstermektedirler. Birtakım maksatlı akımlar bu cereyanı teşvik etmektedirler. Bu arada iyi niyetli mükellefi korumak, Devletin ve kanunun vazifesidir. Buradaki ilândan maksat ki, her toplumda vergi mükellefi olsun, vatandaş olsun; ne olursa olsun, elbette iyisinin yanında kötüsü de vardır. İyi niyetli vergi mükellefleri vikaye, kötü niyetli vergi mükelleflerini iyi niyetli ile bir tutmamaktadır. Bu da vergi adaletinin bir icabıdır.

Esas olan budur muhterem arkadaşlar. Mahremiyet gibi bir husus zaten bahis konusu değildir. İyi niyetli mükellefi korumak kanunun vazifesidir ve ayrıca cidden her memlekette olduğu gibi, memleketimizde de vergi kaçakçılığı vardır, vergi zıyaı vardır. Vergi zıyaını önlemek Devletin vazifesidir. Bir çare ve bir tedbir olarak bu ilân keyfiyetini getirmiştir. Bir çare ve tedbir olarak bunu ele aldığımız zaman, kanaatim odur ki, en müşkülpesent olan arkadaşımız dahi bu konuda insaflı bir görüşe gelebilir. Arkadaşlar; 1962 senesinde beyana tabi gerçek kişilerin mükellef adedi 304 bin küsurdu.

304 bin küsur Gelir vergisine tabi vergi mükellefinin ortalama kâr haddi beyannamede gösterdiği kâr miktarı 2 020 liradır. Bunun içinde muhtelif mesleklere mensup mükellefler ithalâtçılar, ihracatçılar serbest meslek erbabı, hekimler, avukatlar vardır. Ama kül olarak meseleyi ele almaktayız. Ve ödediği vergi miktarı da 181 liradır. Bu hâdise basına intikal etmiştir ve bu hâdisenin basındaki intikali, şu kadar mükellef faraza, âmme vicdanında, muhtelif vatandaşların indinde vergi kaçakçılığı yapmaktadır, diye bu zümre haklı veya haksız bir itham altında bırakılmıştır. Doğru mudur, yanlış mıdır?.. Bunu tesbit etmek mümkün değildir, arkadaşlarım.

Sabahki müzakerelerinizde de Geçici Komisyon sözcüsü sayın arkadaşımıza, bir meselede Yüce Meclisin bir sayın üyesi tarafından dahi gösterilen reaksiyon, şu arz ettiğim hususu teyidetti. 124 bin küsur mükellefin ödediği verginin vasatisi 181 liradır. Bunu şu veya bu cereyanların takibinde, işte art maksatları olanlar, işte kötü niyetli olanlar bu cemiyetin aleyhine, bu memleketin aleyhine bütün bunları istismar etmekte ve ellerinde böyle bir fırsatı gayet güzel kullanmakta maalesef mahir olabilmektedirler. Alenilikten, açıklıktan hiçbir şey çıkmaz. Hiçbir mahzur çıkmaz. Batı'da bunun örnekleri vardır. Sayın Demiray'ın konuşmalarını maalesef tam takibedemedim. Şu veya bu bâzı misaller vermek istediler. Bugün Batı âlemindeki birçok memleketlerde modern vergi ahlâkını ve prensiplerini savunan memleketlerde vergi kitapları neşredilmektedir. Bunlardan alenilik prensipleri artık ortaya çıkmıştır ve yeni bir

adımdır. Türkiye'ye bu alenilik prensibinin getirilmesinde hiçbir sakıncamız olmamalıdır, korkmamalıyız. Cesaretle bu konu üzerinde hep beraber bir karar verelim.

Bu alenilik prensibinin terbiyevi tarafı vardır. Vergi ahlâkını teessüs ettirecek bir yol ve çaredir. Aziz arkadaşlarım fazla vaktinizi aldım özür dilerim. Hürmetlerimi arz ederim.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARİ (Devamı)

4. — Bina Vergisi, esnaf ve küçük sanatkârlar ve İcra ve İflâs kanunlariyle ilgili tasarıların Pazartesi ve Cuma günleri saat 15 ten başlanılarak ele alınması hususunda verilen karar.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar Yüce Meclisin aldığı karar gereğince saat 19 da birleşimi kakatmak mecburiyetindeyim. Ancak birleşimi kapatmadan evvel bir noktada bir meseleyi sunmak mecburiyetindeyim. Daha evvel Yüce Meclisinizin aldığı bir karar gereğince Sayın Sabri Vardarlı arkadaşımız tarafından yapılmış teklif kabul edilmiş ve Meclisin Cumartesi ve Pazar günleri saat 14,00 ten itibaren munhasıran Kira Kanunu, İcra ve İflâs Kanunu ve daha sonra da bir önerge ile kabul etmiş bulunduğumuz Esnaf ve Küçük Sanatlar Kanununun görüşülmesi kararlaştırılmış idi.

Şimdi beyan edilen bu irade muvacehesinde Yüce Meclisin Cumartesi gününe talik edilmesi lâzımgelmektedir. Bu sebeple, bir abes durum karşısında kalmamak için, Cumartesi ve Pazar günü Yüce Meclisin toplanıp da, Cuma günü toplanmaması insan üzerinde nahoş bir tesir icra etmesi dolayısiyle, Cumartesi ve Pazarı, Cuma ve Pazartesi olarak telâkki etmek suretiyle, arkadaşımızın teklifinin muhtevası dâhilinde ve Yüce Meclisin vâkı olan iradesi dâhilinde bu meseleyi halledelim ve Cuma günü ve Pazartesi günü munhasıran Kira Kanunu, İcra ve İflâs Kanunu, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun görüşülmesine devam edelim.

MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — Efendim, Sabri Bey arkadaşımızın verdiği takrir yalnız bu Cumartesi, Pazar günlerine munhasırdır. Her Cumartesi Pazara ait değildir.

BAŞKAN — Müsaade buyurun Sayın Turgut.

Efendim, biz bunu gereği nisbetinde tetkik ettik. Sayın arkadaşımızın önergesini tahkik ettik ve anladığımız mâna bu şekilde idi. Yüce Heyetinize sunduğumuz nokta da Cumartesi Pazar günleri Meclisin toplanıp da Cuma günü toplanmaması abes olacaktır. Bu itibarla Cuma ve Pazartesi günleri toplanalım ve Cumartesi Pazar günleri toplanmıyalım diye Riyaset olarak bir sunuşta bulunuyorum. Teklifi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Efendim teklif kabul edilmezse Cumartesi günü toplanacağız (Gürültüler)

Biraz evvel belirttiğim hususlar muvacehesinde Cuma ve Pazartesi günü Meclisin Kira, Kanununu, İcra ve İflâs Kanununu ve Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa munhasıran görüşülmesi hususunda karara varıyoruz. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

3 Nisan 1964 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19,15

Millet Meclisi
GÜNDEMİ

SEKSENİKİNCİ BİRLEŞİM

2 . 4 . 1964 Perşembe

Saat : 15,00

I
A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — 6746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında (İstimlâk bedelleri vergi kıymetlerinin 15 mislini geçemez) hükmünün Anayasaya aykırı olması sebebiyle iptaline dair Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi (3/857)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II
SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III
ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — 31 . 12 . 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı: 616) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1964]

2. — Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kasım Gülek ve Kemal Sarıibrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527) [Dağıtma tarihi : 27 . 11 . 1963]

× 3. — Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısı ve Anayasa, Adalet, İçişleri ve Plân komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/546) (S. Sayısı : 543) [Dağıtma tarihi : 28 . 12 . 1963]

× 4. — Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/581, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 15 . 1 . 1964]

5. — Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548, C. Senatosu 1/314) [Dağıtma tarihi: 19 . 2 . 1964] (M. Meclisi S. Sayısı: 497 ye 1 nci ek, C. Senatosu S. Sayısı: 368)

6. — Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/544; C. Senatosu 1/311) (M. Meclisi S. Sayısı : 457 ye 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 328) [Dağıtma tarihi : 25.3.1964]

7. — Serbest malî müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünaldı'nın, Malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17 . 8 . 1963]

8. — İstanbul Milletvekili Naci Öktem ve 8 arkadaşının, 28 Nisan 1304 tarihli Alâmeti Farika Nizamnamesine ek kanun teklifi ile Manisa Milletvekili Muammer Erten'in, Markalar ve

menşe işaretleri hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Adalet komisyonları raporları (2/160, 2/297) (S. Sayısı : 526) [Dağıtma tarihi : 11 . 11 . 1963]

9. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı : 48 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

10. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonunun seçilmesi ve çalışma usullerinin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (2/269) (S. Sayısı : 233 e 2 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

11. — İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tiyanşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresine dair Millet Meclisi İçişleri Komisyonu raporu (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı : 37 ye 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 3 . 1 . 1964]

12. — Sandıklı'nın Mırtaz köyü 17 hane numarasında nüfusa kayıtlı Alioğlu, Feride'den doğma 11.10.1942 doğumlu Veysel Aslan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/775) (S. Sayısı : 579) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

13. — Uşak Merkez Aybey mahallesi hane 143, cilt 14 ve sayfa 103 sayısında nüfusa kayıtlı Haliloğlu, Sultan'dan doğma 11 . 12 . 1929 doğumlu İsmail Kiraz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/792) (S. Sayısı : 580) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

14. — Akhisar ilçesinin Bergele köyü hane 13, cilt 12 ve sayfa 19 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Medine'den doğma 7 . 12 . 1929 doğumlu Hasan Çalımcı (Calımcı) nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/804) (S. Sayısı : 581) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

15. — Kalecik ilçesinin Hasayaz bucağı Tavşancık Köyünün hane 15, cilt 11 ve sayfa 13 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Satı'dan doğma 9 . 7 . 1934 doğumlu Mehmet Aksoy'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/805) (S. Sayısı : 582) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

16. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü, hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saitoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/806) (S. Sayısı : 583) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

× 17. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625) (S. Sayısı: 617) [Dağıtma tarihi: 26 . 2 . 1964]

× 18. — 1937 sayılı Bina Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ve 3 . 1 . 1961 tarihli ve 206 sayılı Kanunun 3 ncü ve geçici 2 nci maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/623) (S. Sayısı: 631) [Dağıtma tarihi: 4 . 3 . 1964]

× 19. — Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/621) (S. Sayısı: 632) [Dağıtma tarihi: 4 . 3 . 1964]

20. — İktisadi Buhran Vergisi Kanununa Ek Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/629) (S. Sayısı: 633) [Dağıtma tarihi: 4 . 3 . 1964]

× 21. — 27 . 6 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/634) (S. Sayısı: 635) [Dağıtma tarihi: 4 . 3 . 1964]

× 22. — 21 . 6 . 1961 tarihli ve 309 sayılı Kanunda bâzı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/633) (S. Sayısı : 636) [Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1964]

× 23. — Gider Vergileri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler ilâve edilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/628) (S. Sayısı: 638) [Dağıtma tarihi: 4 . 3 . 1964]

24. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/292; C. Senatosu 1/251) (M. Meclisi S. Sayısı: 325 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 181) [Dağıtma tarihi: 10 . 2 . 1964]

25. — Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/4) (S. Sayısı : 634) [Dağıtma tarihi : 9 . 3 . 1964]

26. — 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/280) (S. Sayısı : 461) [Dağıtma tarihi : 5 . 10 . 1963]

27. — Sanayi Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki 6973 sayılı Kanunun bâzı maddelerinde ve bu Bakanlığa ait kadrolarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/432; C. Senatosu 1/255) (M. Meclisi S. Sayısı : 247 ye 2 nci ek, C. Senatosu S. Sayısı : 231) [Dağıtma tarihi : 28 . 3 . 1964]

28. — Talât Aydemir, Osman Deniz, Fethi Gürcan ve Erol Dinçer'in ölüm cezalarına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu (M. Meclisi 3/740; C. Senatosu 1/382) (M. Meclisi S. Sayısı : 560 a 1 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 422) [Dağıtma tarihi : 31 . 3 . 1964]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı : 381) [Dağıtma tarihi : : 5.9.1963]

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı: 391) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

4. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 4 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/268) (S. Sayısı : 394) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

5. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları

raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

6. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/325) (S. Sayısı: 396) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

7. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozcalı'nın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

8. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/78) (S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

10. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 1108 sayılı Maaş Kanununun bâzı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı: 441) [Dağıtma tarihi: 19 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bina vergilerinin matrahlarına uygulanacak misiller hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

12. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Miletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bâzı maddeler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı: 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

13. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü madesinin (b) işaretli fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

14. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncı maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

15. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

16. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

17. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Ka-

nunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

18. — Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşı ile Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetlerinde iken lise veya lise muadili meslekî bir okuldan sonra bir yüksek okul veya fakülteden mezun olanlar ile yine memuriyetleri sırasında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkındaki kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmıyacaklarına dair 4007 sayılı Kanun ile bu kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil İnal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümulü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkındaki kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolunan 11 Ocak 1961 tarihli Zirai Maddeler Andlaşması ve ekleriyle bu Andlaşmada yapılan 29 Mart 1961, 17 Temmuz 1961 tarihli değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Tarım, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 463) [Dağıtma tarihi : 3 . 10 . 1963]

20. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 9 arkadaşının, Ordu mensuplariyle Emniyet Umum Müdürlüğü ve gümrük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (2/189) (S. Sayısı : 464) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

21. — Kayseri Milletvekili Abdülhalim Aras ve 3 arkadaşının, Evlenen veya tekaüde tabi bir vazifeye giren yetim kızların yetim aylıklarının diğer yetimlere taksimi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/381) (S. Sayısı : 465) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

22. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 8 arkadaşının, Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında vazifeli subay, astsubay, mecburi uzatmalı ve sivil memurlara, ücretli personele fazla meseileri karşılığında fazla mesai ücreti verilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/137) (S. Sayısı : 466) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

23. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/293) (S. Sayısı : 467) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

24. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Röntgen Radyum ve diğer nükleer enerji cihaz ve maddeleri ile bunların tıpda kullanılması ve kullananlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/127) (S. Sayısı : 468) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

25. — Çanakkale Milletvekili Süreyya Endik'in, Sıtma Savaş Sağlık koruyucuları hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/130) (S. Sayısı : 469) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

26. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve Malatya Milletvekili Avni Akşit'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/421) (S. Sayısı : 470) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

27. — Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/423) (S. Sayısı : 471) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

28. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve 10 arkadaşının, ikinci defa yüksek tahsil yapan subay ve memurlara kıdem verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri, Ma-

liye ve Plân komisyonları raporları (2/80) (S. Sayısı : 472) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

29. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ömer Ergün ve 26 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki 5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 6153 sayılı Kanuna bir fıkra ve geçici bir madde eklemesine dair kanun teklifi ve Ulaştırma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/401) (S. Sayısı : 473) [Dağıtma tarihi : 5 . 10 . 1963]

30. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın, Tapu sicil binaları inşası için alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tapu sicil binaları yapılması maksadiyle alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve Geçici ve Plân komisyonları raporları (2/153, 2/233) (S. Sayısı : 201 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 8.10.1963]

31. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu ve 5 arkadaşının, 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun 8.3.1961 tarih ve 344 sayılı Kanunla muaddel 20 nci maddesinin (c) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/396) (S. Sayısı : 492) [Dağıtma tarihi : 9 . 10 . 1963]

32. — Bolu Milletvekili Kemal Demir ve 18 arkadaşını, 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa ek kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/214) (S. Sayısı : 502) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

33. — Çorum Milletvekili Faruk Küreli ve dört arkadaşının, Orman Umum Müdürlüğü emrinde çalışmakta olan maaşlı memurları hakkında intıbak kanunu teklifi ve Tarım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/165) (S. Sayısı : 503) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

34. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam ve 68 arkadaşının, Tıp personelinin mukavele ile çalıştırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/54) (S. Sayısı : 512) [Dağıtma tarihi : 21 . 10 . 1963]

35. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Subay, askerî memur ve astsubaylara birer lojman ile tapulu birer dönüm arazi verilmesi için kanun teklifi ve Bayındırlık, Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/406) (S. Sayısı : 517) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

36. — Balıkesir Milletvekili Ahmet İhsan Kırımlı ve 13 arkadaşının, Bayındırlık Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair olan 3611 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (2/363) (S. Sayısı : 518) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

37. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ile Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesinin (j) bendine bir hüküm eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/461) (S. Sayısı : 519) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

38. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun, 5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/107) (S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi 1 . 11 . 1963]

39. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Gümrük memurlarından bâzılarına verilecek yem bedeli ve yemeklik hakkındaki 1615 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/132) (S. Sayısı : 523) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

40. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ ile Cumhuriyet Senatosu Kırklareli Üyesi A. Naci Arı'nın, 7 Nisan 1340 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 16 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/551) (S. Sayısı : 511) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

41. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolunan zirai maddeler Andlaşmasında yeniden yapılan değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu tezkeresi (1/421) (S. Sayısı : 506) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

42. — Kars Milletvekili Hasan Erdoğan ile Tunceli Milletvekili Fethi Ülkü'nün, Memurin Kanununun bâzı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı Kanunun 3 ncü maddesini tadil eden 2919 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/469) (S. Sayısı: 540) [Dağıtma tarihi: 26 . 12 . 1963]

43. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve

6138 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi ile 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/511) (S. Sayısı: 572) [Dağıtma tarihi: 29 . 1 . 1964]

×44. — Genel bütçeye dâhil dairelerin 1960 bütçe yılı kesinhesaplarına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayışştay Başkanlığı tezkeresi ile 1960 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/665, 1/114) (S. Sayısı : 578) [Dağıtma tarihi : 18 . 2 . 1964]

45. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 20 . 6 . 1963 tarih ve 372 numaralı kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 234 ve 285 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu hususiaki raporu (M. Meclisi (5/75; C. Senatosu 4/59) (M. Meclisi S. Sayısı : 605, C. Senatosu S. Sayısı : 372) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1964]

46. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23 . 5 . 1963 tarihli 371 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 235 ve 286 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu hususiaki raporu (M. Meclisi 5/76, C. Senatosu 4/60) (M. Meclisi S. Sayısı : 606) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

47. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23 . 5 . 1963 tarih ve 374 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 230 ve 281 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu hususiaki raporu (M. Meclisi 5/77, C. Senatosu 4/61) (M. Meclisi S. Sayısı : 607) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

48. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 6 . 6 . 1963 tarih ve 391 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 232 ve 283 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu hususiaki raporu (M. Meclisi 5/78, C. Senatosu 4/62) (M. Meclisi S. Sayısı : 608) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

49. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 13 . 6 . 1963 tarih ve 397 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 231 ve 282 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu hususiaki raporu (M. Meclisi 5/79, C. Senatosu 4/63)) (M. Meclisi S. Sayısı : 609) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

50. — İzmir Milletvekili Nihat Kürşat'ın, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 104 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Kamisyonu raporu (2/344) (S. Sayısı : 570) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

51. — Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz ve 4 arkadaşının, 3005 sayılı Meşhut suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 nci maddesine bir bend ilâvesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/458) (S. Sayısı : 568) [Dağıtma tarihi : 31 . 1 . 1964]

52. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ile Çorum Milletvekili Muzaffer Dündar'ın, sporla ilgili mevzularda işlenen suçlardan ceza görenlerin affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/434) (S. Sayısı : 618) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

53. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 3 arkadaşının, Millet Meclisi İçtüzüğü hakkında Anayasa Komisyonunun benimseme raporu (2/379) (S. Sayısı: 346 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 29 . 2 . 1964]

× 54. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/567, 1/130) (S. Sayısı: 625) [Dağıtma tarihi: 29 . 2 . 1964]

× 55. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkan-

lığı tezkeresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/650, 1/133) (S. Sayısı: 626) [Dağıtma tarihi : 2 . 3 . 1964]

× 56. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/529, 1/134) (S. Sayısı: 627) [Dağıtma tarihi: 3 . 3 . 1964]

× 57. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/743, 1/414) (S. Sayısı: 628) [Dağıtma tarihi: 2 . 3 . 1964]

× 58. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/746, 1/465) (S. Sayısı: 629) [Dağıtma tarihi: 2 . 3 . 1964]

× 59. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1960 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/566, 1/120) (S. Sayısı: 630) [Dağıtma tarihi: 3 . 3 . 1964]

60. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhasebesinin 1963 yılı Eylül, Ekim ve Kasım ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/81) (S. Sayısı : 639) [Dağıtma tarihi : 11 . 3 . 1964]

61. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, öğretmenlerin 788, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarla aldıkları disiplin cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/621) (S. Sayısı: 641) [Dağıtma tarihi : 12 . 3 . 1964]

62. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1962 yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesapları İnceleme Komisyonu raporları (5/70) (S. Sayısı : 643) [Dağıtma tarihi: 16 . 3 . 1964]

63. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 20 . 11 . 1963 tarihli haftalık karar cetvelindeki 962 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/82, C. Senatosu 4/65) (M. Meclisi S. Sayısı: 645, C. Senatosu S. Sayısı : 399) [Dağıtma tarihi : 24 . 3 . 1964]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı: 296) [Dağıtma tarihi: 2 . 7 . 1963]

× 2. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı: 305) [Dağıtma tarihi: 6 . 7 . 1963]

× 3. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı: 353) [Dağıtma tarihi: 15 . 7 . 1963]

× 4. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu'nun Su ürünleri kanunu teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnce ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve himayesine mahsus kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı: 370) [Dağıtma tarihi: 20 . 8 . 1963]

× 5. — Millî İstihbarat Teşkilâtı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/451) (S. Sayısı: 456) [Dağıtma tarihi: 26 . 9 . 1963]

× 6. — Çanakkale Milletvekili Şefik İnan'ın, Otelcilik, Motelcilik Türk Anonim Şirketi kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/576) (S. Sayısı: 507) [Dağıtma tarihi: 18 . 10 . 1963]

7. — Genel nüfus yazımı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/507) (S. Sayısı: 513) [Dağıtma tarihi: 23.10.1963]

× 8. — Türkiye Elektrik Kurumu kanunu tasarısı ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in Türkiye Elektrik Kurumu kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/461, 2/425) (S. Sayısı: 516) [Dağıtma tarihi: 24.10.1963]

× 9. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/304) (S. Sayısı: 222) [Dağıtma tarihi: 30.5.1963]

10. — İstanbul Milletvekili Zeki Zeren'in, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa ve Adalet komisyonları mütalâaları ile Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/497) (S. Sayısı: 276) [Dağıtma tarihi: 26.6.1963]

11. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve dört arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/323) (S. Sayısı: 252) [Dağıtma tarihi: 12.6.1963]

12. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Talât Oğuz ve Ağrı Milletvekili Kerem Özcan'ın, Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295, 2/169) (S. Sayısı: 23 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

13. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Hâkimler Kanununun Anayasaya aykırı hükümler taşıyan 122 ve 123 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/439) (S. Sayısı: 299) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

14. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun 4.4.1929 tarih ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 4.6.1936 tarih ve 3006 sayılı Kanunla değişen 305 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/416) (S. Sayısı: 301) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

× 15. — Kat mülkiyeti kanunu tasarısı ile Kırşehir Milletvekili Ahmet Bilgin ve 8 arkadaşının ve Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz'ın, kat mülkiyeti kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/516, 2/288, 2/325) (S. Sayısı: 524) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

16. — 5680 sayılı Basın Kanununun 29.11.1960 tarih ve 143 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/527) (S. Sayısı: 525) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

17. — İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 ncı maddesinin (a) bendinin son paragrafının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı: 264) [Dağıtma tarihi: 18.6.1963]

× 18. — La Haye'de 14 Mayıs 1954 tarihinde imzalanan «Silâhlı bir çatışma halinde kültür mallarının korunmasına dair Sözleşme» ile bu sözleşmenin tatbikatına ait tüzük, protokol ve kararlara katılmamızın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı: 289) [Dağıtma tarihi: 3.7.1963]

19. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı: 123) [Dağıtma tarihi: 1.4.1963]

20. — 2000 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı: 240) [Dağıtma tarihi: 8.6.1963]

× 21. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Giyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın,

Tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayısı : 259) [Dağıtma tarihi: 15 . 6 . 1963]

22. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/311) (S. Sayısı: 273) [Dağıtma tarihi : 25 . 6 . 1963]

23. — Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, Meslekî ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları 1/262) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

24. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fıkrasının kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/268, 2/10) (S. Sayısı : 292) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

25. — Baraj inşaatı dolayısiyle sular altında kalacak kasaba, köy ve arazi hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İçişleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

26. — Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vasfi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Danıştaya başvurulacağına dair kanun teklifi ve İçişleri ve Maliye komisyonları raporları (2/33) (S. Sayısı: 294) [Dağıtma tarihi: 2 . 7 . 1963]

× 27. — 7026 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (1/370) (S. Sayısı: 298) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

× 28. — Tunus'un Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/96) (S. Sayısı: 332) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 29. — Arjantin'in Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/97) (S. Sayısı: 333) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 30. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Âkıd Tarafları ile Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki münasebetlerle ilgili beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/98) (S. Sayısı: 334) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 31. — Teşhis ve tedavi maksadiyle sağlık kurumlarına ariyeten ve meccanen tahsis edilecek tıbbi - cerrahi ve lâboratuvar malzemesinin Gümrük Resminden muafen muvakkat ithaline dair Andlaşmanın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/279) (S. Sayısı : 335) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 32. — «Barış Gönüllüleri» adlı Amerikan Teşekkülünden faydalanma hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında yapılan Andlaşmaya ait teati olunan mektupların onaylanmasının uygun buluduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/428) (S. Sayısı: 336) [Dağıtma tarihi: 9 . 7 . 1963]

× 33. — Ambalâjların muvakkat ithaline mütaallik Gümrük Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 337) [Dağıtma tarihi : 10 . 7 . 1963]

34. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 343) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1968]

35. — Sıtmanın imhası hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair ka-

nun tasarısı ve İçişleri, Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/419) (S. Sayısı : 344) [Dağıtma tarihi: 11 . 7 . 1963]

36. — 4933 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453) (S. Sayısı: 345) [Dağıtma tarihi: 11 . 7 . 1963]

37. — Kocaeli iline bağlı Kaynarca ilçesinin Sakarya iline bağlanması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/457) (S. Sayısı: 365) [Dağıtma tarihi : 16 . 8 . 1963]

38. — Türk Farmakopesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/271) (S. Sayısı : 366) [Dağıtma tarihi: 16 . 8 . 1963]

× 39. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ertik okulları mütedavil sermayesi hakkındaki 3423 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı: 374) [Dağıtma tarihi : 2 . 9 . 1963]

× 40. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ile Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 3 . 4 . 1926 gün ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair olan Kanunun 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/310) (S. Sayısı : 376) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

41. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 2 arkadaşının, 3704 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve üçüncü maddesine ek bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/185) (S. Sayısı: 373) [Dağıtma tarihi: 4 . 9 . 1963]

42. — 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 2 sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/492) (S. Sayısı: 380) [Dağıtma tarihi: 5 . 9 . 1963]

43. — Nakdî Tazminat Kanununun 6335 sayılı Kanunla değişik 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı: 382) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

44. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve iki arkadaşının, 6188 sayılı Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve İmar ve İskân, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Anayasa Komisyonu mütalâaları (2/177) (S. Sayısı: 384) [Dağıtma tarihi: 9 . 9 . 1963]

45. — Zonguldak Milletvekili Kenan Esengin'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/477) (S. Sayısı: 385) [Dağıtma tarihi: 9 . 9 . 1963]

46. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı: 388) [Dağıtma tarihi: 13 . 9 . 1963]

47. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 7350 sayılı Kanunla muaddel 100 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine ait kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mustafa Özer'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 ncu maddesine bir fıkra ve geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/120, 2/206) (S. Sayısı: 400) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

48. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 5 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/266) (S. Sayısı: 399) [Dağıtma tarihi: 17 . 9 . 1963]

49. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (2/423, 2/424) (S. Sayısı : 442) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

50. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ve 21 arkadaşının, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir milletvekilleri İbrahim Cemalcı-

lar ve Şevket Asbuzoğlu'nun, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/307, 2/322) (S. Sayısı: 444) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

51. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler ve 14 arkadaşının, 3656 sayılı Kanunun 7 ve 3659 sayılı Kanunun 8 nci maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/330) (S. Sayısı: 460) [Dağıtma tarihi: 1.10.1963]

52. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Nüvit Yetkin'in, 5434 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/499) (S. Sayısı: 474) [Dağıtma tarihi: 4.10.1963]

53. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 2 arkadaşının, Taşıt Kanununa ek cetvellere bâzı binek otomobillerinin ilâve edilmesi hakkında kanun teklifi ile Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 5.1.1961 tarih ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli cetvellerde bu kanunun 7 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/225, 2/432) (S. Sayısı: 475) [Dağıtma tarihi: 5.10.1963]

54. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur ve Kayseri Milletvekili Mehmet Göker'in, 4936 sayılı Kanunun bâzı maddelerini tadil eden 115 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/231) (S. Sayısı: 490) [Dağıtma tarihi: 7.10.1963]

55. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilâtında çalışan tabip, diş tabibi ve eczacılardan coğrafi, iktisadi ve içtimai sebeplerle hususi vaziyette olduğu Bakanlar Kurulunca kabul olunan mahallerde sürekli görev ile bulunanlarla, hıfzıssıhha enstitülerinde çalışmakta olan kimya mühendisleri, mikrobiyoloji ve biyokimya mütehassıslarına ödenek verilmesine dair kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın hekimlere aylık hizmet karşılığı ödenek verilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/531, 2/89) (S. Sayısı · 489) [Dağıtma tarihi : 8.10.1963]

56. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı sağlık kurumlariyle esenleştirme (Rehabilitasyon) tesislerine verilecek döner sermaye hakkındaki 209 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesi ve bu kanunun 11 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Devlet hastanelerinde çalışan doktorlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/481, 2/278) (S. Sayısı: 491) [Dağıtma tarihi: 9.10.1963]

57. — Artvin Milletvekili Sabit Osman Avcı'nın 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa geçici madde eklenmesine ve aynı kanuna ek 3904 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/241) (S. Sayısı: 501) [Dağıtma tarihi: 15.10.1963]

58. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadroların değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/475) (S. Sayısı: 520) [Dağıtma tarihi: 24.10.1963]

× 59. — Takip ve tahsiline mahal ve imkân görülemiyen bir kısım Hazine alacaklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu ile Anayasa Komisyonunun mütalâası (1/433) (S. Sayısı: 266 ve 266 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

60. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 34 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/463) (S. Sayısı: 268) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

61. — Islahı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bâzı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/435) (S. Sayısı: 269) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

62. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk ile Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Selâhattin Özgür'ün, 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/315) (S. Sayısı: 350) [Dağıtma tarihi: 12.7.1963]

63. — Askerî memnu mıntakalar Kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/473) (S. Sayısı : 364) [Dağıtma tarihi: 19 . 7 . 1963]

× 64. — 16 Ağustos 1960 tarihinde Lefkoşada, Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Kıbrıs Cumhuriyetinin teessüsüne mütaallik Anlaşma ile A, B, C, D, E, F, eklerinin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı arasında imzalanan Garanti Andlaşması ve bu Andlaşmanın II nci maddesinde atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının temel maddelerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan, İttifak Andlaşması ile I ve II sayılı ek protokollerin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan İttifak Andlaşmasının uygulanması için imza edilen Andlaşmanın, en ziyade müsaadeye mazhar millet şartı hakkında, Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Dışişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/24) (S. Sayısı : 387) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

65. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Beden Terbiyesi Kanununun 4 ncü ve 13 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

66. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu. (1/458) (S. Sayısı : 265) [Dağıtma tarihi :19 . 6 . 1963]

67. — Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 15 arkadaşının, 1389 sayılı Kanunun belediyeler hukuk işlerinde çalışanlara tatbiki hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/507) (S. Sayısı : 341) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

68. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, düğünlerde men'i israfata dair 55 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (2/387) (S. Sayısı: 349) [Dağıtma tarihi: 12 . 7 . 1963]

69. — C. Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozcalı'nın, Bursa merkez ilçesindeki gedik ve zeminlerin tasfiyesine dair 141 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/504) (S. Sayısı: 509) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

70. — Gümrük memurlarından vazifei memuresini suiistimal edenlerle vazife veya mesleklerinde kendilerinden istifade edilmiyenler hakkında yapılacak muameleye dair 1920 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/417) (S. Sayısı : 510) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

× 71. — 18 Nisan 1951 tarihinde Paris'te akdolunan (Avrupa ve Akdeniz Nebat Koruma Teşkilâtı kurulmasına mütaallik Sözleşme) ile üç ekine katılmamız için Hükümete yetki verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/184) (S. Sayısı : 530) [Dağıtma tarihi: 18 . 12 . 1963]

× 72. — Milletlerarası Kavakçılık Komisyonunun Gıda ve Tarım Teşkilâtı (F. A. O.) bünyesi içine alınmasına dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin katılmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/418) (S. Sayısı : 531) [Dağıtma tarihi : 18 . 12 . 1963]

× 73. — Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/321) (S. Sayısı : 532) [Dağıtma tarihi : 18 . 12 . 1963]

74. — 5680 sayılı Basın Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki Kanunun kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet ve Turizm ve Tanıtma komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı: 533) [Dağıtma tarihi: 3 . 12 . 1963]

× 75. — Türk - Yunan Trakya hududunun mühim kısmını tâyin eden Meriç nehri mecrasının ıslahı dolayısiyle 19 Ocak 1963 tarihinde imzalanan Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 505) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

× 76. — Konut kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/493) (S. Sayısı: 534) [Dağıtma tarihi : 24 . 12 . 1963]

× 77. — Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bâzı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Ticaret, Maliye ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 536)

78. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/538) (S. Sayısı : 538) [Dağıtma tarihi: 25 . 12 . 1963]

× 79. — Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma komisyonları raporları (1/264) (S. Sayısı : 541) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1963]

80. — Kayseri Milletvekili Hüsamettin Gümüşpala ve 24 arkadaşının, Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair Kanunun bâzı maddelerini değiştiren 4620 numaralı Kanuna ek kanun teklifi ve Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları (2/564) (S. Sayısı : 542) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

81. — Menkul kıymetler ve Kambiyo Borsaları kanunu tasarısı ve Maliye ve Ticaret komisyonları raporları (1/320) (S. Sayısı : 271) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

82. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1963]

83. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, silâh taşıyan ve bulunduranların affına dair olan 28 . 6 . 1960 tarih ve 5 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/431) (S. Sayısı : 566) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

84. — C. Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/525) (S. Sayısı : 567) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

85. — Ödemişli, Ahmetoğlu Ali Orhan İlkkurşun'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/573) (S. Sayısı : 577) [Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1964]

86. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 18 . 6 . 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 21 . 12 . 1949 tarih ve 5464 sayılı Kanunla değişen 8 ve 427 nci maddeleriyle 438 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/417) (S. Sayısı : 300 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

87. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, 4 Teşrinievvel 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 288 ve 290 ncu maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/510) (S. Sayısı : 585) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

88. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in Sendikalar Kanununun 20 nci maddesinin 4/a bendinin 22 nci maddesinin 1 nci bendinin, 25 nci maddesinin 1 nci bendinin, 27 nci maddesinin 1 nci ve 3 ncü fıkralarının, 31 nci maddesinin 10 ncu bendinin ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma Komisyonu raporu (2/629) (S. Sayısı : 586) [Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1964]

89. — Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 226 ncı maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine mütaallik kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/128) (S. Sayısı : 584) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

90. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılması, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici

maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet ve Çalışma komisyonları raporları (2/628) (S. Sayısı : 587) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

91. — 1076 sayılı İhtiyat subayları ve ihtiyat askerî memurları Kanununun 2754 sayılı Kanunla muaddel 25 nci maddesinin tadiline dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/535) (S. Sayısı : 588) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

92. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Tekinel'in, Suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 218 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 1 nci bendinin tadili hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/574, 2/645, 2/560) (S. Sayısı : 589) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

93. — Sivil Savunma Kanununa iki ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve İçişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 614) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1964]

94. — Nöbetçi memurlu ğu kurulmasını ve ola ğanüstü hal tatbikatlarında mesainin 24 saat devamını sağlıyan kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/648) (S. Sayısı : 615) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

95. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, Türkiye'ye gerek hariçten ithal suretiyle giren ve gerekse memlekette imal edilen eşya ve malzeme içerisine Türkçe prospektüs konulmasına dair kanun teklifi ile Bursa Milletvekili Ziya Uğur'un, ithal edilip satışa arz edilecek mallara ait katalog ve izahnamelerin Türkçeleştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Komisyonları raporları (2/579, 2/580) (S. Sayısı : 622) [Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1964]

96. — Kaş ilçesinin, İslâmlar köyü hane 11, cilt 5 ve sayfa 82 nüfusunda kayıtlı İsaoğlu Rukiye'den doğma 1939 doğumlu Bekir Zeybek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/827) (S. Sayısı: 623) [Dağıtma tarihi: 29 . 2 . 1964]

97. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, 7334 sayılı İktisat ve Ticari İlimler Akademileri Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/641) (S. Sayısı : 640) [Dağıtma tarihi : 12 . 3 . 1964]

98. — C. Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı'ın, 7033 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1/A) sayılı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/615) (S. Sayısı : 644) [Dağıtma tarihi : 19 . 3 . 1964]

× 99. — Bâzı iki taraflı ticaret anlaşmalarında veya bu anlaşmalara ekli listelerde yer alan ahdî tarifelerin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/174) (S. Sayısı : 646) [Dağıtma tarihi : 27 . 3 . 1964]

× 100. — Cenevre'de imza edilmiş olan «Milletlerarası Telekomünikasyon Andlaşması» ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Ulaştırma ve Turizm ve Tanıtma komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 647) [Dağıtma tarihi : 31 . 3 . 1964]

Dönem : 1
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 617

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/2216/172

16 . 1 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 1 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuşmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

1. Vergi Usul hükümlerinin, vergi kanunlarının tesis ettiği mükellefiyetlerin, idare ve mükellefler yönünden en uygun şekilde yerine getirilmesini sağlıyacak surette düzenlenmiş olması, vergilerin tarh ve tahsilinde gerekli süratin sağlanması, vergi güvenliğinin temin edilmesi ve nihayet vergi kanunlarının maksadı dışında vergilemelere yol açmaması lâzımgelir.

Belirtilen bu hususların temini düşüncesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunumuzda, aşağıda belirtilen diğer özel gerekçelere de dayanılarak, gerekli değişiklikler yapılmıştır.

II - Yapılan değişikliklere ait açıklamalar.

1. Vergide âlenilik :

Vergi güvenliğinin sağlanması için bu tasarı ile getirilen tedbirlerden biri de muayyen şartlar altında ve belirli konulara munhasır olmak üzere mükelleflerin vergi işlerinde açıklık teminidir.

Vergi işlerinde muayyen ölçüde âleniyet temini, vergi ziyaını önleyici bir fonksiyon icra ettiği gibi, vergi ödemede eşitlik sağlamaya da hizmet ettiğinden, demokratik düşüncelere de aykırı bulunmamaktadır.

Nitekim son yıllarda bâzı Avrupa ve Asya memleketlerinde vergi ziyaının önlenmesi maksadiyle bu yola gidildiği müşahade edilmektedir.

Bugün Norveç, İsveç, Finlândiya ve Japonya,da mükelleflerin vergi işlerinde belirli ölçülerde alenilik prensibi cari olduğu gibi, ekonomik ve malî yönden memleketimize benzerlik arz eden komşumuz Yunanistan'da da, 1957 yılında kabul edilen bir kanunla alenilik usulü yürürlüğe konulmuştur.

Bu bakımdan memleketimizde de vergi işlerinde muayyen ölçüler dâhilinde alenilik tesisi faydalı görülmektedir.

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunumuzun 5 nci maddesi ile, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin; şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine, veya mesleklerine mütaallik olmak üzere, mutlak bir vergi mahremiyeti ihdas olunmuştur.

Tasarı ile getirilen alenilik prensibi, bu mutlak mahremiyet esasına, sadece kamu yararı düşüncesine dayanan bir istisna teşkil etmektedir.

Filhakika mevzuatımıza alınmak istenen hüküm, vergi işlerinde sağlanacak açıklığın, hiçbir zaman mükellefler aleyhine kötüye kullanılmasına imkân vermiyecek mahiyettedir.

Nitekim tasarı ile kabul edilen şekle göre açıklanabilecek olan husus, yalnız Kurumlar Vergisi mükelefleri ile Gelir Vergisi mükelleflerinden yıllık beyanname verenlere ve bunların munhasıran adları unvanları ve vergi miktarlarına mütaalliktir.

Bu suretle mükeleflerin işlerinin mahiyetlerine, şahıslarına, aile durumlarına, servetlerine ilişkin olup Vergi Dairelerinin malûmatı dâhilinde bulunan hususlar yine açıklanmıyacak, mutlak surette mahrem tutulacaktır.

Tasarının hazırlanmasında hâkim olan düşünce, sadece vergi güvenliği olduğu için, yukarda emsal gösterilen memleketlerin bir kısmında görüldüğü üzere her yıl muayen bir meblâğ üzerinde kazanç beyan eden mükelleflerin açıklanması cihetine de gidilmemiş, zira vergi durumlarının ilânını arzu etmiyen mükelleflerin tesbit edilen kazanç haddinin altında kalmak için gayret sarf edecekleri ve bu suretle müesseseden beklenen neticenin elde edilemiyeceği mütalâa edilmiştir.

Tasarı ile kabul edilen şekle göre, açıklanacak olan husus mükeleflerin beyanlarına göre tarhedilen vergi miktarıdır. Vergi Usul Kanunu mucibince ikmalen veya re'sen salınan vergilerin ilânında bir fayda umulmamaktadır.

Açıklanan mükelleflerin isim ve unvanlarının ve vergilerinin dairenin münasip yerlerine asılacak cetveller vasıtası ile yapılması öngörülmektedir.

Ancak vergi dairelerinin, mükellef adedini nazara alıp cetvellerde gelir nev'ine veya gelir kademelerine göre tasnif yapması mümkün bulunmaktadır.

Beyanname vermiyenler ile beyannamelerinde zarar gösterenlerin, aleniyet dışında kalmaları da tasarıdaki ikinci fıkra ile önlenmiş olmaktadır.

Filhakika bu mükelleflerin mezkûr durumları cetvellerde meselâ (beyanname vermemiştir.) veya (zarar beyan etmiştir.) şeklinde ayrıca belirtilecektir.

Bu suretle mevzuatımıza alınacak olan aleniyet müessesesinin, vergi ziyaının önlenmesine ve vergi ödemede eşitliğin sağlanmasına hizmet edeceğine inanılmaktadır.

2. Ortalama kâr hadlerinin tesbiti :

Gelir Vergisi Kanununun ortalama kâr hadleri müessesesine ait 43 ncü maddesinde yapılmış olan değişikliğe müvazi olarak Vergi Usul Kanununun 43 ncü maddesi de değiştirilmiş bulunmaktadır.

Bu değişikliğin esas maksadı, ortalama kâr nisbetlerinin daha ince bir dikkatle incelenerek ve Türkiye ölçüsünde ahenkleştirilmesini, hata ve noksanlardan âri bir hale getirilmesini sağlamak maksadı ile merkezde yüksek seviyede bir komisyonun kurulmasıdır.

Hiç şüpesiz bu komisyon çalışmalarında, idarenin teknik elemanlarından geniş ölçüde faydalacak, mahallerinde düzenlenen kâr hadleri cetvelleri üzerinde yaptıracağı çeşitli iş kollarına ait etüt ve monoğrafilere müsteniden tasarrufta bulunacak ve bunları daha ciddî ve disiplinli bir hale getirerek kesinleştirecektir.

Maddeye eklenen bir hüküm ile bu cetvellerin mükelleflerin ıttılaına ulaşmasını ve kıyaslama ölçüleri hakkında bir fikir edinmelerini sağlamak maksadı ile nihai olarak tesbit edilen kâr nisbetlerinin ilânı kabul edilmiştir.

3. — Menkul kıymetlerde değer artışlarının vergilendirilmesi.

Gelir ve Kurumlar Vergisi sistemimizde, işletmelerin faaliyetine ilişkin değer fazlaları, ticari kazancın fiskal anlamı öz sermaye mukayesesi prensibine dayandığı cihetle, vergiye tabi tutulmuştur.

Ancak, amortosmana tabi aktif malların satışından veya sigortalı mallarda sigorta tanzminatından doğan farklar, bu malların yenilerinin alınması yolunda sarf edilirse vergileme yoluna gidilmemektedir. Keza, kurumlarda belli şartlara göre devir sayılan füzyonlarda da değer fazlaları vergi dışında bırakılmaktadır.

Sözü edilen değer artışlarının, genel olarak realize edildikleri zaman vergilendirilmeleri yoluna gidilmektedir. Bu halin başlıca istisnasını, borsada kote olan hisse senetleri ve tahvillerin değerlerindeki artışların vergilendirilmesi teşkil etmektedir.

Filhakika, bu kabîl menkul kıymetler Vergi Usul Kanununun 279 ncu maddesindeki borsa değerleri ile değerlendirilmeleri mecburiyetinden dolayı, husule gelen değer farkları (müspet veya menfi farklar) vergilemede nazara alınmakta, menkul kıymetin değerinde, sene başındaki değere nisbetle bir artış varsa kâra, azalış mevcutsa zarar hesaplarına intikal ettirilmektedir.

Halbuki gerek tecride, gerek çeşitli memleketlerin tatbikatında, değer fazlalarının ancak gerçekleştikleri zaman vergilendirilmeleri prensibine aykırı düşen ve ekonomik ve malî birtakım mahsurları da bünyesinde taşıyan bu halin, izalesi zaruri ve faydalı görülmüştür.

Bu maksatla Vergi Usul Kanunumuzun menkul kıymetlerin değerlenmesi ile ilgili 279 uncu maddesi hükmü maksada uygun hale getirilmiş, sözü edilen kıymetlerin alış bedelleri ile değerlenmesi kabul edilmiştir.

Yabancı paraların ve servetlerin değerlenmesi ile ilgili 280 ve 294 üncü maddelerde de değiştirilmesi uygun görülen 279 uncu maddeye atıflar bulunduğundan bu maddelerde de maksada uygun değişiklikler yapılmıştır.

Bu suretle yapılmış değişikliğin, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki değerlenmelere müspet veya menfî tesir icra etmemesi için tasarıya gerekli geçici bir madde eklenmiş bulunmaktadır.

4. — Re'sen takdir esası :

Vergi beyannamelerinin kanunda belirtilen süreler içinde verilmemesi re'sen vergi tarhını gerektiren sebepler arasında yer almaktadır.

Bu gibi hallerde, mükellefin beyanına rağmen, Takdir Komisyonunun kararına değin vergi tarhiyatı yapılmamaktadır.

Bunun gibi, bir vergi incelenmesinde, maddi delillere dayanılarak bir matrah farkı tesbit edilmekle beraber, hâdisede ayrıca re'sen takdiri gerektiren bir durumun da mevcut olması halinde, aynı şekilde, maddi delillere müstenit tesbit edilmiş olan matrah farkları üzerinden yapılması gerekli ikmal tarhiyatı, takdir komisyonu karar verinceye kadar bekletilmektedir.

Bu hal, vergilerin vaktinde tarh ve tahsilini geniş ölçüde engellemektedir.

Bu sebeple, bu kabîl hallerde mükelleflerin beyanı üzerine veya maddi delillere dayanılarak tesbit edilen matrah farkları üzerinden gerekli tarhiyatın yapılması, re'sen takdir neticelerine göre ayrıca matrah farkı tesbit edilirse bunun üzerinden re'sen vergi tarhı cihetine gidilmesi uygun görülmüştür.

5. Veraset ve İntikal Vergisinde özel usulsüzlük cezası :

Veraset ve İntikal Vergisi beyannamelerinin geç verilmesi veya hiç verilmemesi hallerinde özel usulsüzlük cezasını tâyin eden Vergi Usul Kanununun 354 ncü maddesinde, asgari ceza miktarı gösterilmek suretiyle ziyaa uğrayan verginin % 2 veya % 5 i nisbetinde usulsüzlük cezası kesilmektedir.

Cezanın asgari miktarı tâyin edilip, âzami sınırının tesbit edilmemiş bulunması, birçok hallerde mükelleflerin ağır şekilde cezaya muhatap tutulmasını intacetmektedir.

Filhakika, kendisine intikal eden servete göre 500 000 lira vergi ödemesi gereken bir mükellef adına mer'i hükümlere göre 25 000 lira usulsüzlük cezası kesilmesi gerekecektir.

Bu durumda kesilen cezanın işlenen suç ile mütenasibolmadığı aşikârdır.

Bu hallerde usulsüzlük cezasının mâkul seviyede tutulması için, kesilecek cezanın âzami sınırı tâyin edilmek suretiyle ceza miktarı tâyini uygun görülmüş ve bu maksatla Vergi Usul Kanununun 354 ncü maddesi değiştirilmiş bulunmaktadır

6. Gelir Vergisi Kanununda değişiklikler yapan tasarı ile ortalama kâr hadleri ve gider esasları işler hale konulmuştur.

Bu hükümlere dayanılarak yapılacak tarhiyatında diğer ikmalen ve re'sen vergi tarhlarında olduğu gibi uzlaşma konusu yapılabilmesi için uzlaşmaya mütaallik Vergi Usul Kanunundaki maddeye gerekli hüküm eklenmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, bu hallerin de uzlaşma konusu yapılması uzlaşma komisyonlarının işlerini büyük ölçüde artıracağı göz önünde tutularak bu işleri yürütmek üzere ayrı komisyonlar teşkiline imkân veren bir hüküm alâkalı maddeye eklenmiş bulunmaktadır.

Bu suretle uzlaşma işlerinin aksamadan yürütülmesi sağlanabilecektir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/625
Karar No. : 5

25 . 2 . 1964

Yüksek Başkanlığa

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısı Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de iştiraki ile görüşüldü.

Komisyonumuz çalışmalarında, evvelce mütalâa ve görüşleri öğrenilmiş olan Devlet Plânlama Teşkilâtının, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin, Ziraat Odaları Birliğinin bu görüş ve mütalâaları da göz önünde tutulmuştur.

Daha çok, evvelce müzakere ve bâzı değişikliklerle kabul edilmiş olan Gelir Vergisi Kanunu tadil tasarısı ile ilgili usul hükümlerinin, idare ve mükellefler yönünden en uygun şekilde yerine getirilmesini, vergilerin tarh ve tahsilinde gerekli süratin sağlanmasını, vergi güvenliğinin teminini ve nihayet vergi kanunlarının maksatları dışında vergilemelere yol açmamasını hedef tutan değişiklikler, bu maksatları daha belirli ve tesirli şekilde gerçekleştirecek bâzı ilâveler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca değiştirilen maddelerin gerekçesi :

Tasarı maddesi 1. — Vergi güvenliğini sağlamak düşüncesiyle bir kısım Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin vergilerinin ilânını öngören bu maddenin müessiriyetini artırmak ve beyanlarını gerçeğe uygun şekilde yapan mükelleflerin bu durumlarını, her zaman belirtebilmelerine imkân sağlamak maksadiyle cetvellerin vergi dairelerince yapılan ilânı yanında Resmî Gazetede veya kitap halinde yayınlanması da uygun görülmüştür.

Ayrıca, ilân edilecek verginin, yıllık beyannamede yer alan ve üzerinden tevkif suretiyle vergisi alınmış olan vergileri de kavrıyacak şekilde açıklanması için maddeye gerekli vuzuh verilmiştir.

Madde 3. — Bu madde komisyonumuzca düzenlenmiştir.

Ortalama kâr hadlerini tâyin eden özel komisyonun, ilçelere ait tesbitlerinde bu ilçelerden gelecek mükellef temsilcilerinin görevlendirilmesi ve ayrıca bu üyelerin yalnız tüccara ait takdirlerde Ticaret Odasınca seçilerek esnaf ve sanatkârlarla ilgili takdirlerde bu kimselerin bağlı oldukları meslekî teşekküllerin temsilci seçmesi, ortalama kâr hadlerinin daha gerçeğe uygun tesbitini sağlıyacağı düşüncesiyle Vergi Usul Kanununun 42 nci maddesinde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Madde 4. — Tasarının 3 ncü maddesine tekabül eden bu hükme, ortalama kâr hadlerinin devamlı olarak mükelleflerin bilgisine açık tutulması düşüncesiyle ortalama kâr hadlerine ait cetvellerin ayrıca Resmî Gazetede de yayınlanması hususunda hüküm eklenmiştir.

Ayrıca ortalama kâr hadlerinin tesbitinde görevli Merkez Komisyonunun işleyişinde sürat sağlanması düşüncesiyle üye sayısı azaltılmıştır.

Madde 5. — Bu madde Komisyonumuzca tedvin edilmiştir.

Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 92 nci maddesinde ortalama kâr hadlerini tesbit eden komisyonlar yer almadığı için üyelerine bu hizmetleri karşılığında ücret ödenmemektedir.

Bunun temini için madde hükmü yeniden düzenlenmiştir.

Tasarı maddesi 5, 7 — Tasarının 5 ve 7 nci maddelerinde, tabı sırasında düştüğü anlaşılan (ve) kelimeleri hükümlere ve matlaba eklenmiştir.

Geçici madde 2. — Komisyonumuzca, ortalama kâr hadlerini tesbit eden komisyonların bünyesinde yapılmış olan değişikliklerin, ilk uygulama yılında süratle yerine getirilmesi amaciyle bu geçici madde hükmü Komisyonumuzca tasarıya eklenmiştir.

Madde 13. — Tasarının 1 Marttan sonra kanunlaşması ihtimaline binaen yürürlük maddesi 1 Mart 1964 olarak tadil edilmiştir.

Hükümet tasarısında yer alan diğer maddeler aynen kabul edilmiş, sadece yapılan ilâve hükümler sebebiyle madde numaraları değiştirilmiştir.

Komisyonumuz bu kanun tasarısının, işin mahiyetine ve müstaceliyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini kararlaştırmış bulunmaktadır.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı Çanakkale *Ş. İnan*	Başkanvekili Sakarya *N. Bayar*	Sözcü Konya *R. Özal*
Kâtip Ağrı Muhalifim *N. Güngör*	Amasya *R. Arpacıoğlu*	Adana Söz hakkım mahfuzdur *Y. Aktimur*
Adana Söz hakkım mahfuzdur *A. Savrun*	Amasya *M. K. Karan*	Burdur *N. Yavuzkan*
Bursa 1 nci maddeye muhalifim söz hakkım mahfuzdur *A. Türkel*	Bursa Söz hakkım mahfuz *Z. Uğur*	Erzurum *G. Karaca*
İstanbul *V. Özarar*	İzmir 1 nci maddeye muhalifim ve söz hakkım mahfuz *İ. Gürsan*	Kastamonu Söz hakkım mahfuzdur *İ. H. Yılanlıoğlu*
Konya *K. Ataman*	Konya *A. Kuzucu*	Maraş Muhalifim *A. Hüdayioğlu*
Giresun *A. Cüceoğlu*	Ordu İ. Ağaoğlu İmzada bulunamadı	Rize 1 nci maddeye muhalifim söz hakkım mahfuz olmak üzere *A. H. Güner*
Siirt *H. Özgen*	Sivas *R. Günay*	Van *Ş. Kösereisoğlu*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amaciyle gelir vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, Sermaye Şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tarh olunan gelir ve kurumlar vergileri ile mükelleflerin adları ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerde açıklanır.

Beyanname vermiyenlerle zarar gösterenlerin bu durumları cetvellerde belirtilir.

Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında T. Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 ncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Vergi beyannamelerini kanuni sürenin sonundan itibaren 15 gün geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannamelerinde gösterdikleleri gelir üzerinden gerekli tarhiyat yapılır ve takdir komisyonunca mükellefin beyanından fazla bir matrah takdir olunduğu ahvalde bu fark nazara alınmak suretiyle re'sen vergi tarh olunur.

Yukarıdaki bendlerin hükümlerine göre re'sen vergi tarhını gerektirir bir sebep yanında ikmalen vergi tarhını da lüzumlu kılan bir durum mevcut ise, re'sen takdir sonucu beklenmeksizin gerekli ikmal tarhiyatı yapılır. Re'sen takdir sırasında ikmal tarhiyatına mesnedolan matrah farkı nazara alınmışsa vergi tarhı sırasında evvelce tarh edilmiş olan vergi indirilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amaciyle Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, (mahsuptan evvelki vergisi), sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergisi ile mükelleflerin adları ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerde açıklanmakla beraber ayrıca kitap halinde veya Resmî Gazete ile yayınlanır.

Beyanname vermiyenlerle zarar gösterenlerin bu durumları cetvellerde belirtilir.

Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında T. Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 30 ncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Vergi beyannamelerini kanuni süresini sonundan itibaren 15 gün geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannamelerinde gösterdikleri gelir üzerinden gerekli tarhiyat yapılır ve Takdir Komisyonunca mükellefin beyanından fazla bir matrah takdir olunduğu ahvalde bu fark nazara alınmak suretiyle re'sen vergi tarh olunur.

Yukarıdaki bentlerin hükümlerine göre re'sen vergi tarhını gerektirir bir sebep yanında ikmalen vergi tarhını da lüzumlu kılan bir durum mevcut ise re'sen takdir sonucu beklenmeksizin gerekli ikmal tarhiyatı yapılır. Re'sen takdir sırasında ikmal tarhiyatına mesnet olan matrah farkı nazara alınmışsa vergi tarhı sırasında evvelce tarhedilmiş olan vergi indirilir.

MADDE 3. — Aynı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 43 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama kâr hadlerinin kesinleşmesi ve ilânı

Madde 43. — 42 nci madde gereğince düzenlenen ortalama kâr hadlerine ait cetveller, düzenlenmelerini takibeden ay içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Maliye Bakanlığına gelmiş olan bu cetveller Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonunca incelenerek hatalı ve noksan bulunanlar ile bölgeleri itibariyle uygunluk göstermiyenler gerekçeli olarak ilgili özel komisyonlara geri gönderilir.

Özel komisyonlara geri gelen cetveller, yeniden incelenerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan, düzeltme sebebi görülmiyenler hakkında ise gerekçeleri belirtildikten sonra Merkez Komisyonuna gönderilir.

Merkez Komisyonu cetveller üzerinde son incelemesini yaparak ortalama kâr hadlerinin kesin miktarlarını tâyin eder.

Kesinleşmiş ortalama kâr hadlerine ait cetveller Maliye Bakanlığınca mahallerine tebliğ olunur.

Vergi daireleri, Bakanlıktan gelen bu cetvelleri, bir ay süre ile, dairelerinin uygun bir yerine asmak suretiyle ilân ederler.

Geçici Ko.

Ortalama kâr hadleri; Maliye Bakanlığınca emtia ve iş nevilerine göre hazırlanacak cetveller üzerine, tüccarlar için il merkezindeki Ticaret Odalarınca, esnaf ve sanatkârlar için kanunla kurulan esnaf dernekleri birliğince, birlikleri yoksa esnaf ve sanatkâr teşekküllerince; odaların, birlik ve teşekküllerin bulunmadığı yerlerde il merkezlerindeki belediyelerce seçilecek dört kişi ile o il defterdarının ve mazereti halinde tevkil edeceği bir maliye memurunun başkanlığında kurulan özel bir komisyon tarafından ilçeler itibariyle gayrisâfi kazanca göre ayrı ayrı tâyin olunur. Şu kadarki, merkez ilçesi dışındaki mükelleflere ait ortalama kâr hadlerinin tesbitinde, il merkezinden seçilmiş olan üyelerden ikisinin yerine o ilçelerde aynı mahiyetteki teşekküller tarafından seçilmiş olan iki üye toplantılara katılır.

MADDE 4. — Aynı kanunun 43 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Ortalama kâr hadlerinin kesinleşmesi ve ilânı

Madde 43. — 42 nci madde gereğince düzenlenen ortalama kâr hadlerine ait cetveller, düzenlenmelerini takibeden ay içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Maliye Bakanlığına gelmiş olan bu cetveller, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonunca incelenerek hatalı ve noksan bulunanlar ile bölgeleri itibariyle uygunluk göstermiyenler gerekçeli olarak ilgili özel komisyonlara geri gönderilir.

Özel komisyonlara geri gelen cetveller, yeniden incelenerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan, düzeltme sebebi görülmiyenler hakkında ise gerekçeleri belirtildikten sonra Merkez Komisyonuna gönderilir.

Merkez Komisyonu cetveller üzerinde son incelemesini yaparak ortalama kâr hadlerinin kesin miktarlarını tâyin eder.

Kesinleşmiş ortalama kâr hadlerine ait cetveller Maliye Bakanlığınca mahallerine tebliğ olunur.

Vergi daireleri, Bakanlıktan gelen bu cetvelleri, bir ay süre ile, dairelerinin uygun bir yeri-

Hü.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında Gelirler Genel Müdürü veya bunların tevkil edeceği kimseler ile Ticaret ve Sanayi bakanlıklarının birer temsilcisinden ve Türkiye Ticaret, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin üç temsilcisinden kurulur.

89 ncu maddedeki nisap hükmü, ortalama kâr hadleri merkez komisyonu hakkında da uygulanır.

MADDE 4. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Menkul kıymetler

Madde 279. — Türk ve yabancı esham ve tahvilâtı alış bedeli ile değerlenir.

MADDE 5. — Aynı Kanunun 280 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Ko.

ne asmak suretiyle ilân ederler. Bu cetveller ayrıca Resmî Gazete ile ilân olunur.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında Gelirler Genel Müdürü veya bunların tevkil edeceği kimseler ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin üç temsilcisinden kurulur.

89 ncu maddedeki nısap hükmü, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu hakkında da uygulanır.

MADDE 5. — Aynı kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Ücretler

Madde 92. — Bu kısımda yazılı komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tesbit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu ile Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 nci maddesinde yazılı komisyonun seçilmiş üyesine bu komisyonlardaki görevleri dolayısiyle, mahallî defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tâyin olunacak miktarda ücret verilir.

Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoliyle gelmiyen üyelerine verilecek ücret miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydiyle aylık tutarı 200 lirayı geçemez.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu ile Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu Başkan ve üyelerine, bu komisyonlardaki çalışmaları dolayısiyle verilecek ücreti Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyle tâyin olunur.

MADDE 6. — Aynı kanunun 279 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Menkul Kıymetler

Madde 279. — Türk ve yabancı esham ve tahvilâtı alış bedeli ile değerlenir.

MADDE 7. — Aynı kanunun 280 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Hü.

Yabancı paralar

MADDE 280. — Yabancı paralar borsa rayici ile değerlenir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.

MADDE 6. — Aynı Kanunun 294 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Esham ve tahvilât ve yabancı paralar

Madda 294. — Ticarî sermayeye dâhil olsun olmasın bütün esham ve tahvilât borsa rayici ile borsada kayıtlı olmıyan esham ve tahvilât emsal bedelleri ile değerlenir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine emsal bedeli esas olur.

Ticarî sermayeye dâhil olsun olmasın yabancı paraların ve yabancı paralar üzerinden tanzim edilmiş alacak ve borç senetlerinin değerlenmesinde ikinci bölümün hükümleri uygulanır.

MADDE 7. — Aynı Kanunun 352 nci maddesinin (II nci derece usulsüzlükler) bölümüne aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir:

Yıllık beyannamede hiç gider bildiriminde bulunulmaması veya gider unsurlarından bir kısmının bildirilmemesi.

MADDE 8. — Aynı kanunun 354 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Veraset ve İntikal Vergisinde

Madde 354. — Veraset ve İntikal Vergisi beyannamelerini kanuni süresinin bitmesini takibeden günden başlıyarak 15 gün içinde verenlere, 25 liradan az 250 liradan çok olmamak şartiyle verginin % 2 si; daha sonra verenlere, 100 liradan az 2 000 liradan çok olmamak şartiyle % 5 i tutarında usulsüzlük cezası kesilir.

MADDE 9. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 1 nci maddesinin sonuna aşağıdaki 6 numaralı bend eklenmiştir.

6. Gelir Vergisi Kanununda yer alan ortalama kâr haddi ve gider esası hükümlerine göre vergi tarh olunmuşsa.

Geçici Ko.

Yabancı paralar

Madde 280. — Yabancı paralar borsa rayici ile değerlenir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.

MADDE 8. — Aynı kanunun 294 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Esham, tahvilât ve yabancı paralar

Madde 294. — Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın bütün esham ve tahvilât rayici ile borsada kayıtlı olmıyan esham ve tahvilât emsal bedelleri ile değerlenir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine emsal bedeli esas olur.

Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın yabancı paraların ve yabancı paralar üzerinden tanzim edilmiş alacak ve borç senetlerinin değerlenmesinde ikinci bölümün hükümleri uygulanır.

MADDE 9. — Aynı kanunun 352 nci maddesinin (II nci derece usulsüzlükler) bölümüne aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir :

Yıllık beyannamede hiç gider bildiriminde bulunulmaması veya gider unsurlarından bir kısmının bildirilmemesi.

MADDE 10. — Aynı kanunun 354 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

b) Veraset ve intikal vergisinde

Madde 354. — Veraset ve intikal vergisi beyannamelerini kanuni süresinin bitmesini takibeden günden başlıyarak 15 gün içinde verenlere, 25 liradan az 250 liradan çok olmamak şartiyle verginin % 2 si; daha sonra verenlere, 100 liradan az 2 000 liradan çok olmamak şartiyle % 5 i tutarında usulsüzlük cezası kesilir.

MADDE 11. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 1 nci maddesinin sonuna aşağıdaki 6 numaralı bend eklenmiştir.

6. Gelir Vergisi Kanununda yer alan ortalama kâr haddi ve gider esası hükümlerine göre vergi tarh olunmuşsa.

Hü.

MADDE 10. — Aynı Kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 3 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı lüzum gördüğü mahallerde ortalama kâr haddi ve gider esasları ile ilgili uzlaşma taleplerinin incelenmesi için ayrı uzlaşma komisyonları teşkil ve bu komisyonların kimlerden terekkübedeceğini tâyin edebilir

GEÇİCİ MADDE — Vergi Usul Kanununun bu kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 279 ncu maddesindeki değerleme hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisabolunan esham ve tahvilât hakkında uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce sahibolunan esham ve tahvilâtın son bilânçoda kayıtlı değerleri üzerinden değerlenmelerine devam olunur.

Yürürlük

MADDE 11. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

15 . 1 . 1964

	Devlet Bakanı ve
Başbakan	Başb. Yardımcısı
İsmet İnönü	*K. Satır*
Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
İ. S. Omay	*M. Yolaç*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
İ. S. Omay	*S. Çumralı*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
İ. Sancar	*O. Öztrak*

Geçici Ko.

MADDE 12. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 3 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı lüzum gördüğü mahallerde ortalama kâr haddi ve gider esaslariyle ilgili uzlaşma taleplerinin incelenmesi için ayrı uzlaşma komisyonları teşkil ve bu komisyonların kimlerden terekkübedeceğini tâyin edebilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Vergi Usul Kanununun bu kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 279 ncu maddesindeki değerleme hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisabolunan esham ve tahvilât hakkında uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce sahibolunan esham ve tahvilâtın son bilânçoda kayıtlı değerleri üzerinden değerlenmelerine devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun 3 ncü maddesi ile Vergi Usul Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliğe göre seçim yoliyle özel komisyona yeniden katılacak üyeler, ilk uygulama yılında, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, defterdarın yazılı isteği üzerine bir ay içinde seçilir.

Yürürlük

MADDE 13. — Bu kanun 1 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Hü.

Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
K. Satır	*F. Melen*
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
İ. Öktem	*A. H. Onat*
Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
F. İslimyeli	*K. Demir*
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
M. Yüceler	*T. Şahin*
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
F. Alpiskender	*B. Ecevit*
Sanayi Bakanı	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı
M. Erten	*H. Oral*
Tur. ve Tanıtma Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
A. İ. Göğüş	*C. Uzer*

Köy İşleri Bakanı
L. Yurdoğlu